M. TURHAN TAN'IN
Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri
Hurrem Sultan 150 Kr.
Viyana Dönüşü 150 »
Kadın Avcısı 100 »
Tarihî Musahabeler 75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler 25 »
— CUMHURİYET MATBAASI —

Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 5897

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Salı 7 ikincikânun 1941

Geniş Dünya Ufuklarında
Üçüncü sahifemizde

İDARİ

Meclis Kış Tatiline Başladı

BAŞVEKİLİN NUTKU

"Bütün gayretlerimiz, Türk vatanının müdafaa kabiliyetini en yüksek dereceye çıkarmak içindir,,

Köylüye deyiniz ki:

Onlardan pek çok mahsul istiyoruz - İthalât tacirleri vazifelerini yapmazlarsa? - Haricî siyasetimiz şuurlu istikrarından iyi neticeler almaktadır

Başvekilimiz Dr. Refik Saydam Meclis kürsüsünde

Ankara 6 (a.a.) — B. M. Meclisinin bugünkü toplantısında Meclis içtimaının 10 mart gününe talikine aid takririn kabul edilişini müteakib Başvekil Dr. Refik Saydam kürsüye gelerek aşağıdaki nutku söylemişlerdir:

«Aziz arkadaşlarım,

İki aylık bir tatile karar vermiş bulunuyorsunuz. İntihab dairelerinizde,

[Arkası sahife 5 sütun 2 de]

Mecliste Müzakereler

Devlet Demir, Deniz ve Hava yollarına 16 milyonluk sarfiyat salâhiyeti verildi

Ankara 6 (a.a.) — B. M. Meclisi bu gün Doktor Mazhar Germenin başkanlığında toplanmıştır.

Celse açıldıktan sonra Afyonkarahisar, Antalya, Bolu, Çankırı, Diyarbakır ve Kars meb'usluklarına seçilen Şevket Raşid Hatiboğlu, Nurullah Esad Sümer, Celâl Said Siren, Avni Doğan, Doktor Ahmed Şükrü Emet ve Etem İzzet Benicenin intihab mazbataları tasvib edilmiş ve and içmişlerdir.

Ruznamede bulunan maddelerden Devlet Demiryolları ve Limanları, Devlet Denizyolları, Devlet Havayolları umum müdürlüklerine müteallik alelûmum vasait ve teçhizat ve malzemenin temini ve bunlara aid hizmetlerin ifası için dört umum müdürlük arasında İcra Vekilleri Heyetince taksim edilmek üzere 16,000,000 liraya kadar taahhüdde bulunması hususunda Münakalât Vekâletine salâhiyet veren kanun lâyihasile Devlet Demiryolları umum müdürlüğü 1940 bütçesine 3,500,000 lira munzam tahsisat verilmesi hakkındaki kanun lâyihası müzakere ve kabul edilmiştir.

İdare heyetinin Riyaseticumhur 1941 bütçesile B. M. Meclisinin 1941 bütçesinde değişiklik yapılmasına aid teklifi ve Siird meb'usu Şefik Özdemirin teşrii masuniyetinin kaldırılmasına aid talebin devre sonuna bırakılması hakkındaki mazbata tasvib olunmuş, Türk parası kıymetini koruma hakkındaki ka-

[Arkası sahife 5, sütun 2 de]

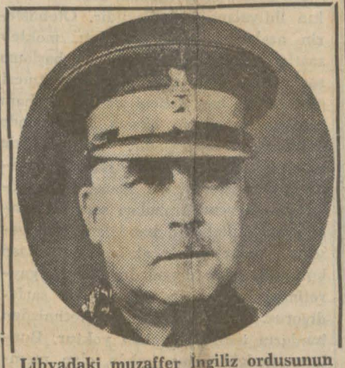

Libyadaki muzaffer İngiliz ordusunun kumandanı General Wilson

İngiliz piştarları Tobruk önlerinde!

Bardia garnizonu 30 bin mevcudu ve kumandanlarile beraber teslim oldu

Şimdi İngiliz hava filoları Trablus ve Tobruk'u dövüyorlar

Kahire 6 (a.a.) — Ortaşark umumî karargâhının dün akşam neşredilen fevkalâde tebliği:

Libyada mühim Bardia üssü, Britanyalılar tarafından muhasara altına alınmıştır. İtalyan garnizonu, bu gün tamamile teslim olmuştur. Düşmanın bütün teçhizatı ve harb malzemesi, elimize düş-

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

ROOSEVELT Programını kongreye bildirdi

«Mütecavizlerle harb eden milletlere yetiştirilecek harb levazımı için tahsisat taleb ediyorum»

Dünya hürriyetini yeniden tesis uğruna bütün kudretimizi vereceğiz!

Vaşington 6 (a.a.) — Reisicumhur Ruzvelt kongrenin 77 nci devresine hitab eden mesajını okumuştur. Eski Reisicumhur Vilson'un 1917 de söylediği ve Amerikanın harb ilân ettiğini bildiren nutkundanberi en hararetle beklenen bu nutuk münasebetile bütün salon hıncahınç dolmuştu.

Reisicumhur Ruzvelt nutkuna şöyle başlamıştır:

«— Kongreye, Amerika tarihinde emsali olmıyan bir dakikada hitab ediyorum. «Emsalsiz» kelimesini kullanıyorum. Zira bundan evvel Amerikanın emniyeti hiçbir zaman bugünkü kadar tehdide maruz bulunmamıştır.»

Amerikanın 1789 dan itibaren bir tarihçesidni yapan Reisicumhur demiştir ki:

«— Her nekadar Napolyon harbleri de Louisiane'de ve Antil adalarında Fransız topraklarının mevcudiyeti sebebile Amerikan menfaatlerini tehdid etmişse de, ne İngilterenin ne Fransanın, ne de başka herhangi bir milletin bütün dünyaya tahakkümü istihdaf eylemiş olmadığı aşikârdır. Hatta 1914 te Umumi Harb patladığı zaman, Amerikanın istikbali için ancak küçük bir tehlike teşkil etmekte olduğu muhakkak görül - mekte idi. Fakat zaman geçtikçe Amerikan milleti demokrat milletlerin çökmesinin bizzat kendi demokrasimiz için ne demek olacağını idrak etmeğe başladı. Ne Versay barışının eksiklerini fazla tebarüz ettirmeğe, ne de dünya imarı meselelerile meşgul olurken demokrasilerin gösterdiği zâflar üzerinde ısrarla

[Arkası sahife 5 sütun 6 da]

Şimali Amerika Cümhuriyetinin reisi M. Ruzvelt

LONDRADA KANAAT ŞU:

«Dünkerk'in intikamı fazlasile alınmıştır»

Londra 6 (a.a.) — Londradaki kanaate göre, Bardia muzafferiyeti harbin en büyük menkıbelerinden birini tamamlamış bulunmaktadır. Bu hususta mütalea serdeden bir zat şöyle demektedir:

«— Dünkerk harbinin intikamını fazlasile almış bulunuyoruz. 65.000 den fazla esir almış olmaklığımız bunun en mukni bir delilidir. Bu mağlûbiyetin İtalyanlar için ezici bir mağlûbiyet olduğunda şüphe olmadığı gibi kazandığımız zaferin müttefikler üzerinde teşci edici bir tesir yapacağında da şüphe yoktur. Bilhassa Yunanlıların İtalyanları Arnavudluktan denize atıncıya kadar harbe devam hususundaki azimlerini asla gevşetmemelerini temin edecektir. Bu zaferin mihver devletleri tarafından tehdid edilmiş olan bütün milletler üzerinde ayni hayırlı tesiri yapacağı da muhakkaktır.»

Balkanlarda bulanık hava!

Sovyet - Rumen hududunda Almanya tahşidat yapıyormuş

Moskova hükûmeti, Balkanlardaki bütün elçilerini merkeze çağırdı

Bulgaristanda ne oluyor?

Londra 6 (a.a.) «b.b.c» — Son haberler, Rumanyada vaziyetin çok karanlık olduğunu bildirmektedir. Yeni Alman kıt'alarının Macaristandan geçerek Rumanyaya geldikleri, bütün askeri ve sivil tayyare meydanlarının Alman işgalinde bulunduğu rivayetleri dolaşmaktadır.

Almanların Rumanya - Sovyetler hududu boyunca asker ve mühimmat yığmakta oldukları da haber alınmıştır.

Moskova, Balkanlardaki elçilerini çağırdı

Londra 6 (a.a.) «b.b.c» — Sovyetler Birliğinin Rumanya, Yugoslavya, Macaristan, Yunanistan ve Bulgaristandaki sefirlerinin Moskovaya çağırıldıkları haber verilmektedir.

Belgrad 6 (a.a.) «d.n.b» — Sovyetler Birliğinin Belgrad elçisi M. Plotnikov, dün gece Moskovaya hareket etmiştir.

Bulgaristan üzerindeki tazyikler

(Ankara Radyo gazetesi)

«Bulgar Başvekili Filof'un Almanya temasları dolayısile, Amerikan ve İngiliz kaynaklarından alınan haberlere göre Almanya, Bulgaristan üzerine tazyik yapacaktır. Bu tazyikın hangi sahada yapılacağı belli değildir. Bununla beraber bu haberi veren kaynaklar, Alman tazyikının müessir olmıyacağını da haber veriyorlar.»

Sovyet sefirlerinin çağırılması Bulgar işlerile alâkalı

Balkanlardaki Sovyet elçilerinin Moskovaya davetinden bahseden Ankara Radyo gazetesi; dün akşamki neşriyatında Amerikan radyosuna göre, bu davetin Bulgaristanın vaziyetile alâkadar göründüğünü bildirmiştir.

Emniyet Sahaları

Balkanlarla Yakınşark yalnız biz Türkler için değil, Sovyetler Büyük Cumhuriyeti için de gayet ehemmiyetli emniyet sahalarıdır. Buralarda müesses vaziyetler gelişigüzel değişemez. Süveyşe teveccüh eden harb hareketlerini en hayatî ehemmiyetlerle gözönünde tutan milletler içinde Türkiye de vardır. Oraları da bizim zâhirde uzak, fakat hakikatte çok yakın emniyet sahalarımızdır.

Hududlar, her memleketin vücudüne yapışık emniyet hatlarıdır, onların maruz olabileceği tehlike doğrudan doğruya milletin bünyesine batırılmış kızgın şişler tesiri yaparak derhal umumi bir ayaklanmayı mucib olur. Netice derhal ateş ve harbdir.

Bunun haricinde bir de emniyet sahaları vardır ki onların tecavüze uğraması ve karışması kendi emniyetleri bakımından oralarla alâkalı memleketleri, bir müddet sonra kendi hududlarına gelip dayanabilecek tehlike ihtimallerile pek fazla rahatsız eder. Bu emniyet sahalarının her memlekete göre nerelere kadar şamil olabileceğini biraz tetkik etmekliğimiz faydasız değildir.

Cumhur Reisimizin yılbaşı nutkunda İtalyan - Yunan harbine temas olunan kısımda emniyet sahalarımızdan bahsedilmiş olduğunu hatırlarız. Başbuğumuz Arnavudlukta başlayan macera için:

— Emniyet sahalarımızda cereyan etmeğe başlamış olan bu hâdiseyi yakından takib ediyor ve bu hususta müttefikimiz İngiltere ile sıkı temas halinde bulunuyoruz.

Demişti. Fazla olarak komşu ve dost Yunanistanla aramızdaki ittifakın icabları da vaziyetin sıkı takibini istilzam eden diğer ciddi bir sebebdi. Hartaya bakılarak tâ Arnavudlukta cereyan eden bir harbden Türkiyeye ne diye düşünülebilir mi? Yunanistanla aramızda karşılıklı taahhüdü mutazammın hiç bir bağ olmasaydı bile Arnavudluk üzerinden Yunanistana tecavüzle meydan alan bu yeni harb safhası bizi gene ayni hayati ehemmiyetle işgal ederdi. Böyle bir tecavüzün muvaffakiyeti çok geçmeden harbi Türkiye hududlarına kadar getiririverirdi de onun için. İşte emniyet sahasının bize çok yakın ve canlı bir misali.

Bu vesile ile hatırlatmış olalım ki bizim emniyet sahamız olarak Arnavudluğa atfettiğimiz ehemmiyet, yalnız İtalyanın o memleket üzerinden Yunanistana tecavüze geçmesile başlamış değildir. Arnavudluk müstakil bir hükûmet halinde kurulduktan sonra İtalya onunla

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 5 sütun 1 de]

M. Mussolini

"İtalyanların bütün hayalleri yıkıldı!,,

Times «İtalyan milleti bu acı hakikati hissetmeğe başlamıştır» diyor

Londra 6 (a.a.) — Times, başmakalesinde Mussolini'nin denizaşırı siyasetini, Trablus ve 12 adaların zaptından, Habeşistanın işgal ve Arnavudluğun istilâsından sonra Akdenizi bir İtalyan gölü yapmak, Balkanlara ve bütün Afrikaya hâkim olmak hulyaları şeklinde izahtan sonra şöyle demektedir:

«Fakat şimdi, Mussolini'nin yeni tecavüzler için üs olarak kulanmak üzere istilâ ettiği topraklar tehdid altındadır. Arnavudlukta, Habeşistanda ve Trablustaki İtalyan ordularının vaziyeti çok zordur. 12 adada İtalyanlar daha iyi bir vaziyette değildirler.

İtalyanların emperyalizm hulyasile acı hakikat arasındaki tezad, İtalyada hissedilmeğe başlanmıştır. Maamafih milletten hâlâ fedakârlık istenmektedir. Alman hava kuvvetlerinin gelmesi, bir çok İtalyanlar tarafından, mütecavize ve düşmana kapıların açılması şeklinde

[Arkası sahife 5 sütun 1 de]

De Gaulle bir İmparatorluk konseyi kurdu

Muvakkat hükûmet, deniz aşırı bütün Fransız topraklarını idare edecek

Londra 6 (a.a.) — İngiliz Hariciye Nezareti ile General de Gaulle'ün umumî karargâhı aşağıdaki müşterek tebliği neşretmişlerdir:

27 ilkteşrin 1940 tarihinde Brazzaville'de, hür Fransız kuvvetleri kumandanı General de Gaulle tarafından neşredilen iki emirname ile bir «İmparatorluk Müdafaa Konseyi» teşkil edilmiştir.

İngiliz hükûmeti General de Gaulle'e, gerek kendisi ile gerek mezkûr emirnamelerle tesis olunan Müdafaa Konseyi ile General de Gaulle'ün otoritesine

[Arkası sahife 5 sütun 4 te]

Libya hududu ile Derne arasındaki harekât sahasını gösterir harita

Bir senelik harb zayiatı

Almanlar 3601, İngilizler 1322 tayyare kaybettiler

Londra 6 (a.a.) — 1940 senesi deniz ve hava harekâtına aid resmi ve tam İngiliz rakamları neşredilmiştir. Bu rakamlara nazaran:

İngiltere üzerinde 2993 Alman tayyaresi düşürülmüş, 847 İngiliz tayyaresi kaybolmuştur. Almanya ve Alman işgali altındaki yerde yapılan hava hücumlarında İngilizler 374 tayyare kaybetmişlerdir. İngilizler deniz üzerinde de 28 tayyare kaybetmiştir. Almanyada ve işgal altındaki yerlerde 63 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Gene bu müddet zarfında hava muharebelerinde 416 İtalyan tayyaresi düşürülmüş, İngilizler bu harekât esnasında 73 tayyare kaybetmişlerdir.

İngiltere üzerinde tayyare dafi topları tarafından 444 düşman tayyaresi düşürülmüştür. İngiliz donanma tayyareleri tarafından da 101 düşman tay-

[Arkası sahife 5 sütun 7 de]

Yeni İngiliz zırhlıları hizmete girdi

Hava filosuna da yeni tip tayyareler iltihak ediyor

Londra 6 (a.a.) — İngiliz donanması, 35 bin tonluk Duc De York zırhlısının hizmete girmesile bir kat daha kuvvetlenmiş bulunuyor. Bu zırhlı 35 bin tonluk «King George 5» sınıfından olan beşinci saffıharb zırhlısıdır. Bu sınıf gemilerin her biri yedi milyon İngiliz lirasına çıkmıştır.

Duc De York zırhlısı geçen şubatta tezgâha konulmuş ve programda tespit edilen zamandan 7 ay evvel hizmete girmiştir. Ayni sınıftan olan diğer dört zırhlı «King George 5», «Prince Of Wals Wales», «Jellicoe» ve «Beattyss» dir.

[Arkası sahife 5 sütun 4 te]

Yunanlıların ileri harekâtı devam ediyor

Yeniden bir çok esir alındı, mühim tepeler işgal edildi

Atina 6 (a.a.) — Yunan sözcüsü, dün akşam askerî harekât hakkında aşağıdaki tafsilâtı vermiştir:

Yunanlılar, bilhassa sahil bölgesinde yeni mevziler elde etmişlerdir.

İtalyanlar, daima ümidsiz bir tarzda vaziyetlerini iyileştirmeğe çalışmaktadırlar. Fakat bütün İtalyan mukabil hücumları, büyük zayiat verdirilerek tardedilmiştir. Burada yüz esir alınmıştır. Halen düşman, Avlonya istikametinde yeni müdafaa mevzilerini işgal etmektedir.

Daha şimalde, Yunanlılar, bir stratejik tepe ile diğer birçok tepeler işgal etmişlerdir. Bu bölgede, dördü subay olmak üzere 150 esir alınmıştır.

Şimal bölgesinde karlar eriyor

Selânik 6 (a.a.) — Selâniğe gelen son haberlere göre, Arnavudluk cephesinin şimal bölgesinde karların erimesi, Yunanlılara muzafferane ileri hareketleri-

[Arkası sahife 5 sütun 3 te]

Birkaç söz

Mühim bir cemiyet derdi

Yeşilay cemiyetine bu sene yeniden yüz yirmi aza kaydolunmuş.

Bu havadisi okuduğum zaman dudak bükerek acı acı gülümsedim ve bir gün evvel gözüme ilişen başka bir havadisin de zihnimde kımıldadığını duydum: «Eroin, kokain, morfin gibi uyuşturucu zehir kullananların, bir sene zarfında tespit edilen sayısı, bin iki yüzü aşmıştır.»

İki havadis arasında kendiliğinden meydana çıkan tezad, her vatandaşı derin derin düşündürecek kadar büyüktür. Başında Mazhar Osman gibi, bütün memleketin tanıdığı ve sevdiği kıymetli bir ilim adamı bulunan Yeşilay cemiyetinin faaliyetini tenkid etmek şüphesiz kimsenin aklından geçmez. Esasen daha ziyade hususi mahiyette olan bu teşekkül bize karşı her hangi bir mes'uliyete de girişmiş değildir. Fakat, yukarıdaki iki havadisi yanyana koyduğumuz zaman, satırlar arasından sızıntan manayı memleket çapında bir dava olarak ele almak da hepimiz için bir vazifedir.

Bugün Türkiyede başlıbaşına bir alkol davası, başlıbaşına bir eroin veya morfin davası olduğuna inanamayız. Nüfusunun yüzde seksen beşi tarlada çalışan bir millet, hele bünyesi itibarile de sağlam olursa, bu gibi illetlerden şimdilik korkmamakta haklıdır. Fakat Türkiyede umumî olarak bir hayat şartlarına intıbak davası vardır ki, alkolü de, diğer zehirleri de sinsi bir yılan gibi gençliğe aşılamaya çalışan onun menfi tezahürleridir.

Bizim memlekette akşam olup ortalık kararırmı, işinden gücünden çıkan insanlar için vakit geçirecek bir meşgale yoktur. Garb hayatı henüz İstanbulda bile tamamile teessüs etmediğinden aile toplantıları nedir bilmeyiz. Tiyatrodan vazgeçtik, bir tek sineması olmıyan şehirlerimiz vardır. Konsere gidilmez, dans edilmez. Bir genc kızla bir delikanlı bir yerde kol kola görülse, bütün garblılık iddialarımıza rağmen, hâlâ kıyametleri koparır, «Bu manzaraya tahammülümüz yok! Yavaşlayın, yahud da sizi damgalayacağız!» deriz. Gençliğin spor faaliyeti esaslı bir düzene konamadığından bu bakımdan da yayavız.

Velhasıl yeni hayat şartlarına iyi intıbak edemediğimiz için, büyük şehirlerde her türlü zehirlere, orta şehir ve kasabalarda ise içkiye karşı yavaş yavaş artan bir iptilâya şahid oluyoruz.

Dediğim gibi bu şimdilik bir afet olarak telâkki edilemez. Fakat, meseleyi ciddî bir şekilde şimdiden ele almazsak, gelecek nesilleri, belki çok ıstırablı ve yorucu bir derdle başbaşa bırakmış oluruz.

N.

SPORDA TERBİYE

İsabetli kararlar

Beden terbiyesinde antrenörden ziyade terbiyeciye ihtiyac olduğu gibi; muallimden önce de hekimin vazifesi vardır

— 1 —

Yazan : Doktor **Osman Şevki Uludağ**

Beden terbiyesi genel direktörlüğünün neşrettiği mecmuanın son çıkan 24 üncü nüshası, beden terbiyesi ve spor sahasında en başta bulunması lâzımgelen işlerden birini seferber vaziyete koydu. Beden terbiyesinde ve sporda tıbbın mevkii orada resmî dil ile neşrolundu. Senelerdenberi bunların bir ijyen şubesi olduğu ve spora hekimliğin müdahalesi lâzımgeldiği hakkında söz söyleyenler, maruz kaldıkları şiddetli mukabelelerden ve çektikleri üzüntülerden dolayı artık teessür duymıyacaklardır. Spor işlerinin devlet eline geçmesi ile atılan ilk şuurlu hamle, bahsettiğim mecmuadaki müjdelerle filiz vermeğe başladı. Umarız ki bu filizlenme, yakında çiçek açacak ve meyva vermeğe hazırlanacaktır.

Genel direktörlük:

1. Beden terbiyesi mükelleflerinin muayenesine mahsus talimatname,
2. Tıbbî muayene fişi,
3. Beden terbiyesi mükellefiyetinden istisnayı icab ettiren hastalıklar cetveli,

Diye üç talimatname neşretmiştir. Bunlardan başka ayni nüshada teşkilâtın başında bulunan sayın C. T. nin dahi (Spor Hekimliği ve Spor Muayenesi) başlığı ile almancadan tercüme ettiği bir yazı çıkmış, buna benim dahi üzerinde ısrarla durduğum (Beden Terbiyesi Enstitüsü) nün teşkili ve muayene merkezlerinin tesisi lüzumu hakkında kendi fikirlerini dahi ilâve etmiştir.

Genel direktörlüğün bu nevi neşriyatı, memleket için yapılan iyi temennilerin, zaman geçse de, bir gün tahakkuk edeceğini göstermesi itibarile, çalışanları teşvik edici mahiyettedir.

Hemen ilâve edeyim ki mükelleflerin muayenesine mahsus talimatname ile hastalıklar cetveli üzerinde ve tıbbî fiş hakkında söylenecek pek çok şeyler vardır. Biz bunlarda noksanlar gördüğümüz gibi fazlalıklar da bulduk. Hatalar dahi eksik değildir. Fakat teşkilâtı arasında hekimliğin çok dar yer tuttuğu genel direktörlükten hatalı veya noksan olsa da hakikati ifade etmeğe çalışan eserlerin çıkması mühim bir iştir.

Beden terbiyesi üzerinde durulurca ve terbiye için bedeni harekete getirince, onun hareketlere olan kabiliyet ve istidadlarını bilmek en başta gelen bir dava idi. Beden terbiyesinden beklenen gaye uzuvları ve büyük fonksiyonları sistematik olarak mükemmelleştirmek olduğuna göre vücudü tanımak mesleğinde olanların hakları apaşikârdı. Mesele bugüne kadar geri kalmakla beraber nihayet ortaya çıktı. Artık yapılacak şey onun tekâmülünü temin ederek hemen tatbikata geçmektir. Eser, ciddî surette tatbik olunduğu takdirde artık birkaç sene evvel olduğu gibi milletlerarası maçlara götürülmeğe lâyık görülen Koç Ömer gibi bir hastanın seyahati arifesinde dörtnala giden akciğer vereminden ölümü veya iki hafta evvel futbol sahalarının birinde ortaya çıkan (şuursuzluk) gibi müessif hâdiselerin önüne geçilmiş olacaktır. Daha ileri giderek diyebiliriz ki beden terbiyesi bahsinde (Türk sistemi) bu sayede doğabilecektir.

Beden terbiyesi mükelleflerinin muayeneye tâbi tutulmaları ve her mükellefe ayrı ayrı tıbbî fiş tahsisi bizde bu bahiste yapılan işlerin en iyisidir, diyebiliriz. Bunu yapabilirsek spor sahalarında beden terbiyesinin alfabesinden haberi olmıyanların görenek tesirile birdenbire alkışa susamış gibi parlak bir yıldız olmak arzularına engel olucu bazı mahzur sayılan fenalıkları olsa bile, muhakkak olarak millî bünyeyi harab olmaktan kurtarıcı büyük bir eser vücude gelecektir. Bu yüzden beden terbiyesi ve spor hareketlerimizde belki zahirî bir sükûn devresi başlayacak ve bu sükûn, onu istismar edenlerin hoşlarına gitmiyecek, hakikatte ise taraftarlarının sinirli nâraları arasında ekipine zafer kazandırmak için kuvvetinden fazlasile didinen, mosmor olmuş çehresile sağa sola koşan ve mağlûbiyeti hissettiği anda hırçınlaşarak kavga eden sporcu yerine, yaptığı basit işin kendi vücudüne ve dolayısile milletine ettiği iyiliği takdir eden atik, vakur, kuvvetli ve hareketlerini aldığı emirlere uyduran gürbüz genclik kütleleri göreceğiz. Varsın kuvvetli takımlara gol atacak futbol timimiz olmasın, fakat haşin hâdiseler karşısında bilgili, idrakli mukabele ederek sarsılmıyan sert vücudlü yüzbinlerce genc yetiştirmek memleket için hakikî bir kazançdır. Gol atacak futbol timlerinden ziyade uykusuzluğa, soğuğa, yorgunluğa tahammül edecek nesle muhtacız.

Sporda antrenörden ziyade terbiyeciye ihtiyac vardır hükmü, antrenörlerin pedagojik meselelerde aldandıkları için verilmiştir. Biz daha ileri gidiyoruz: Beden terbiyesinde antrenörden ziyade terbiyeciye ihtiyac olduğu gibi teknisyenden ve muallimden önce hekimin vazifesi vardır. Hekim, ferdi muayene edip endikasyonu tayin ettikten sonradır ki sıra ötekilerine gelir, hekimin vazifesi hattâ tıbbî fişi doldurup mükellefi muallimin eline teslim etmekle de bitmiş olmaz. Hareket esnasında ve sonunda dahi onun mühim vazifeleri vardır.

Statik ve dinamik ölçü ve kayıdları ihtiva eden bir fiş, sahibine alabildiğine hareket etmek salâhiyetini veren berat değildir. Şahsın sıhhî hali, fizik kıymeti takib edilmekte devam olunacaktır. Bu işler yalnız rakamlara ve rastgele ellere bırakılamaz.

Bilgiye dayanan gayeli spor isteyoruz Gaye memlekete müteveccih olacaktır.

İnsan vücudünün gelişmesini ve normal olarak, ahenkli olarak işlemesini spordan bekliyoruz ve biliyoruz ki gürbüzleşme, güzelleşme, sağlamlaşma bahislerinde tıb ilmi vücud hareketlerine deyer vermektedir. Mütefekkir ve mütehassıs hekimlere çok muhtacız. Hekimler fişleri tanzim için gayeyi düşünecekleri gibi ölçüler ve kayıdlar üzerinde salâhiyetle duracak vasıflarda olursa beden terbiyesi işlerimiz yolunda yürüyecek, spor hayatımızda derin bir inkılâb olacaktır.

Beden terbiyesi genel direktörlüğü, yukarıda yazdığımız, talimatnameleri neşretmekle takdire değer bir adım atmıştır.

Dr. Osman Sevki ULUDAĞ

Ticaret Odası yeni meclisi toplandı

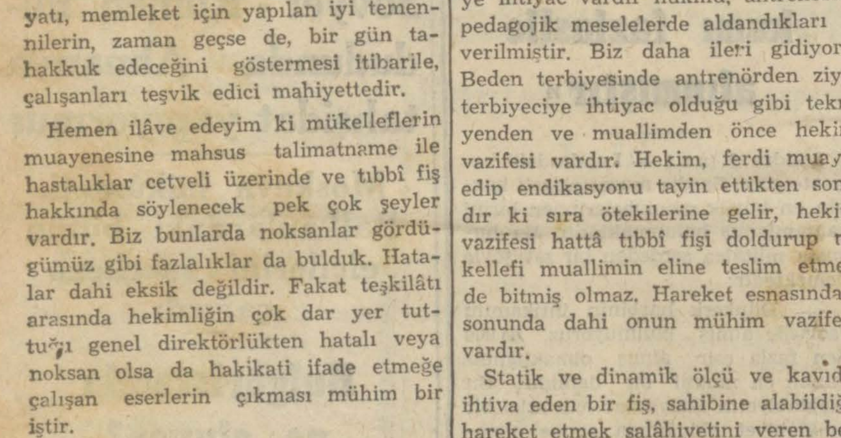

Vali Lûtfi Kırdar Ticaret Odası Meclisini açıyor

Ticaret Odası yeni meclisi dün ilk toplantısını yapmış ve bu toplantıda Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarla Parti Vilâyet heyeti reisi Reşad Mimaroğlu da bulunmuştur.

Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar toplantıyı açarak azayı selâmlamış ve muvakkat riyasete intihab edilen Murad Fortonun riyaseti altında riyaset divanı intihabı yapılmış, teklif olunan namzedler Mithat Nemli birinci reisliğe, İbrahim Kemal Baybora birinci reis vekilliğine, Ahmed Kara ikinci reisliğe ve Nuri Dağdelen ikinci reis vekilliğine seçilmiştir.

Hesabat müfettişliğine Ziraat Bankası müdürü Mehmed Ali, muamelât müfettişliğine Sabri Tüten ve kongre murahhaslıklarına Said Ömer Dormen ile Hüseyin Hüsnü Arsan seçildikten sonra Mithat Nemli kürsüye gelmiş ve riyaset divanı namına teşekkür etmiştir.

Bundan sonra idare heyeti intihabına geçilmiş ve teklif edilen namzedler Nuri Kozbeyoğlu, Şerefeddin Alemdar, Ziya Kılıc, Süad Karaosman ve Hilmi Naili Barla intihab olunmuştur. Bu arada müstenkif kalanlar ve namzedler haricinde kalanlara rey verenler de olmuştur.

Oda meclisi ikinci bir celsede de iki teamül kararını tetkik ve idare heyetinin teklifini kabul etmiştir.

Hırsız hizmetçi mahkûm oldu

Şehzadebaşında Rağıbın evinde hizmetçilik eden Melâhat gardroptan altın bir bilezik aşırmıştır. Sultanahmed ikinci sulh ceza mahkemesinde muhakemesi yapılmış, altı ay hapse mahkûm olmuş ve tevkif edilmiştir.

Boyalı salam satan bir tüccar mahkûm oldu

Dimitri Papadopulos isminde bir salam imalâthanesi sahibi boyalı salam satmaktan maznunen Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde muhakeme edilmiş, mahkeme, suçu sabit görmüş, bir ay hapis ve bir lira ağır para cezası kararı vermiştir. Ayni zamanda imalâthanenin de bir ay müddetle kapatılmasını karar altına almıştır.

Yeni bir filim şirketi kuruluyor

Millî filimciliğimizin inkişafını gösteren yeni çalışmalar meyanında bazı tanınmış zevatın teşebbüsile yeni ve büyük bir filim şirketinin daha kurulmak üzere bulunduğu haber alınmıştır.

Uzun müddet Avrupa filim âleminde bulunan filim rejisörü Vedad Örfi, Evvelsi gün şehrimize gelmiş ve bu işle meşgul olmağa başlamıştır. İlk olarak iki büyük filim vücude getirilecek ve bunların direktörlüğü Vedad Örfi tarafından bizzat deruhde edilecektir.

Filimler (Bulutlar Parçalanırken...) ve (Karadeniz Uşağı) adındadır.

Millî filimciliğimizin inkişaf ettiğini gördükçe şüphesiz derin bir haz duymaktayız.

Soruyoruz!

Balıkların denize dökülmesine niçin müsaade ediliyor?

Gazeteler, şehrimizdeki balık fiatına ve başka memleketlere ihrac ettiğimiz balıklara aid bazı haberler verirken «bir taraftan balıklar denize dökülüyor, diğer cihetten balık fiatları yükseliyor. En ucuza satılması lâzım gelen uskumrunun bile kilosu 35-40 kuruşa fırlamıştır» diyorlar. Eğer o haberlerin arasındaki «balıklar denize dökülüyor» cümlesi de bir hakikatse bu işe şaşmamak ve sinirlenmemek kabil değil. Dünyanın geçirmekte olduğu müthiş buhran neticesi memleketimizde de et, yağ, pirinc, fasulye ve saire gibi gıda maddeleri fiatlarının sade mütevazı değil dolgunca aile bütçelerini bile sarsacak bir şekilde yükseldiği ve halkımızın lüzumu veçhile beslenebilmesi için en küçük membalardan ve en ehemmiyetsiz gayretlerden de istifade edilmek istendiği şu sırada niçin balıkların denize dökülmesine müsaade ediliyor da fakir fıkaranın ucuzca karnını doyurması temin edilmiyor?

Soruyoruz!

Alarm tecrübesi nasıl yapılacak?

Seferberlik müdürlüğü bir talimatname hazırladı

Bayram ertesi yapılacak olan hava denemeleri için Vilâyet Seferberlik müdiriyeti bir talimatname hazırlamıştır. Vilâyette yapılacak bir toplantıda bu talimatnamenin tatbikı tekrar gözden geçirilecektir. Bu denemede çalışacak olan sekiz bin kişilik pasif korunma ekiplerine vazifeleri tebliğ edilmiştir.

Denemede şu şekilde hareket olunacaktır.

A — Tayyare hücumu halka el ve elektrikle müteharrik canavar düdükler ile kısa fasılalarla verilecek ve bütün fabrika düdükleri alarme iştirak edeceklerdir. Alarmle birlikte korunma teşekküllerinde vazife alanlar vazifeleri başına gideceklerdir.

B — Cadde, sokak ve meydanlarda bulunan halk telâşsız ve acele olarak sükûnetle evlerine gidecek, imkân bulamıyanlar, polisin göstereceği ve işaretli bulunan umumî yerlere sığınacaklardır.

C — Herhangi bir gaz tehlikesinde maske takılacak, maske yoksa yaş mendillerle burunlarını kapatacaklardır.

D — Tayyareleri görmek maksadile dışarıya çıkmak, pencereden sarkmak yasaktır. Bina dahilinde kendi korunmaları için vazife alanlar derhal iş başına gideceklerdir.

Nakil vasıtalarının hareket tarzı:

Tayyare tehlikesi işareti verildiği esnada nakil vasıtaları şu şekillerde hareket edeceklerdir:

A — Hayvan koşulu nakil vasıtaları, arabalar yol ağızlarını kapamıyacak şekilde yaya kaldırıma yanaşarak duracak, hayvanlar çözülerek başları arabaya bağlanacaktır.

B — Motörlü nakil vasıtaları, alarmle beraber içinde bulunan halkı en yakın umumî bir sığınak yerine götürerek boşaltacaktır. Şehirden harice çıkan vasıtalar hareketlerine devam edeceklerdir. Haricden dahile gelenler hareket etmiyecektir.

C — Alarm esnasında garda bulunan trenler yolcu almıyacak, halk umumî sığınaklara gidecektir. Harekete hazır bulunan trenler hemen garı terkederek şehir haricinde münasib bir yerde durarak yolcularını bırakacaktır. Haricde bulunan trenler şehre girecektir.

D — Alarm esnasında rıhtım ve iskelelerde bulunan vapurlar yolcu almıyacaktır. Yolcuları varsa boşaltacaktır. Hareket halinde bulunan vapurlar en yakın iskeleye yanaşacaktır.

Tayyare tehlikesi bitti işareti fasılasız uzun düdüklerle verilecek, halk bu işaret üzerine dışarıya çıkacak, nakıl vasıtaları hareket edecek ve normal hayat avdet eyliyecektir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Tramvay seferleri niçin kâfi değil?

Salâhiyetli bir zat bu hususta izahat veriyor

Tramvaylardaki izdiham ve mevcud arabaların ihtiyaca kâfi gelmemesi hakkındaki şikâyetler üzerine tramvay ve elektrik idarelerinde salâhiyetli bir zat bir muharrimize şu izahatı vermiştir:

«— Sefere sevkettiğimiz arabalar halkın ihtiyacına kâfi değildir. Otobüslerin azalması, taksi tahdidatı, mekteb saatlerile resmî dairelerde işe başlama saatlerinin ayni zamana tesadüf etmesi gibi zarurî bazı sebeblerle bu izdiham bilhassa sabah ve akşam saatlerinde daha ziyadeleşmektedir. Bu takdirde yapılacak iş hatlarda fazla miktarda araba işletmekten ibaret kalır. Elimizde mevcud arabaları servise çıkarıyoruz. Mütebakisi bandajsızlıktan veyahud diğer yedek aksamının noksan bulunmasından depodadır. Bütün gayretimizi bu malzemenin celbine sarfediyoruz. Maalesef memleketimizden bunların teminine imkân yoktur. Bunların getirtilmesine imkân olan memleketler harb halindedir ve bu fabrikalardan birçoğu hükûmetlerinin harb ihtiyacını karşılamağa çalışıyorlar. Bu malzemeden bir kısmını harbden evvel sipariş etmiştik. Fakat bütün bu fabrikalar bilâhare yaptığımız siparişleri iptal ettiler. Şimdiki halde yalnız Amerika piyasası ile iş yapmak kabildir. Amerikadan da alınabilecek malzemeyi buraya kadar getirebilmek bir meseie teşkil ediyor. Tünelin kayışını Fransada bir fabrikadan temin ediyorduk. Bu fabrika kayışın çiftini üç bin küsur liraya veriyordu. Temaslara girişmek istedik, fabrika ortadan kalkmış. Bu üç bin liraya aldığımız kayışı İngiltereden getirtmek istedik, yirmi üç bin lira isteniliyor. Sipariş verdik henüz bu siparişi kabul ettiklerine dair malûmat almadık. Bütün bu vaziyetler karşısında yapılacak şey her işi dört başı mamur temin etmekten ziyade mevcud vesaitten istifade müddetini mümkün olduğu kadar uzatmaktır. Meselâ tünelin fazla işletilmesi isteniliyor. Geç vakit binecek birkaç müşteri için kayışı fazla yorup dört aylık ömrü olan bu vasıtanın ömrünü iki aya indirmek mi daha iyidir, yoksa en kalabalık zamanlarda işletip dört aylık miadını muhafaza etmek mi daha münasibdir? Filhakika tünel Umumî Harbde muntazaman işlemişti. Fakat lüzumu olan malzemenin celbine imkân vardı. İstasyonlarda beklenildiği halde araba gelmediği hakkındaki iddialar varid olamaz. Her hangi bir arıza zuhur etmedikçe tramvay arabalarının köprüden altı dakikadan fazla fasıla ile geç geçmelerine imkân yoktur. Yalnız bunların müşteri ile dolmuş bulunması başka bir keyfiyettir. Şimdi burada bir sual varid olur; idare vaktile neye yedek malzeme temin etmemiştir?. Biliyorsunuz ki tramvay, elektrik ve tünel şirketlerinin satın alınması teşebbüslerine çok uzun zaman evvel başlanmıştı. Sirket aradan geçen bu müddet zarfında idarenin satın alınacağını düşünerek hiçbir siparişte bulunmamıştır. Bugünkü malzeme ve tünelin kayışı da şirket Belediyeye devredildikten, yani bir sene evvel celbedilmistir.»

Sebebsiz bir buhran

Toptan şeker tüccarları; menfaat kaygusile bakkallara kesme şeker vermiyorlar

Dün, şehrimizde hiç yoktan ve sebebsiz bir şeker buhranı başgöstermiştir. Şehrimizdeki bakkalların hemen büyük bir kısmı şeker istiyenlere şeker olmadığı, toptancıların şeker vermedikleri cevabını vermişlerdir. Bazı bakkallar da şekeri vesika ile dağıtır gibi yarımşar kilo, iki yüz ellişer gram olarak vermişlerdir.

Yaptığımız tahkikata göre, toptancılar, kendilerine şeker şirketinin şeker vermediğinden şikâyet ederek bakkalların teleblerini is'af etmemektedirler.

Dün bu hususta şeker fabrikaları şirketi nezdinde tahkikat yaptık, bize verilen malûmata göre şirket depolarında şehrin uzun müddet ihtiyacını karşılayacak şeker vardır. Toptancılardan her istiyene hükûmetin tespit etmiş olduğu nark üzerinden derhal şeker verilmektedir. Toptancılar da devamlı olarak şeker almaktadırlar. Şeker şirketi depoları bakkallara da açıktır ve kendilerini toptancılardarn şeker almağa zorlayan hiçbir sebeb yoktur. Yalnız şimdilik sandık bulunmadığından çuvalla kesme şeker verilmektedir.

Dün Taşçılar caddesinde bir çok toptancıların önünde arabalarla şeker boşalmakta idi .Buna rağmen toptancıların bir yokluk havası yaratarak fazla menfaat teminine çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Zavallı karı koca

80 lik bir ihtiyarla karısı evlerinde ölü olarak bulundu

Kocamustafapaşada Cambaziye mahallesinde Çeşme sokağında 17 sayılı evde oturan Emekli Binbaşı Ali ile karısı Sevgili, evlerinde ölmüş olarak bulunmuşlardır. Bu evde yalnız başlarına yaşayan 80 yaşında koca ile 70 yaşındaki karısı, 10 gündenberi evlerinden dışarıya çıkmıyorlarmış. Haddi zatında münzevi bir hayat geçirdiklerinden, konu komşu, ilk günlerde bu halden kuşkulanmamışsa da, müddet uzayınca merak baş göstermiştir. Nihayet vaziyet polise haber verilmiş ve bir hayli çalındığı halde açılmıyan kapı dışardan zorla açılmıştır. İçeriye girenler, karı kocanın yataklarında yan yana yattıklarını görmüşlerdir. Önce uyuduklarını sanmışlar, sonradan ölmüş oldukları anlaşılmıştır.

Yapılan muayenede, zavallıların gıdaî bir tesemmüm tesirile öldükleri kanaati husule gelmiştir. Bununla beraber, cesedleri muayene eden adliye hekimi Salih Haşim Sönmez, ölüm sebebinin fetimeyt yapılarak daha esaslı ve kat'î surette tayin ve tespiti için, her iki cesedi de morga kaldırtmıştır.

Üniversiteli fakir talebe

Bunlara hazırlanacak yurd için bina bulundu

Üniversiteye devam eden fakir talebenin barınmasını temin etmek üzere, Partinin himayesinde açılacak yurdların biran evvel faaliyete geçmesi için bu işlerle uğraşan komite, alâkadar bina sahiblerile temaslarına devam etmektedir. Bundan evvel Fatih medreselerinin yurd haline ifrağına karar verilmişti. Medreselerde, icab eden tadilâtın yapılabilmesi uzun zamana mütevakkıf olduğundan şimdilik Beyazıd civarında hususî şahıslara aid bazı binalar kiralanacaktır. Bir yandan da medreselerde tesisat yapılacaktır. Fakir talebelere yardım için Parti tarafından 5 bin lira ayrılmıştır. İktiyaca göre bu miktar artırılacaktır. Ayrıca Maarif Vekâletinden de kâfi miktarda tahsisat istenecektir.

Üniversite Rektörlüğü fakültelerdeki fakir talebenin miktarını tespit etmeğe başlamıştır. Şimdiye kadar bu kabil talebeden pek iyi derecede sınıf geçenlere ayda yirmi, yirmi beş lira burs verilmekte idi. Yurdlar tesis edildikten sonra burs usulü kaldırılacak ve bu paralar yurdlara devredilecektir.

Diğer taraftan, Ankara Hukukunda olduğu gibi, İstanbul Hukuk fakültesinde okuyan talebelerden istiyenlerin, ileride adliye teşkilâtında çalışmaları şartile, Adliye Vekâleti hesabına açılacak bir yurdda okumalarını temin için de teşebbüsler yapılmaktadır.

Hariciye Vekili şehrimizde

Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu, Ankaradan şehrimize gelmiş ve Haydarpaşa istasyonunda Veli ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar ile şehrimizde bulunan meb'uslardan bazı zevat ve dostları tarafından karşılanmıştır. Şükrü Saracoğlu, dün Parkotelinden çıkarak bazı ziyaretlerde bulunmuştur. Hariciye Vekili bayramı şehrimizde geçirecektir.

Parti reisi geldi

Ankaraya gitmiş olan Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul vilâyet idare heyeti reisi Reşad Mimaroğlu Ankaradan şehrimize dönmüştür. Reşad Mimaroğlu İstanbul parti kongresinin ittihaz ettiği mukarrerata aid raporu parti genel sekreterliğine vermiş ve parti işleri etrafında mezkûr sekreterlikle temaslarda bulunmuştur.

Bu, haksızlık değil mi?

Ticaret odası bütçesinde fazla kabarıklık olduğundan oda memurlarının maaşlarına zam yapılacağını yazmıştık. Oda umumî kâtibinin maaşı 100 lira zamla 600 liraya iblâğ edilmiş, üç müdürün maaşına da ellişer lira zam yapılmıştır. Oda memurlarının maaşlarına zam yapılmaması memurları çok müteessir etmiştir.

Kurbanlık koyun fiatları

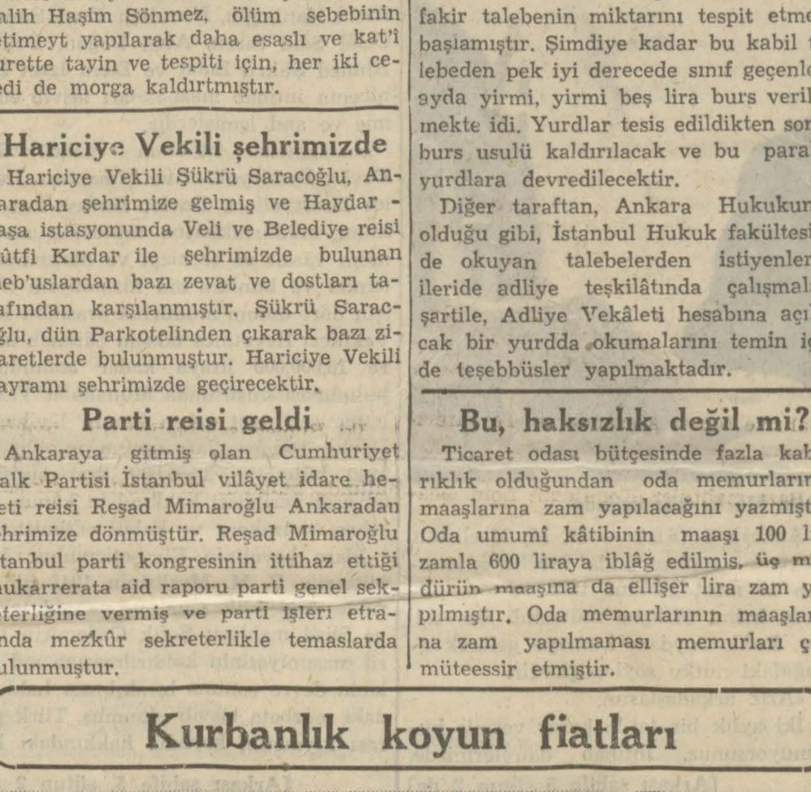

Kurban bayramı dolayısile şehre mühim miktarda koyun gelmiştir. Bunların mezbahada canlı olarak satılan hayvanlardan daha pahalıya satılmaması için Belediye alâkadarlara emir vermiştir. Bu seneki kurban fiatları yüksekçedir.

Takas primleri

Takas Limited şirketi, beynelmilel ticaretin arzettiği yeni vaziyet ve memleketimizi alâkadar eden vaziyetler dolayısile takas primlerinde yeniden bazı değişiklikler yapmıştır. Yeni değişiklikten sonra takas ithalât ve ihracat primleri şu şekli almıştır:

Takas nevileri	İthalât	İhracat Hazır	Alivre
Enterşanjabl	48	40	39
İngiliz	48	40	39
Belçika	51	40	39
Holanda	51	40	39
İsveç	51	47	46
Fransa	51	40	39
İsviçre	51	40	39

Hayattan hikâyeler

4 No. lu kiracı

Mahmud Yesari

Bir tarihte, bir pansiyonda, üç arkadaş, kiracıyız. Bizden başka bir kiracı daha var ama; ona, pek «kiracı!» denmez. O kadar sessiz insan ki, değneksiz kör, çiğniyecek!..

Onun, gidip geldiğini, daha doğrusu, «henüz hayatta bulunduğunu» apartımanın iç ve dış kapılarının muayyen saatlerde açılıp kapanmalarından anlıyoruz.

Sabah: Öğleyin, bire doğru; bir kapı gıcırtısı; sofada, korkak ayak sesleri ve acele açılıp kapanan bir kapı.

Gece: Saat bire doğru; tetikte uyuyan pansiyoncu madamın, merdivenlerdeki ayak seslerinden pirelenerek değil, emniyetle kalkıp açıyor. Çünkü, o saatte gelen: «Kiracı 4 No. lu» dur.

Bir gün, tesadüfen «onu», «gördüm.» Tırnak içinde, gördüm diyorum. Ben, onun bir hayalet olduğuna inanmağa başlamıştım.

Zayıf, sarartma, çökük bir yüz. Fakat, insana, hüzün vermiyor. Koyu elâ gözlerinin şirin bakışları, ona, «kanı sıcak, insan, hissini veriyor.

İnce telli koyu kumral saçlarını, yandan tarayor. Yüzü, tertemiz tıraşlı. «Papiyon» kıravat takıyor. Esvabı da, temiz, ütülü.

Pansiyoncu madam, benim «sormak merakımı» uyuşturacak kadar, «nalatmağa meraklı»:

— Mahmud Bey, bu garsondur, dedi Geceleri, on ikiye kadar çalışır.

— Peki, niçin, birde geliyor?

— Bütün garsonlar, dükkân kapandıktan sonra, dışarıda, başka dükkânlarda içerler.

— Bu, nasıl olur! Bütün dükkânlar, ayni saatte kapanmıyor mu?

— Tanıdık yerleri vardır. Kepenk kapalı otururlar. Onlarda keyif edecekler.

Pansiyoncu madam, bütün gevezeliğine ve «anlatmak hırsı» na rağmen, «anlatsam mı, anlatmasam mı?» gibi duraklamıştı. «Hırs» kötü şey. Kaşerlenmiş karıyı yendi:

— Çok iyi adam. Hiç sesi çıkmıyor. Telgraf, mektub gelmiyor. Bir arkadaşı aramıyor.

İki elini dizlerine bastırmıştı. Yüzüme bakıyordu:

— Bu, karışık adam! Korkuyorum.

— Hem, iyi adam, diyorsun; hem de korkuyorsun.

Sağ elini, ağzıma dayayarak susturdu:

— Haftada bir gün, izin yapıyor... O gün, akşama kadar oturuyor.

— Tabiî... Garsonluk kolay mı? Ayak üstü çalışıyor. Vücudünü dinleyecek.

Pansiyoncu madam, gözlerini kapadı, açtı:

— Yok, biz, böyle adamlardan korkarız.

— Neden? Bir çatı altında yaşıyoruz. Bize de haber ver.

Kadın, «anlatmak hırsı» ile birden coşmuştu:

— Kazancı iyidir. Temiz yerde çalışıyor. Aylığını, günü gelince verir.

— Bunlar, korkulacak şeyler mi?

Lâkırdısının kesilmesine kızdı, homurdandı:

— Dur, anlatıyorum. İzinli günlerinde, odasından çıkmıyor, dedim ya.

Lâkırdısının kesilmesine kızıyor ama, sonra da, durup sorar gibi bakıyor.

— Dedin. Sonra?

Gözleri, bir maşuka gibi parlayordu:

— Odasına girer girmez, kapıyı içeriden kilidler; kimseyi de içeriye sokmaz. Bir izinli günüydü. Baktım, kapı, yarı açık. Çamaşır yıkayacağız, kirlileri alacağım bahanesile içeri girdim. O, benim, içeri girdiğimi bile görmedi.

Parmağı ağzında kalmıştı:

— Büyük kerevetin üstüne oturmuş. Ama, kıravat, yakalık hepsi tamam. Hemen sokağa çıkacakmış gibi. Önünde, bir büyük şişe, şarab duruyor.

— Kendi halinde insan. Sessizce keyif ediyor.

Ne kadın yarabbi! Hem sorar gibi bakıyor, hem de kızıyor:

— Dur, anlatacağım. Kerevetin arka yastığının üstüne bir kartpostal koymuş. Ona bakarak içiyor.

— Bunda korkacak, şaşacak birşey yok. Belki, sevgilisinin resmidir? Hemen, kartpostal! dedin, çıktın .

Gene kızdı, homurdandı.

— Ben fotoğrafla, kartpostalı bilmez miyim? Nah işte, sokaklarda yüz paraya, beş kuruşa satıyorlar.

— Belki de o kartpostal, sevgilisine benziyordur?

Çok düşünmedi:

— Bir gün de, kızkardeşim görmüş. Kartpostalı anlattı, benim gördüğüm değil.

Kadın gözü, nekadar keskin oluyor! İkisi de, bir bakışta «kartpostallara» mum yapıştırmışlar!

4 No. lu kiracı, meğer, hakikaten keyif ehli imiş. Maksad, gönül eğlendirmek, değil mi? Hergün bir başka kartpostal al, geç karşısına, keyif çat. Dünyanın bütün güzel kadınları, onun «sevgilisi».

— Bunda da korkulacak, şaşılacak birşey yok.

Pansiyoncu madam, bu «kazancı iyi, temiz yerde çalışan, aylığını gününde veren iyi adam» dan, nedense memnun değil!

— Bazan, sabahlara kadar, elektrik yakıyor.

Kızmak, sırası bana, gelmişti:

— Sen, sabahlara kadar elektrik yaktırmazsın ya!

Hiddetle ayağa kalktı:

— Elbette yaktırtmam. Kapısını vuruyor, kapattırıyorum.

***

Bir gece, sofada, gezinmeler ve konuşmalar duydum. Pansiyonda, fevkalâde bir hal olduğuna hükmettim; ben de, sofaya çıktım. Pansiyon sahibi madam, yanında kızkardeşile, sessiz sessiz konuşuyordu. Beni görünce, «4 No. lu kiracı» nın odasını gösterdi. Kapının altından ışık sızıyordu.

Pansiyoncu Madam:

— Bu gece, biraz geç geldi. dedi. Biraz fazla olmuştu. Sallanıyordu. Âdetini bilirim; odasına girer; ceketini, yeleğini, kıravatını çıkarır, halâya gider. Döndüğü zaman, oda kapısını kilidler. Geleli, bir saat oldu. Halâya çıkacak, diye bekledim. Çıkmadı. Kapıyı da kilidlemedi.

— Açıp bakalım, dedim.

Kapıyı, pansiyoncu madam, yavaşça açtı ve bir çığlık kopararak geriledi:

— Kapıda bekliyor.

Ben de baktım. «4 No. lu kiracı». kapının kenarında, ellerini göbeğinin üstünde kavuşturmuş, emir bekleyen bir «garson tavrı» ile, ayakta sızmıştı.

***

Demek ki, sızmak bile, itiyadların hakkından gelemiyormuş!

HEM NALINA HEM MIHINA

Bardia'nın sukutu karşısında

Bardia müstahkem mevkii karadan, havadan ve denizden yapılan bir İngiliz hücumuna, iki buçuk gün, zor dayandıktan sonra, teslim oldu. İngilizler, daha hücumun birinci günü İtalyan müdafaasını yarmışlar ve ikinci günü Bardianın bir cephesini tamamile iskat ederek kasabaya girmişlerdi.

Demek ki İtalyanların, 30 senedenberi işgal ve Habeş harbinden, yani 6-7 senedenberi tahkim ettikleri bir yer, yalnız iki gün dövüştükten sonra, 30,000 askerle beraber bir beyaz mendilin himayesine iltica ederek teslim oldu.

Dün, Bardianın teslim olduğunu radyodan öğrendiğim zaman, hafızamın sahifelerinden biri açıldı. Çeyrek asır evvel, gene böyle bir deniz kenarında, cereyan eden bir meydan muharebesinin şanlı safhalarını hatırladım. Orada da Bardiada olduğu gibi, karadan, denizden ve havadan mütemadi hücumlara uğrayan, orada da, Bardiada olduğu gibi o yaman Avustralyalılarla dahi çarpışan bir ordu vardı.

Bu ordu, beton istihkâmlarda değil, alelâcele kazılmış toprak siperlerde harbediyordu. Bu ordunun silâhları ve cephanesi sayılı ve mahdud idi; bu ordunun bazı topları Müzeden alınmıştı; bu ordu, müdafaa ettiği tepeleri yanardağ ağzına ve kanile suladığı dereleri cehenneme döndüren müthiş 380 liklere karşı som demirden, patlamıyan güllerle mukabele ediyordu. Bu ordu bazan ona karşı birle çarpışıyordu.

Bu ordu, o üç taraftan çevrilmiş deniz kenarını, üç buuddan yağan ateş ve demir sağanaklarına karşı, 25 nisan 1915 ten 9 ikincikânun 1916 ya kadar 8 aydan fazla müdafaa etti. Bu ordu, yalnız 2 gün değil, 259 gün dayandı. Bu ordunun başında sallanan bayrak asla beyaz olmadı; her zaman, altında can veren sayısız kahramanların mubarek kanları gibi kızıl al olarak kaldı.

O deniz kenarının adı Çanakkale ve bu deniz kenarını karadan, havadan, denizden yağan çelik, ateş ve ölüm kasırgalarının altında, gözünü kırpmadan sonuna kadar, müdafaa eden ordu da kahraman Türk ordusu idi.

Aziz okuyucularım, sakın, Bardiayı Çanakkale ile mukayese ediyorum sanmayın; hâşâ böyle büyük bir millî suç işlemek hatırıma bile gelmez. Böyle bir şey yapmak mecburiyetinde kalsam bile, söze «lâteşbih» diye başlamağı vazife bilirdim. Ben, yalnız, Giornale d'İtalia gazetesinin o meşhur muharriri Sinyor Gayda'nın bize karşı tehdidkâr bir dil kullanmağa yeltendiği şu günlerde, bir Bardianın iki buçuk günde teslim oluşunu düşündüm; bir de, 26 yıl önce bu günlerde, Çanakkalenin aylar ve aylar süren bir mücadeleden sonra, tahliye edildiğini hatırladım; o kadar.

Asker ailelerine yardım işi düzene konuluyor

Dün Vilâyette Vali muavini Ahmed Kınığın başkanlığında Belediye muhasebe müdürile Eminönü, Beyoğlu, Beşiktaş kaymakamları toplanarak asker ailelerine yardım için yapılan tahakkukata aid itirazları tetkik etmişlerdir. Bu itirazlara göre birçok kimselere hem meskenlerinden hem de ticarethanelerinden mükellefiyet tahakkuk ettirilmiştir. Bazı kimseler de tahakkuk ettirilen para miktarına itiraz etmektedirler.

Dünkü toplantıda bu itirazlar tasnif olunmuş ve bunları önleyecek şekilde bir formül bulunmuştur. Bulunan bu hal şekli makam tarafından tetkik edildikten sonra kazalara tamim edilecektir. Her kazanın kendi anlayışına göre hareket etmesinin bu karışıklığa sebebiyet verdiği anlaşılmış ve yapılan bir talimatname ile bu işte birlik tesisi kararlaştırılmıştır.

Sarı İhsan tevkif edildi

Muhtelif dolandırıcılık hâdiselerinde ismi geçen Sarı İhsan, yeni bir hâdiseden dolayı Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilmiş hakkında tevkif müzekkeresi kesilmiştir. Tahkikata göre, Sarı İhsan, Beyoğlunda terzi Haticeye gitmiş, «Ben Maliye memuruyum, eğer istersen seni kazanc vergisinden muaf tutabilirim» demiş, kadının 10 lirasını dolandırmıştır.

23751 teneke beyaz peynir varken...

Beyaz peynir kıtlığı üzerinde Belediyenin tetkikleri bitmiş ve dün Belediyenin raporu mıntaka ticaret müdürlüğüne verilmiştir. Bu rapora göre Cumhuriyet buzhanesinde 8574, Karaağac soğuk hava depolarında 5743, Sirkeci deposunda 2434 ve Tahtakale deposunda 7000 teneke beyaz peynir vardır.

Şehrin uzun müddet ihtiyacına kifayet edecek bu kadar beyaz peynir varken bunları gizleyenler aleyhinde şiddetle takibat yapılacaktır.

Mekteblerde bayram tatili

Kurban bayramı münasebetile, Üniversite ile bütün mektebler bu akşamdan itibaren tatil yapacaklardır. Dersler pazartesi sabahı başlanacaktır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Libya'da kazanılan zaferler

Son yirmi beş gün içinde, Afrikanın şimali şarkî köşesinde vuku bulan hâdiseleri, Afrikanın, bilhassa şimalî ve şarkî Afrikanın bütün istikbali üzerinde müessir olacak mahiyette saymak, zannederiz ki, yanlış bir tahmin teşkil etmez.

Vuku bulan hâdiseleri bir lâhza teemmül etmek bu neticeyi çıkarmağa kâfi gelir, sanırız. Evvelâ mihver devletleri hesabına Mısırı istilâ etmek için hazırlanan bir İtalya vardı. Ve bir aralık bu İtalyanın bu işi başarmağa kifayet edecek bir kuvvet sahibi olduğu, hatta bu kuvvetin de Trablusgarbda tahşid olunduğu zannolunmakta idi.

Bu İtalyan kuvvetlerinin başında olan Mareşal Graziani, yeni İtalyan imparatorluğunun banileri arasında sayılıyor ve onun Mısırı istilâ işini de başararak bu imparatorluğu büyütmesi, genişletmesi, hududsuz denilecek derecede ucsuz bucaksız bir sahada bu imparatorluğun nüfuzunu yayması bekleniyordu.

Dört ay önce Mareşal Graziani Mısır-Libya hududunu aşarak Sidi Barrani'ye doğru ilerilediği zaman mihver propagandasının tasvir ettiği manzara bu mahiyette idi. İtalya orduları, yepyeni bir tarihî devir açmak üzere yürüyor ve Ortaşarkın mukadderatı, yeni ve kuvvetli bir ele geçmek üzere bulunuyordu!

Bu telkinatın manası gayet sarihti: İtalyan orduları Mısırı işgal edecek ve İngilizler belki de Süveyş mıntakasına çekileceklerdi. Fakat Mısırı işgal eden İtalyan kuvvetleri, İngiltereyi Süveyş mıntakasına çekilmeğe mecbur ettikten sonra İngiliz kuvvetlerine ikinci bir darbe indirmeleri işten bile değildi. Onun için İtalyan ordusunun Mısıra girmesinden sonra İngilizlerin Süveyşi de müdafaadan vazgeçerek Akdenizden tamamile çekilmeleri ve Filistinle Irakı da İtalyanlara bırakmaları bekleniyordu. Filistini de kolaylıkla işgal edecek İtalyan kuvvetlerinin, Suriyeyi de zaptetmeleri güç bir mesele sayılamazdı.

Bütün bu işleri başaran, bu büyük muvaffakiyetleri kazanan İtalyan ordusu, Irakın petrol kaynaklarını ele geçirmiş olacak ve kendi ihtiyaclarını temin ettikten başka Almanyanın İngiltereyi ortadan kaldırması, İngiltereyi baştan başa yakıp yıkması için lâzım olan petrolleri ve iptidaî maddeleri de bol bol verecek, böylece mihver devletlerinin biri bütün Avrupaya, diğeri de bütün Akdenize ve Ortaşark memleketlerine hâkim olacaktı.

***

Dört ay evvel vaziyet, mihverin gözüne böyle görünmekte ve mihverin propagandacıları tarafından böyle tasvir edilmekte idi.

Fakat İtalyan ordusu, Libya hududunu aştıktan sonra ancak Sidi Barraniye kadar ilerliyebildi ve burada saplanıp kaldı. İtalyan ordusu, görünüşe göre ikinci bir hamle için en geniş ölçüde hazırlıklar yapıyordu. Sidi Barrani ile İtalyanın Libyadaki hareket üsleri arasında gayet muntazam yollar vücude getiriliyor, iaşe merkezleri, su ihtiyacını temin edecek tesisat inşa olunuyor, elhasıl İtalyanın büyük bir iş yapmak azminde olduğunu ve Mısırı istilâya karar verdiğini gösteren herşey yapılıyordu.

***

Bu sırada Mısırdan başlayarak bütün şark milletlerini hakikaten derin bir tasa almıştı. Mısır, Filistin, Irak, Suriye, Süudî Arabistan, Yemen, Sudan müthiş bir kâbus içinde idi. Acaba İtalyan ordusu hakikaten Mısırı istilâ edebilecek miydi? Çünkü bütün bu memleketlerin anahtarı Mısırdı ve Mısırın işgalinden sonra İtalyanın bütün bu memleketlere sarkması, bütün bu memleketleri kendi siyasetine uygun bir siyaset tutmağa mecbur etmesi mühim bir iş teşkil etmezdi. Bunlar arasında yeni harb vesaitine mukavemet edebilecek bir memleket yoktu ve bu yüzden hepsi de hududsuz bir ıstırab içinde vaziyetin inkişaflarını bekliyordu.

Istırabın bu memleketlere münhasır kaldığını ve daha geniş sahalara yayılmadığını söylemek, doğru olmaz. Fakat çok şükür bu ıstırab devresi üç aydan fazla sürmedi. Ve takriben bir ay önce vaziyet en esaslı şekilde değişikliğe uğradı.

İngilizlerin bir ay önce harekete geçmeleri üzerine İtalyanlar evvelâ Sidi Barraniden atıldılar. İlk hareketler neticesinde üç beş İtalyan fırkası perişan edilmiş, daha sonra devam eden hare-

(Sonu 4 üncü sahifede)

İngiltere ile müzakereler

Getirtilecek eşyanın tesbitine, Hariciye Vekâletimizde devam ediliyor

Ankara 6 (Telefonla) — İngiltereden getirilecek eşyanın tespiti işi ile uğraşmakta olan komisyon bugün de Hariciye Vekâletinde Umumî Kâtib Numan Menemencioğlunun reisliğinde toplanmıştır. Komisyon bugün Vekâletler ihtiyaclarını tespit etmek üzeredir. Memlekete getirilecek başlıca maddeler meyanında petrol bulunmaktadır. Ayrıca otomobil lâstikleri, motör ve aksamı, lokomotif, vagon, kamyon, ve fabrikalara aid her türlü malzeme ve iptidaî maddeler de vardır.

İngiltereye sipariş edilecek malların listeleri hazırlandıkça İngiliz mümessilleri davet edilerek gruplara ayrılan bu mallar üzerinde konuşulacaktır.

Ziraî işletme

Vekâlete 3 milyon liralık kredi açıldı

Ankara 6 (Telefonla) — Millî Korunma Kanununun 39 üncü maddesi mucibince gerek Ziraat Vekâletinin doğrudan doğruya işleteceği arazide kullanılmak ve gerekse mezkûr kanunun 42 nci maddesinde yazılı yardımlarda bulunabilmek için icab eden istihsal vasıtalarının ve malzemesinin mübayaası karşılığı olmak üzere Ziraat Vekâleti emrine üç milyon liraya kadar bir kredi tahsis olunmuştur. Bu aletler Vekâlet ve Ziraat bankası tarafından müştereken kurulacak bir komisyon marifetile satın alınacaktır.

İngiliz milleti

«1941 e zafere iman için çok iyi sebeblere malik olarak girmektedir.»

Londra 6 (a.a.) — Eltham'da bir nutuk söyliyen Maliye Nazırı Sir Kingsles Wood, «İngilterenin 1941 parolaları, teyakkuz, faaliyet ve durmadan gayret olmalıdır» demiş, yeni senenin kat'î bir sene olabileceği ve İngiltere halkının daha sert imtihanlarla karşılaşabileceği fikrini ihtar eylemiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— İngiltere, 1941 e, zafere iman için çok iyi sebeblere malik olarak girmektedir. İngiliz milletinin hattı hareketi, dünyanın hayranlığını celbetmektedir. Hürriyet, adalet ve medeniyet mevzuu bahsolduğu içindir ki İngiliz milleti sarsılmaz bir cesaret göstermekte ve zaferin geleceğini ve adaletin tecelli edeceğini bilmektedir.»

İngilterede harb istihsalâtı komitesi

Londra 6 (a.a.) — Reuter ajansının parlamento muharriri yazıyor:

Harb istihsalâtı için bir icra komitesi teşkili tasavvur edilmektedir. Komite, Bahriye Nazırı Alexander'le, Tayyare imalâtı Nazırı Duncandan teşekkül edecektir.

Bazı mahfiller Komitenin Lord Beaverbrokkın idaresi altında çalışmasını tercih ediyorlar.

Japonyada da pasif müdafaa tecrübeleri başladı

Tokio 6 (a.a.) — D. N. B.

Pasif müdafaa hususunda ilk mühim tedbir olmak üzere Tokio Belediyesi bu ay içinde dört parkta halk için hava taarruzlarına karşı dört büyük sığınak yapacaktır. Bu dört parkın yakınlarında bulunan demiryolları istasyonlarının iltisak noktalarında sığınaklar yapılacaktır.

Bundan başka Tokio'nun dar sokakları itfaiyenin geçerek yangın merkezlerine sokulabilmesi ve bu suretle ateşin süratle genişlemesine mâni olması için genişletilecektir.

Suriyedeki Fransız Komiserinin sözleri

Şam 6 (a.a.) — Fransanın Suriye ve Lübnan yeni fevkalâde komiseri General Dentz Şama muvasalatında memleketin dahilî emniyetini münhasıran Fransanın temin edeceğini söylemiş ve yeni vazifesinde başlıca kaygusunun Suriye ve Lübnana yiyecek tedarik etmek olacağını ilâve etmiştir.

Köylüye el tezgâhları dağıtılıyor

Ankara 6 (Telefonla) — Köylümüzün kendi giyim eşyasını yapabilmesini teminen İktısad Vekâletince hazırlanan el tezgâhları tevzi edilmektedir. El tezgâhları için vilâyetlerde kurslar açılacaktır.

Ruzvelt'in Londra mümessili yolda

Laguardia 6 (a.a.) — Hava meydanı New-York 6 (a.a.) — Ruzvelt'in şahsî mümessili Hopkins, Clipper tayyaresile Lizbona hareket etmiştir. Oradan Londraya gidecektir.

KIZILORDU

Deniz ve hava sınıflarında askerlik müddeti 4 seneye çıkarıldı

Moskova 6 (a.a.) — Ordunun gazetesi olan Krasnaya Szverda'nın bildirdiğine göre ordu ve donanmada muvazzaf hizmet er ve erbaşlar için dört sene olarak tespit edilmiştir.

Şimdiye kadar erler için muvazzaf hizmet iki ve erbaşlar için de üç ilâ 4 sene idi.

Moskova 6 (a.a.) — Sovyet ordusunda muvazzaf hizmetleri dört seneye çıkarılan er ve erbaşlar yalnız hava ve donanma mensubarıdır. Kara ordusunun muvazzaf hizmeti değişmemiştir.

Transilvanya terekesi

Macar-Rumen matbuatı arasında atışmalar yeniden kızıştı

Bükreş 6 (a.a.) — Rador Ajansı bildiriyor:

Bütün Rumen basını Macarların Rumenler aleyhindeki propagandasını müttefikan takbih etmektedir.

Macar Namzet Ot gazetesi, Macar çetelerinin Rumen halkına yaptıkları zulümleri gizlemek istiyor ve Rumen piskoposu Hossu ile profesör Havzienganunun bu gibi zulümlerden haberleri olmadığını söylediklerini yazıyor. Macar gazetesinin bu iddiasını Rumen gazeteleri şiddetle reddederek ismi geçen bu iki Transilvanyalı zatın Kolosvar'da çıkan Tribuna Ardealulu gazetesine yaptıkları beyanatı ileri sürmektedir. Bu beyanat Macar gazetelerinin ve Budapeşte radyosunun tahrif usullerini ispat eder.

İki Rumen şahsiyetine aid uydurma beyanatın Macar hükûmetinin sansürü altında bulunan bir gazetede çıkmasını ve gene hükûmetin kontrolu altında bulunan Budapeşte radyosu tarafından verilmesini Rumen basını şiddetle takbih eylemektedir.

Kanadaya manidar bir hediye!

Ottawa 6 (a.a.) — Nevyork eyaleti dahilinde Plattsmourg şehrindeki Amerikan lejyonu grupu, Kanada hükûmetine 12 ton ağırlığında bir Alman deniz topu hediye etmiştir. Bu top, geçen harbde Almanlardan iğtinam edilmiştir.

Bu hediyeyi tesellüm eden alâkadar nazır, bu hâdiseyi Kanadanın harbde oynadığı rolün ehemmiyetinin Amerikalılarca tamamen takdir edildiğine bir delil saydığını söylemiştir.

CEMAL NADİR GÜLER ve VEDAD GÜNYOL'un hazırladıkları

Arkadaş

Haftalık Çocuk Mecmuası

Bütün çocuklara soruyor:

«KİTAB MI? ŞEKER Mİ? OKUNCAK MI? HANGİSİNİ TERCİH EDERSİNİZ?»

Cevablarınızı şu adrese gönderiniz: (Beyoğlu, Posta kutusu: 2053)

● En çok rey toplayan cevaba iştirak etmiş olanlar arasından (50) çocuğun isimleri ilân edilecek ve hediyeler verilecektir.

● Cevabların kabulü 13/1/1941 akşamına kadar uzatılmıştır.

İlk sayısı 10 kânunusani 1941 CUMA günü çıkıyor.

Geniş dünya ufuklarında

Cihan faciası karşısında

Amerika, Avrupa işlerine müdahalede niçin bu kadar gecikti?

Yazan: Nezahet Nureddin Ege

Arzımızı saran büyük harb karşısında biz Türklere düşen millî ve beynelmilel vazifeleri tetkik etmek pek faydalı olacaktır kanaatindeyim. İçtimaî meseleleri geniş bir görüş zaviyesinden tetkik etmek istiyen bir mürebbi sıfatile bu vazifelerin içtimaî ve iktısadî cephelerini birkaç makalede münakaşa etmek istiyorum. Fakat bu kadar geniş bir mevzua girişmeden evvel geçen Umumî Harbe takaddüm eden ve o harbden sonraki Avrupa ve Amerika siyasetlerini ve hayat felsefelerini bir lâhza gözden geçirmeği çok lüzumlu telâkki ederek makalelerime şöyle bir tasnifle başlıyorum:

I — Geçen Umumî Harbden evvel Avrupa ve Amerikada içtimaî ve iktısadî noktai nazar farkları.

II — Umumî Harbden sonra Avrupanın hattı hareketi ve Amerikalıların Avrupaya karşı takib ettiği inziva siyaseti ve sebebleri.

III — 1940 te İngiliz lisanile mütekellim milletler ittihadı.

IV — Bizim Anglo - Sakson medeniyetile mesai birliğimiz.

I

Geçen Umumî Harbden çok evvel tâ 1870 - 1880 senelerinde Amerika üniversitelerinde okuyan gencler doktora derecesi almak için ekseriya Avrupa üniversitelerine giderlerdi. Kısa bir tarihe malik olan genc Amerika Cumhuriyetlerinin geniş ziraî mıntakalarında yer fışkıran ilim müesseselerinin en kuvvetli şubeleri ziraat, sanayii ziraiye, mühendislik, ticaret ve muallimlik şubeleri idi.

Hukuk, tababet, kimya ve kimya sanayii gibi şubelerde Avrupa ve bilhassa Almanya üniversiteleri çok faikti. Böyle Alman üniversitelerinde okumuş ve bugün Amerikanın yüksek ilim otoritelerini temsil etmekte bulunmuş simaların tercümei hallerini şimdi kendi kalemlerinden okurken, onların gencilk hatıralarile Avrupanın içyüzünü bir Amerikalının muhakemesile tetkik etmiş oluyoruz. Meselâ bunlardan birisi Kolumbiya Üniversitesi reisi doktor Nickolas M. Butler'dir. Gerek Dr. Butler, gerek ayni derecede yüksek diğer ilim adamlarının müttefikan vâsıl oldukları netice şudur: Almanyaya ayak basan her genc Amerikalının gözüne çarpan ilk şey, müthiş bir militarist idare olmuştu. Bu ise çiftlik, ticaret ve sanayi müesseseleri içinde yetişmiş Amerikalıları şaşırtıyordu. Çünkü 1870 Alman - Fransız muharebesi Almanların zaferile neticlenmiş. Avrupada zahirî de olsa bir sükûn teessüs etmişti. O halde Almanya acaba daha neler istihdaf ederek mütemadiyen askerî kadrosunu tevsi ediyordu?.. Bu istifham yalnız talebelerin değil, fakat Almanyaya ticaret maksadile giden iş adamlarının bile gözlerinden kaçmıyordu. Amerikanın meşhur zenginlerinden Woolworlth hatıratında şunları kaydetmiştir: (Almanyada işçi, Amerikan işçisine nazaran çok az para almakta, buna mukabil daha çok ağır vergiler altında ezilmektedir. Ona kani oldum ki Almanlar büyük militarist siyasetlerinin ağır yükünü zavallı kadın ve çocuk işçilerin zayıf omuzlarına yüklemektedirler.» demiştir.

Harbi kökünden kaldırmayı düşünenler

Bir çeyrek asırdan fazla Kolumbiya Üniversitesinin reisi olan ve muallimler kollejinin temellerini atan doktor Butler ayni zamanda Carnegie beynelmilel sulh cemiyetinin de reisidir. Bu teşkilât başta olmak üzere bir çok sulhperver insanlar harbi kökünden kaldırmağı, müstakbel nesli tam bir sükûn ve huzur içinde beşeriyetin yükselmesi için çalışmağa teşvik etmeği bir gaye ittihaz etmişlerdir. Bu sulhperver insanlardan bir grup 1914 harbi başlamadan epeyce zaman evvel Amerika Cumhurreisinin bir teklifini Avrupa devlet adamlarına vermek üzere İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya gibi büyük hükûmet merkezlerini ziyaret etmişler, meşhur devlet ricalile görüşerek noktai nazarlarını şöylece telhis etmişlerdi:

«— Avrupa hükûmetleri geceli gündüzlü silâhlanmaktadır. Bu silâhlı sulh hali ergeç bir harble neticelenecek, kanlar dökülecek, milyarlarca lira kıymetinde servetler tebah olacak, nihayet muhariblerden bir taraf mağlûb olacak, mütareke yapılacak, bunu da sulh konferansları takib edecek. Acaba bu sulh konferansı şimdiden toplanamaz mı? Bu ihtilâflar şimdiden tesviye edilemez mi? Mahvolacak bu canlar, heba olacak bu mallar, sefaletlere inkılâb edecek bu saadetler tasarruf edilemez mi?.. Dünyamız cidden sevilmeğe ve yaşanmağa lâyık bir cihan olamaz mı?..»

Bu idealist Amerikan teklifleri Avrupalılar tarafından büyük bir sempati ile karşılanmış, ziyafetler, nutuklar verilmiş, iltifatlar bezledilmiş, fakat müspet hiçbir netice elde edilememişti. Amerikalılar, Avrupalılarla teşriki mesai edilemiyeceğine kani olarak büyük bir inkisar içinde Amerikaya dönmüşlerdi.

Nihayet Amerika sulhperverlerinin çok zamandanberi korktukları fırtına bulutları Avrupa ufuklarını sarmıştı. 1914 harbi bir anda alevlenmişti. Fakat Amerikalılar Avrupa siyaset adamlarının kısa görüşlerine, felâketler vücud bulmadan evvel tehlikeyi önliyememelerine çok kızdıklarından harbe seyirci kalmağa azmetmişlerdi. Hatta Amerikalılar Vilson'u 1916 senesinde ikinci defa olarak Cumhurreisliğine intihab etmek için en kuvvetli esbabı mucibe olarak Vilson'un Avrupa harbine Amerikayı sokmamak hususunda gösterdiği fevkalâde müdebbirane siyasetini gösteriyorlar, (Bizi harbden koruyacak ancak Vilson'dur.) diyorlardı. Filhakika Vilson basit bir politikacı değildi. Yıllarca müddet profesörlük etmiş bir üniversite reisi, kıymetli bir mürebbi sıfatile harbin beşeriyet derdlerinin hiçbirisini tedavi edemiyeceğine kani yüksek bir mütefekkirdi. Alman militarizminin şiddetle aleyhinde olmakla beraber İngiliz ve Fransız kuvvetlerine bilfiil yardım etmek için Amerikan genclerinin hayatlarını tehlikeye koymağa kat'iyyen muvafakat etmiyordu.

Amerikan gencliğini ayağa kaldıran ideal

Fakat Almanya harbi kazanmak için her vasıtaya başvururken nihayet Amerikan yolcu ve ticaret gemilerine de tecavüze başlayınca Vilson bizzarure harbe karıştı. Ve bir sene zarfında Avrupayı sulh masasının başına getirmişti. Amerikalıları 1917 de silâha sarılmağa sevkeden yegâne ideal şu idi: (Cihanı bir daha harb görmiyecek ebedî bir sulha kavuşturmak. Beşeriyeti ebedî kardeşlik, hakikî insanlık seviyesine yükselmekten meneden bütün manaları kıracak son ve kat'î harb!...) Evinde, çiftliğinde, lâboratuarında, fabrikasında asude çalışan Amerikan gencliğini bir anda silâha sarılmağa mecbur eden bu ideal maalesef 1918 mütarekesinden sonra bir an bile ayakta duramadı. Zavallı Vilson'un 14 maddelik sulh şartlarına bizzat Amerikalılar bile muzaheret etmediler. Amerikan âyan ve meb'usanındaki büyük bir ekseriyet (Milletler Cemiyeti) projesini şiddetle baltaladılar.

(Bizim ülkemiz bir taraftan üç bin mil, diğer taraftan altı bin mil genişliğinde muazzam okyanuslarla diğer kıtalardan ayrılmıştır. Bu nısıf küre üzerinde en kuvvetli devlet biziz. İktısaden kendimize yetecek bir çok servet membalarına malikiz. Dünyanın siyasetile meşgul olarak daimî bir malî ve siyasî mes'uliyet deruhde etmeğe hiçbir mecburiyetimiz yoktur. Çünkü Avrupa siyaset adamları kendilerile işbirliği yapılacak şahsiyetler değildirler. Onların düşüncelerine gayet dar politikacılık hâkimdir.) iddiasında bulundular ve bu iddialarını tevsik için de 1919 senesinde Türk topraklarına çıkarılan istilâ ordularını işhad ettiler.

(İngiliz ve Fransızlar bir taraftan sulh konferanslarında Vilson prensiplerini münakaşa ederlerken diğer taraftan tamamen Türk ırkile meskûn araziye istilâ orduları çıkaracak kadar Vilson prensiplerinin ruhuna ihanet ve ebedî sulhu kurmak azmile hayatlarını feda eden harb şehidlerinin mefkûrelerile sarih bir şekilde istihza etmişlerdir.) demişlerdir.

Amerikada haricî ve dahilî bütün siyaseti idare eden bizzat halktır. En zengin ve mütefekkir bir profesörden en fakir ve basit bir işçiye kadar herkes vatanın mukadderatı hakkında fikrini söylemek salâhiyetini haizdir. Hergün her vatandaş kendi mıntakasının mebuslarına ve âyan azalarına, hatta bizzat Cumhurreisine mektubla, telgrafla filân veya falan meselenin şu veya bu şekilde halledilmesini arzu ettiğini bildirir. En basit bir kanun müzakere edilirken bile âyan azaları, meb'uslar on beş, yirmi bin telgraf ve mektub alırlar. Her millet vekilinin hususî kâtibleri bürolarında bu evrakı tasnif ederler. Meb'uslar müzakere salonlarına geldikleri zaman yalnız kendi düşüncelerini izhar etmekle kalmazlar, müekkillerinin yüzde 70 i şu fikirde, yüzde 30 u bu fikirde olduğunu müdafanamelerine ilâve ederek kanun lâyihasını tenkid yahud tasvib ederler. Efkârı umumiyenin devlet idaresine bu kadar hâkim olduğu bir memlekette hergün gazetelerle, mecmualarla, konferanslarla Avrupa siyasetine karşı tam bir lâkaydî müdafaa edildiği zaman basit düşünceli insanların bu fikre kapılmamalarına imkân yoktu. Birçok idealist insanların Vilson prensiplerine şiddetle taraftar olmalarına rağmen efkârı umumiye inziva politikasını müdafaa edenlerin tarafını iltizam etti.

Mr. Huver'in inziva vaziyeti

İşte yirmi sene Amerikan haricî siyasetine hâkim olan da bu siyaset olmuştu. Mister Ruzvelt'ten evvel iktidar mevkiinde bulunan Mister Huver bu inziva siyasetinin en hararetli taraftarıdır. Huver 1939 harbi başlamadan epeyce zaman evvel Avrupa memleketlerine yaptığı bir seyahatten avdetinde bir çok konferanslar vererek şu esası müdafaa etmişti:

(Avrupa 1914 senesinden evvel hemen hemen demokrasile idare edilen milletlerden müteşekkildi. (*) Bugün teessüfle görüyoruz ki Avrupada hürriyet mes'alesi sönmüştür. Milyonlarca Avrupalı kendi mukadderatlarını başlarındaki birkaç kişinin eline bıraktıktan sonra bizim onları kurtarmak için evlâdlarımızın hayatlarını feda etmemiz doğru mudur?... 1914 harbindeki fedakârlıklarımız Avrupanın içtimaî ve iktısadî vaziyetini bir zerre bile ıslah edememiştir. Biz dünyanın polisi miyiz?... Niçin dünyaya nizam vermek mes'uliyetini omuzlarımıza yüklenelim?..) diyordu.

Mister Huver 1918 de Avrupadaki müthiş açlıkla mücadele vazifesini omuzlarına yüklenmiş, Alman ve Rus istilâlarından kurtulmuş milyonlarca insana imdad yetiştirmek teşkilâtını kurmuş, son derece müteşebbis bir insandır. (Fakat görülüyor ki son derece müteşebbis olmak, her zaman son derece geniş bir rüyeti ufka sahib olmağa delâlet etmiyor.)

Geçen sene Finlandiya harbi felâketzedelerine milyonlarca dolarlık iane toplayarak, hastane levazımatı, elbise, gıda maddeleri, battaniye ve saire sevkeden heyetin reisi gene Mister Huver'dir. Fakat Mister Huver bilmiyor ki senelerce müddet müdafaa ettiği, ve bir vakitler Amerika Cumhurreisi iken bilfiil tatbik ettiği o dar görüşlü inziva siyasetidir ki bugünkü Avrupalı insan kardeşlerini avuc açıp (Aman imdad... Açız... Çıplağız!.) diye feryad ettirmeğe sebeb olmuştur. Zavallı beşeriyetin içtimaî felâketlerine lâkayd kalmak, harb ateşile onların aç ve çıplak bir hale girmelerine bilvasıta sebeb olmak, sonra da kendilerine muavenet çareleri aramaktan ise harb felâketine ve tecavüzkâr siyasetlere daha çok evvelden çare bulup milyonlarca insanı muhakkak bir felâketten kurtarmak daha çok makul ve radikal bir tedbir olmaz mıydı? Yüz otuz milyonluk şimalî Amerika bütün servet ve kudreti tanzimiyelerile Avrupadaki küçük büyük demokrat devletlerle işbirliği ederek muazzam bir sulh ve emniyet cephesi kurabilseydiler, bugün silâh ve mühimmat için sarfettikleri milyarlarca dolarlık servetlerini tasarruf etmiş, ayni zamanda bir çok fabrikalarının mamulâtının müşterileri olan Avrupalı kardeşlerinin de ellerinde ki servetlerinin harb cephelerinde yanıp yıkılmasına meydan vermemiş, dünyayı cidden sevilmeğe ve yaşanılmağa lâyık bir cihan haline koymuş olacaklardı.

Mihvercilere cesaret veren sebebler

Amerikanın Avrupa işlerine karşı gösterdiği bu lâkaydidir ki mihver devletlerine Avrupa... demokrasileri sühuletle mağlûb edebilecekleri kanaatini beslcti ve korkusuzca harb sahalarına atılmalarında kendilerine cesaret verdi. Eğer Amerikalılar sadece Amerikanın sakinleri değil, fakat üzerinde bütün insanların barındığı arzın hemşerileri olduklarını, herhangi bir felâketin arzın bir tarafından diğer tarafını kolaylıkla sarabileceğini daha çok seneler evvel düşünseydiler, Vilson prensiplerinin ruhunu müdafaa ederek kâinatı bu ikinci harb felâketinden kurtarmak şerefini kazanmış olacaklardı. Ne yazık ki bütün cihanla birlikte bu imkânı Amerikalılar da kaybettiler.

(*) Halbuki bu çok yanlış bir görüştür. Harbi Umumiden evvel Balkan devletlerile merkezî Avrupa devletlerini, İspanyayı ve İtalyayı demokrasi ile idare eden milletler olarak tasvif edemeyiz. Hatta Fransada bile Amerikalıların telâkkileri veçhile bir demokrasi idaresi mevcud değildi.

Hadiseler Arasında FELEK

Spikerlerimizle bir şakalaşma!

Ben, on bin kişi önünde söz söylemeyi, radyo mikrofonu karşısında kendi kendime lâf etmeye tercih ederim. Birincisini birkaç defa denedim; falso etmiyorum. İkincisini de birkaç defa denedim. Alaturka hokkabazların mevhum (katakulli) ile görüşmeleri aklıma geldi; sinirlendim. Fakat ne çare ki kutunun önüne çökmüş bulundum.

Avrupa ve Amerikanın birçok radyo verici salonlarına seyirci ve dinleyici kabul edilmesinin sebebi her halde söyleyiciye daha tabiî bir hava yaratmak olsa gerek.

Ne kadar alışmış olurlarsa olsunlar, spikerlerin böyle boşluğa konuşmalarındaki güçlüğü ve tatsızlığı takdir ettiğim içindir ki onlara karşı ancak muhabbet kelimesile ifade edilebilecek bir his taşırım.

Lâkin o his benim bugün bu satırları yazmama mâni olamaz.

Yeni harflerimizin ve imlâmızın fonetik ve kolayca okunup yazılır olmasına rağmen spikerlerimizde dil ve kıraat hataları olduğunu saklamakta bir fayda görmüyorum. Çünkü bunu benim gibi herkes de işitiyor. Mümkün manasına olan kaabil ile nevi kelimesinin müteradifi gibi kullanılan kabil kelimesini birbirine karıştıran spikerlere tesadüf ettiğimize pek aldırış etmiyorum. Çünkü türkçe bilen bu yanlışı anlayor. Zaten bu zanaat yenidir. Elbette bir gün aradaki bu farkı da öğrenirler diyorum. Hatta bazı yabancı istasyonların türkçe neşriyatında grup manasına kullandığımız kaafile kelimesinin kafile ve kavim manasına gelen kabîle kelimesinin de ebe demek olan kaabile diye okunduğunu görerek bizimkine şükrediyorum. Lâkin hiç olmazsa alemlerin, maruf coğrafya isimlerile meşhur adamların adlarını bozmadan okumaya gayret edilmesini isteyorum. Bunu şunun için isteyorum:

Meselâ, yabancı radyolar Hariciye Vekilimiz Saracoğlunun ismini fransızca ibare kaidesile Sarakoglü diye okudukları zaman nasıl gülünc buluyorsam bizimkilerin yabancı kulaklar önünde aynı vaziyete düştüğünden endişe ediyorum. Çünkü bizim dilimiz her kelimeyi iyice talâffuza yatar. Halbuki, geçende, Portekizin Atlas denizindeki meşhur Asor adalarının fransızca ismini türkçe kaidesile okuyarak Açores dediler. Malûm ya bizdeki (ç) harfi fransızcada (s) sesi verir. Buna dikkat edilmedi. Dün de vefatı haber verilen şu meşhur Fransız filozofu Bergson'u ingiliz şivesile ve sonu son ile bittiği için belki de ingiliz zannile aynen (Bögsın) diye talâffuz ettiler. Filhal bu bir ingilizce kelime olsaydı kaideten öyle okunması lâzımdı.

Ben, spikerlerimizin bütün ecnebi şahıs isimlerini bilmelerini teklif etmiyorum. Fakat hiç değilse Bergson gibi, hatta mütemadiyen Ruzvelt diye talâffuz ettiğimiz Mister Rozvelt gibi kimselerin isimlerini doğru söylemeye gayret etmelerini lüzumlu görüyorum. Spikerlik bir san'at, bir meslekse onun da böyle bir takım zaruret ve icabları olmak gerektir.

Bir fıkra:

Orta tahsilimi yapıyordum. Yanyalı bir tarih hocamız vardı. Vereceği dersi evvelâ içimizden birine yüzünden okutur, sonra kendisi anlatır ertesi dersde bizden isterdi. Bir gün, biraz dikkatsiz bir arkadaşımıza okuttuğu bir parçanın içinde Kılburun diye bir kale adı geçiyordu. Arab harflerile hepsi bir imlâda yazılmış olan bu kelimeyi çocuk bir ecnebi isim sanarak, Kılebron diye okudu. Hep güldük. Hoca da:

— Kılburunu alafranga okuyorsun! Otur! diye azarladıydı.

Radyoda da hâs isimlerin yanlış okunduğunu işittikçe hep bu kılebron kelimesi aklıma geliyor.

Birazıcık gayret canım. Bu parçalar okunmadan evvel alemlerin teláffuzu kontrol edilse olur gider.

B. FELEK

Ücretli memurların vaziyeti

Ankara 6 (Telefonla) — Maliye Vekâleti Müsteşarı Cemal Yeşilin reisliğindeki komisyon ve ücretli memurların maşlı memuriyete geçmeleri işi etrafındaki tetkiklerine devam etmektedir. Komisyon bütün dairelerin ücretli memurlarına aid kadrolarını tetkik etmiştir. Şimdi de maaşa geçtikleri takdirde hazinenin yapacağı maddî fedakârlığı tespit etmektedir.

Velhasıl

Seyyar satıcılar

Seyyar satıcılardan -yol kesiyor diye- şikâyetimiz birse faydamız ondur. Çünkü, bilhassa es'arın yükseldiği şu günlerde onlar, dükkâncılardan, yüzde en az yirmi beş, daha ucuz satarak maişetimizi ucuzlatırlar.

Belediye memurları bunların daima peşindedir. Bu da onların vazifesidir. İsimleri üstünde; seyyar satıcıdırlar. Bir yerde duramazlar. Lâkin bir müşteriye mal vermek için de durmasına müsaade edilmezse o zaman müşteri limoncunun koluna girip:

— Kaça veriyorsun limonları azizim? diye hasbıhal şeklinde yürümekten başka çare yok!

Seyyar satıcının manasını ve hikmeti vücudünü tayin etmek lâzım. Bunlara ticaret müsaadesi verdikçe bir yerlerde dolaşıp gezinmesine de müsamaha etmemiz lâzımdır.

Yüzde yüz fakir olan bu binlerce küçük esnafın evlerin apartıman olması yüzünden artık mahallelerde çalışmaları pek güçleşince pazar yerlerine koşmaları tabiidir. Bunları oradan da ürkütürsek nerede satış yapacak? Hele hiç bir yerde durdurmazsak müşterile nasıl (aksuatâ) edecek? Düşünmeliyiz değil mi?

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI: 24

Kızıl Vazo

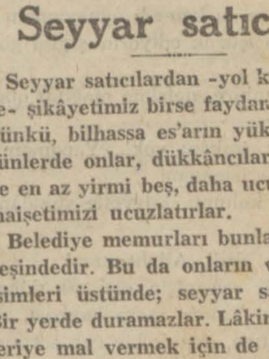

Yazan: Peride Celâl

Akşam üzeri teyzem gitti. Onu uğurlarken, Yusuf bir mektub verdi. İzmirden... Adeta sevindim.

Odama çıktım. Dizlerime ince bir örtü alarak şezlonga uzandım; başucumdaki elektriği yakarak mektubu okudum. İçime ferahlatıcı bir serinlik doldu. Hüseyin bahardan, çiçeklerden, kuşlardan, hep güzel şeylerden bahseden neş'eli bir mektub yazmış. Altına da küçük bir haşiye geçmiş: Nermine bir talib çıktığını, artık senelerce süren fedakârlığına bir nihayet vermesi, bu adamla evlenmesi için kızkardeşini zorladığını yazıyor.

Bu havadise de ayrıca sevindim. Nermin mes'ud olmaya lâyık bir kızdır. Altın gibi bir kalbe maliktir.

Hüseynin, her satırında sevgisini, alâkasını izhar eden mektubu beni adeta tedavi etti. Kendimi iyi hissettim. Sükûnet bulmuştum. Hatta bir aralık niçin Hüseyinle evlenmediğimi kendi kendime sordum... İzdivacda aşk aramamıya, yalnız sade, rabıtalı bir ev kurmaya karar vermiştim... Fakat derhal, bu bahiste Nermine söylediğim sözler aklıma geldi. Hayır, Hüseyinle evlenemezdim. Onda eksik bulduğum taraflar vardı. Bana karşı bu kadar zayıf olan bir kocaile hem kendim bedbaht olur, hem de onu bedbaht edebilirdim. Belki de bütün bunlar bahane idi. Şu vardı ki onunla evlenmek istememiştim. Bu bana o zaman, şimdi de saçma olmıyacak bir şey gibi görünüyordu. Halbuki, onu öyle seviyordum ki...

Hüseynin mektubunu okuyup bitirdikten sonra, derhal ona cevab yazmak arzusunu duydum. Yazıhanemin başına oturdum. Ona, iki gün evvel Boğaza giderken şahidi olduğum kazadan, biraz da mimardan bahsettim. Ve budalaca bir meraka düşerek, gururun aşkı öldürüp öldüremiyeceğini sordum. Fakat sonra derhal sildim. Bu, bana yakışmıyan bir sualdi.

Gece, yemekte biraz dalgındım. Ninem ayağımın ağrıyıp ağrımadığını sordu. Bana karşı o kadar dikkatlidir ki...

Dün ikiye kadar salonda başbaşa oturduk. Ona bir seyahat kitabından parçalar okudum.

Ninemle, iş masamızın üzerindeki mavi abajurdan dökülen hafif ışığın altında, dizlerimiz birbirine değecek kadar yakın, etrafımız sıkı bir şefkat ve muhabbet çemberile muhat, geçirdiğimiz bu sakin geceleri çok seviyorum. Eskiden böyle bir gecede üç baş birleşirdik. O üçüncü baş, aziz baş aramızdan öyle feci ve elim bir şekilde çekilip gitti ki!..

On ikiye doğru ninemin gözleri kırpılmaya başladı. Odalarımıza çekildik.

Yatağıma girip de ışığı söndürünce evvelâ zifiri karanlıkta kaldım. Sonra eşyalar parça parça, bir koltuk dirseği, bir yazihane ucu halinde meydana çıkmaya başladılar. Tuvalet aynam esrarlı pırıltılar içinde belirdi... Duvarda gölgeler oynaşıyordu. Kendimi gene her zamanki gibi yalnız, bedbaht hissettim. Bir iki gündür biraz kabuk bağlamış olan yara açıldı. Uzun zaman uyuyamıyarak babamı, evvelki mes'ud, güzel hayatımızı düşündüm ve sevgili ölümüz için, geçmekte oldukları sırada hiç de kıymetlerini bilmediğim o eski günler için ağladım.

Sabah saat on birde, ninem kapımı vurarak beni uyandırdı. Dayımdan telgraf gelmiş, Ayşenin nikâhı varmış. Bizi Kadıköy Nikâh memurluğuna davet ediyor.

Nikâh, sabahtı. Yetişemiyeceğimiz için ninemle öğleden sonra Çamlıcaya gitmeğe karar verdik.

***

Çamlıcadaki evi telâş içinde bulduk. Nikâhtan yeni dönülmüştü. Ayşenin kocasını gördüm. Sarışın, uzunboylu bir çocuk. Belki de böyle bir günün verdiği heyecandan olacak, bana fazla durgun göründü. Ayşeye gelince kızcağız biraz şaşkın ve telâşlı, oradan oraya koşuyordu. Bizi görünce hepsi pek sevindiler. Dayımın karısı «Darısı senin başına!» diye boynuma sarıldı. Dayım yanaklarımdan öptü. Ninemi baş köşeye geçirdiler ve damada el öptürdüler.

Dayımın evi, tam eski bir İstanbul evidir Orada oda kenarlarını çepeçevre saran üzeri halılarla örtülü sedirler, duvarlarda eski beyitler işlenmiş levhalar, atlastan tavuskuşlu yastıklar ve dededen kalma karpuzlu büyük lâmbalar vardı. Yengem hâlâ annesinden kalma kırmızılı beyazlı ipekle işlenmiş seccadesinde namazını kılar. Ramazanda Ayşeden maada hepsi oruc tutarlar.

Bizi taşlığın yanındaki büyük odaya aldılar. Yeni bir değişiklik olarak bu odanın mavi kadifeden kübik eşya ile döşenmiş olduğunu gördüm. Herhalde eve yabancı bir adamın gelmekte olduğunu ve belki o sedirleri, lâmbalı konsolları yadırgayacağını düşünmüş olacaklar.

Bu eşyası değişmiş oda içinme sinsi bir hüzünün dolmasına sebeb oldu. Bütün o sedirleri, o kuşlu atlas yastıkları, uzun etajerlerde kuğu boyunlarile nazlı. nazik duran kulplu ve kapaklı, beyaz, eski vazoları ben öyle severdim ki... Annuemin babasının, bu uzun beyaz sakallı, munis bakışlı ihtiyarın fesli, redingotlu resmini de kimbilir ne düşünce ile kaldırmışlardı. Bu da ayrıca içimi sıktı. Odada bizimle beraber birkaç kişi daha vardı. Kim olduklarını şimdi unuttum. Galiba kadınlardan biri Ayşenin arkadaşı, ikisi komşu, erkekler de damad tarafındandı. Herkes bir köşede konuşuyordu.

Düğün iki ay sonra olacaktı. Daha eksikler tamamlanmamıştı. Hem Ayşenin kızkardeşi de, o zamana kadar kocası olan alabileceği için, düğünde bulunabilecekti.

Bir aralık Ayşe sokuldu. Kolumdan tutarak «Biraz gelir misidn Azize?» dedi. Kalktım. Belki de bütün bu konuşulanlardan nekadar sıkıldığımı kızcağız anlamıştı. Taşlığa çıktık. Ayşe koluma girdi. Bir iki büyük masayı göstererek:

(Arkası var)

SPOR

Şişli - Pera

İki takımın dün yaptığı maç beraberlikle bitti

Dünkü maçtan bir enstantane

Noel yortusu münasebetile Beyoğlusporla Şişli takımları arasında dün Şeref sahasında hususî bir maç yapılmıştır. İlk devrede Şişli hâkim vaziyette idi. Otuzuncu dakikada Şişli ilk golünü yapmış, biraz sonra de Beyoğluspor beraberlik sayısını yapmıştır. Devrenin bitmesine üç dakika varken Şişli ikinci bir gol yaparak devreyi 2 - 1 galib olarak bitirmiştir.

İkinci devrede Beyoğluspor hâkim bir vaziyete geçmiş ve bir gol yaptığından maç 2 - 2 berabere bitmiştir.

Galatasaray takımı yarın Ankaraya gidiyor

Kurban bayramında Ankarada iki maç yapacak olan Galatasaray takımı yarın Toros Ekspresile Ankaraya harekete edecektir. Galatasaray takımı perşembe günü ilk maçı yapacak, ikinci oyun cuma günü oynanacaktır. Galatasaray Gencler Birliği ve Maskesporla karşılaşacaktır. Takım cuma akşamı şehrimize dönecektir.

Kayak takımı bu gün Bursaya gidiyor

Kurban bayramında Uludağda yapılacak kayak müsabakalarına iştirak edecek olan Dağcılık kulübü kayakçıları bu gün Bursaya hareket edeceklerdir.

Bu hafta yapılacak lik maçları

Futbol ajanlığından:

12/1/941 pazar günü yapılacak lik maçları:

Fenerbahçe stadı:

Saat 11. Fenerbahçe - İstanbulspor (B.T) hakemi: Selâmi Akal, yan hakemleri: Fikret Kayral ve Halid Üzer.

Saat 13. Beyoğluspor - İstanbulspor. Hakem: Hüsnü Savman, yan hakemleri: Halid Üzer, Neşet Şarman.

Saat 15. Fenerbahe - Süleymaniye. Hakem: Adnan Akın, yan hakemleri: Selâmi Akal ve Fikret Kayral.

Şeref stadı:

Saat 9,15. Beşiktaş - Galatasaray (B. T. (hakemi: Bülend Turanlı, yeni hakemleri: Nihad Dorken ve Fazıl.

Saat 11. Vefa - Altıntuğ. Hakem: Şazi Tezcan, yan hakemleri: Nejad Ergi ve Nihad Dorken.

Saat 13. Galatasaray - Topkap. Hakem: Şekip Akduman, yan hakemleri: Fazıl ve Münir Tarıman.

Saat 15. Beykoz - Beşiktaş. Hakem: Feridun Kılıç, yan hakemleri: Bülend Turanlı ve Nejad Ergi.

Karagümrük stadı:

Saat 13. Galatagenclik - Şişli, Güneş. Hakem: Tarık Özerengin, yan hakemleri: Necdet Gezen ve Ziya Kuyumlu.

Saat 15. Ortaköygenclik - Feneryılmaz, Bozkurt. Hakem: Bahaeddin Uluöz, yan hakemleri: Necdet Gezen, Ziya Kuyumlu.

Anadoluhisarı sahası:

Saat 11. Rumelihisarı - Beylerbeyi. Hakem: Eşref Mutlu, yan hakemleri: Muhtar ve Müeyyed Güredin.

Saat 13. Anadoluhisarı - Alemdar. Hakem: Muzaffer Çizer, yan hakemleri Zeki ve Sabit.

Saat 15. Anadolu - Hilâl. Hakem: Samih Duransoy, yan hakemleri: Muhtar ve Müeyyed Güredin.

Not: İlân edilen saatlerde başlama vuruşu yapılacak ve fasıla beş dakikayı geçmiyecektir. Takımların ve hakemlerin buna göre hareket etmeleri tebliğ olunur.

Cumhuriyet Halk sütunu

Karanlık sokaklar

Gedikpaşada Ali Ertürk imzasile:

«Gedikpaşada Tiyatro caddesi civarında Esirci Kemaleddin mahallesinin Cami sokağındaki havagazi lâmbalarile Mithatpaşa caddesi nihayetindeki Saraçishak mahallesinin Eminpaşa, Mollabey, Çeşme sokaklarındaki bütün elektrik lâmbaları yanmıyor. Yollarda on adım ilerisini görmek mümkün olmuyor. Vaziyetin ne derece mahzurlu ve tehlikeli olduğunu takdir edersiniz. Belediyemizle Elektrik ve Havagazi şirketlerinin nazarı dikkatlerini celbetmenizi rica ederim.»

Pendikte ekmek derdi

Pendik, Çamlıkta Ekrem imzasile:

«Burada ekmekler hiç de iyi çıkmıyor. Daima hamur ve güçlükle yenebilecek bir vaziyettedir. Çünkü on bin nüfuslü bir yer mecburen tek fırından alışveriş etmek zaruretinde kalmıştır. Diğer bir fırın varsa da bunu da öteki fırının sahibi tutmuş, kapatmıştır. Açıktan altmış lira kira vermektedir, Belediyemizin böyle bir işin devamına razı olmıyacağı muhakkaktır. İzalesi çarelerini düşünmesini dileriz.

Kayıb aranıyor

Kayserinin Küçük Çeşmeönü Tutak mahallesi 3 numarada M. Ulvi Can imzasile:

«Kayserinin Hamidiye kazasının Yukarı konaktan Camicedid mahallesinde oturmakta iken on beş sene evvel askeri vazifesini ifaya giden 312 doğumlu Kerem oğlu Mustafadan o vakittenberi hiç bir haber alınamamıştır. Hakkında malûmatı olanların insaniyet namına adresime bildirmesini rica ederim.»

Makara ihtikârı devam ediyor

Fatih İtfaiye caddesi 10 numarada A. Ödemiz imzasile:

«Tüccar 7 kuruş on paraya mal olan makaraların yüzde dört kârla esnafa tevzi olunması Fiat Murakabe komisyonunun aldığı kararlardan biridir. Halbuki bu esas tamamile tatbik olunamıyor. Düzinesi 87 buçuk kuruşa satılmak lâzım gelen makaralar gizli olarak 140 kuruşa kadar satılıyor. El altından yalnız istenilen şahıslara veriliyor. Bunun neticesi makaranın perakende fiatı da 15 kuruştan aşağıya düşmüyor. Yarın, öbür gün 20 kuruşa kadar çıkması ihtimali vardır. Makaraların tevzii işi memleketin her tarafında şubeleri mevcud bulunan bir hayır cemiyetine verilse daha muvafık olmaz mı?»

Muallimsiz dersler

Kayseride toptancı Ahmed Devegüder imzasile:

«Ders yılı başladığı zaman Maarif Vekâleti tarafından memleketin dört köşesinde mevcud mekteblerin hiç birinin öğretmen kadrosunda münhal bulunmadığı ilân edilmişti. Diğer mektebleri bilmem, fakat Kayseri lisesinde üç ders muallimsizdir. Talebe boşuna vakit geçirmektedir. Nazarı dikkati celbetmenizi dilerim.»

Sinema kapılarındaki intizamsızlık

Karilerinizden Vâhid imzasile:

«Cumartesi pazar günlerile diğer tatil ve bayram günleri sinema kapılarındaki kalabalık ve intizamsızlık, halkı son derece rahatsız ediyor. Erkekler çarpışıyor, kadınlar eziliyor, çocuklar haykırıyor. Bütün buna sebeb, bazı sinema salonlarının reklâm olsun diye halkı tramvay yoluna kadar toplayıp dizmek için tek gişeden bilet dağıtmakta ısrar etmeleridir. Pek çoğunda ikinci bir gişe mahalli mevcud olduğu halde, kaydettiğim gaye dolayısile oraya bir adam oturtulup müşterilerin istirahatleri temin edilmek istenmiyor. Alâkadar makamın bu intizamsızlığın önüne geçmek için teşebbüste bulunacağını ümid ederim.»

Bir şikâyetin cevabı

Beşiktaş 24 üncü ilk mekteb başmuallimliğinden şu mektubu aldık:

«1/ikincikânun/1941 tarihli ve 5891 sayılı gazetenin halk sütununda bir okuyucunun Beşiktaş 24 üncü ilk okul hakkında yazdığı yazı gözüme çarptı.

Bu yazıda yapılan isnad doğru değildir. Çünkü: Okul başöğretmeni talebenin en ufak hareketile bile alâkadardır. Bu böyle olmakla beraber ilk okul talimatnamesi talebenin temizlikle ilgili bulundurulmasını âmir olduğu halde işçilerin haddi kifayede bulunmasına binaen okulun gerek dahilî ve gerekse haricî temizliği talebeye değil işçilere yaptırılmaktadır.

Şimdiye kadar talebeye bahçe süpürtülmemiştir. Görülen iki çocuk okul işçisi Münirenin çocuklarıdır ki, anneleri hasta olduğundan belki muahaze edilmesin diye kendi çocuklarına süpürge vermiştir.»

Siyasî icmal

kât ise İtalyanları Mısır topraklarından süpürerek harbi Libya topraklarına götürmüş, nihayet İtalyanın dört senedenberi tahkimile meşgul olduğu, ve onun sayesinde Tobruk üssünü korumayı istediği Bardia sukut etmiş, İtalyanların Mısırı istilâ için hazırladıkları malzeme ve mühimmatın çoğu İngilizlere geçmiştir. İtalyanların yaptıkları yollar ve kurdukları tesisat sayesinde İngilizler kolaylıkla ilerilemişler, yetmiş binden fazla İtalyan esiri alınmış, Graziani ordusunun şöyle böyle üçte biri imha olunmuştur.

Bu zaferin verdiği ilk netice, Mısırın istilâ tehlikesinden külliyen kurtulması ve Mısır halkile bütün Ortaşark milletlerinin İtalyan istilâsı korkusunun verdiği ıstırab yerine derin bir ferahlığa kavuşmalarıdır.

İkinci netice, Mısırın tehlikeden kurtulması dolayısile şarkî Afrikadaki harekâtı daha fazla canlandırmak imkânı hasıl olmasıdır. Bundan sonra Habeşlilerin istiklâllerine kavuşmak için daha sür'atli faaliyete girişmelerine şahid olacağız.

Mısırdan Libyaya karşı hareket eden ordunun adı Nil ordusu olduğunu hatırlarsak onun bütün Nil vadisini, İtalyan tehlikesinden kurtarmak gibi büyük ve tarihî bir vazifeyi deruhde etmiş olduğu kolaylıkla anlaşılır.

İtalyanın Habeşistanda mevcudiyeti ise hem Nilin en mühim kaynaklarından birini, hem Nilin en mühim yurdlarından biri olan Sudanı tehdid etmektedir. Bu tehlikeyi bertaraf etmenin çaresi İtalyanın şarkî Afrikadan tamamile uzaklaştırılmasıdır.

İtalyanın şarkî Afrikadan uzaklaştırılması, onun Yemen ve Süudî Arabistan ülkelerine karşı bir tehlike teşkil etmesine mâni olacağı gibi ileride Hindistan ve Uzakşark yolunu tehdid eden bir vaziyet almasına da mâni olur.

Fakat kazanılan zaferin tesiri bu sahalara münhasır değildir. Herhalde bütün şimali Afrika bu zaferi derin bir memnuniyetle karşılamakta, bu memnuniyet bütün bu havalide tecavüz siyasetine karşı mukavemet ruhunu beslemekte ve zindeleştirmektedir. Şimali Afrikada en çok hâkim olan devlet Fransa olduğuna göre ana Fransanın bu tesirden uzak kalmasına imkân tasavvur olunamaz.

Elhasıl İtalyanın Libyada yediği ve yiyeceği darbelerin tesiri çok geniş ve çok sümullüdür. Fakat asıl mesele, Mısır, Filistin, Suriye, Irak, Süudi Arabistan ve Yemen gibi şark memleketlerinin bu zafer sayesinde Kurban bayramını sevinç içinde karşılamaları ve istikbale güler bir yüzle bakmağa imkân bulmalarıdır. Bu zaferler, yalnız Afrikanın değil, garbî Asyanın hayatında yeni bir devir açacak mahiyettedir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Konya Halkevinde açılan resim sergisi

Konya (Hususî muhabirimizden) — Konya Halkevinde açılmış olan resim sergisinde teşhir edilmekte olan resimlere aid derece tasnifi bir jüri heyeti tarafından yapıldı. Sergiye birçok genc ressamlarımız iştirak eylemiş ve birçok eserler teşhir olunmuştu. Jüri heyetinin Halkevi başkanlığına verdiği rapora göre netice şöyledir:

Vahdi Eskilin «Meramda Kadın» ı birinci, Bayan Maide Arelin «Rumelihisarı» ikinci, Abdülâhad Yengenanın «Meram» peyzajı üçüncü.

Fotograflarda Doktor Mecid Ozayın «Çeşme» si birinci, Ekrem Karayılın «Ressam» ı ikinci. Refet Günayın «Manzara» sı üçüncü.

Doktor Mecid Ozayın Köylü Kız ve Konya Bulvarı fotografları ile Vahdi Eskilin İnce Minare ve Karatay Kapısı, Bayan Maide Arelin Topkapı tabloları da Ankaraya gönderilecektir.

Balıkçıların müracaati

İtalya ile aramızdaki ticaret ve klering anlaşması nihayete erdiğinden bundan sonra takib edilecek hareket tarzı üzerinde temasta bulunmak üzere balıkçılar Ankaraya bir murahhas göndermişlerdir. Dün on dokuz bin çift torik tutulmuş ve bunların çifti 70 kuruştan satılmıştır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden yarım milyon liralık ihracat yapılmıştır. Bu miktarın 200,000 liralık kısmını Almanya ve Finlândiyaya yapılan tütün ihracatı tutmaktadır.

Kurbanı iyi günlerimize şükretmek için keseriz. İyi günlerimizin uzun sürmesi için havada, karada ve denizde kuvvetli bir millet olmamız şarttır.

Galatasaraylılar cemiyetinin kongresi

Galatasaraylılar Cemiyetinden:

5/1/1941 pazar günü yapılacağı ilân edilen yıllık umumî heyet toplantısının ekseriyet hasıl olmamasından dolayı 12/1/1941 pazar günü saat 16 ya bırakıldığı cihetle âza arkadaşların mezkûr gün ve saatte Beyoğlu İstiklâl caddesi Tütüncüçıkmazı Reşidpaşa Han birinci kattaki cemiyet merkezini teşrifleri rica olunur.

Kızılay balosu

Kızılay Cemiyeti İstanbul şubesi tarafından bayramın üçüncü cuma günü akşamı Tokatlıyan salonlarında senelik balo verilecektir. Her sene en güzel ve muvaffak bir toplantı olan bu balonun bu sene daha cazib bir şekilde yapılması için birçok tertibat alınmıştır.

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI D R A M KISMINDA
Akşam saat 20,30 da
ABDAL
***
BEYOĞLU HALK SİNEMASI
Bu gün saat 11 de, akşam 20 de
1 — KISKANCLIK
2 — CANİ DOKTOR
***
RAŞİD RIZA TİYATROSU
HALİDE PİŞKİN BERABER
9 ikincikânun Perşembe akşamı
Kadıköy Süreyya sinemasında
O GECE
3 perde
BEY ATLADI
1 perde komedi

Bütün Viyana, Başdöndürücü valslerile,
BU CUMA MATİNELERDEN İTİBAREN
ŞARK (Eski Ekler) SİNEMASINDA
VALSLER KRALI YOHAN ŞTRAUS'un hayatını gösteren
ÖLMİYEN VALSLER
Filmile yeniden canlanacaktır. Oynıyanlar:
PAUL HORBİGER - MARİA ANDERGAST
CRETEL THİMER
Viyana Flârmonik orkestrasının iştirakile fevkalâde bir film.

BAYRAM ŞEREFİNE yarın matinelerden itibaren
AZAK sinemasında
FRANSIZ EDEBİYATININ yıkılmaz inkılâbı... Hak ve hakikatin sönmez meşalesi.. Film dünyasının eşsiz harikası..
EMİL ZOLA
Büyük yıldız PAUL MUNİ'nin kudretile ölmiyen bir eser oldu.
DİKKAT: Londradan tayyare ile gelen TÜRKÇE sözlü İNGİLİZ - İTALYAN ve YUNAN - İTALYAN harbine aid en son harb jurnali..

Bu akşam
İPEK ve SARAY sinemalarında
Türk filmciliğinin zafer tacı
15 senedenberi memleketimizde yapılan filmlerin en güzeli - En muhteşemi
KAHVECİ GÜZELİ
Baş rollerde:
HAZIM - BEHZAD
ve
MÜNİR NUREDDİN
TALÂT - NEZİHE - NEVİN - PERİHAN - SABAHAT - Hadi - Avni - Kâni - Yaşar - Necib Hakkı - Mümtaz
Zengin ve muhteşem sahneler - Büyük Saz Heyeti - Yeni şarkılar
Müzik: SADEDDİN KAYNAK
Numaralı koltukların erkenden aldırılması rica olunur.
Bu film ayni zamanda İZMİRDE ELHAMRA sinemasında da gösterilecektir

Bu akşam SÜMER sinemasında
Harikulâde filmlerin en dehşetlisi.. Tarihin kanlı bir dramı.. Londranın esrarı., Bir saltanatın sonu.. Aşk ve kıskanclık sahnelerini tasvir eden:
LONDRA KALESİ
MÜSTESNA FİLM BAŞLIYOR.
Dehşet saçan teşkilât.. Kral çocuk ve ailelerinin öldürülmesi.. Saltanat, kin ve mücadeleleri.. Saltanat hırsları.. Velhasıl seyircilerin tüylerini ürpertecek kanlı ihtiraslı sahneleri ihtiva eden bu emsalsiz şaheseri yaratan:
BORİS KARLOFF
En büyük ve en korkunc rolünü oynamaktadır.
Bu akşam için yerlerinizi evvelden aldırınız. Tel: 42851
BUGÜN SON Seanslar olarak
DEANNA DURBİN'in İLK AŞKI 3,30 ve 6,30 da
PİERRE BLANCHARD'ın BİR KIŞ GECESİ 2 ve 5 te

Londrada casuslar.. Esrarengiz bir cinayet, bu korkunc ve öldürücü sırrı yalnız üç kişi biliyor.. Bütün Londra polis teşkilâtı mitralyöz ve zehirli gazla.. Sokak muharebeleri.. Bütün bunları
YARIN
MATİNELERDEN İTİBAREN
Bayram Şerefine...
ALKAZAR
Sinemasında gösterilecek

CANAVAR ADAM
PETERE LORRE
Mr. MOTO' nun
yeni ve en son şaheserinde görecek ve alkışhyacaksınız.

Şehzadebaşı
TURAN
Tiyatrosunda
Bayramda 4 gün, 4 gece:
SİNEMA - TİYATRO - VARYETE - HOKKABAZ
San'atkâr NAŞİD'in
Bayramda hergün ayrı ayrı yeni komedilerini göreceksiniz.
Tafsilât el ilânlarında
Telefon: 22127

RADYO

Bu günkü program

7/1/941	SALI
8,00 Program	18,30 Konuşma
8,03 Haberler	18,45 Müzik
8,18 Müzik (Pl.)	19,00 Müzik
8,45 Yemek listesi	19,30 Haberler
✶	19,45 Fasıl heyeti
12,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
12,33 Müzik (Pl.)	20,45 Koro
12,50 Haberler	21,30 Konuşma
13,05 Müzik (Pl.)	21,45 Orkestra
13,20 Müzik (Pl.)	22,30 Haberler
✶	22,45 Orkestra
18,00 Program	23,00 Caz (Pl.)
18,03 Caz (Pl.)	23,30 Kapanış.

Millî piyangonun 7 ikincikânun çekilişi

Millî piyangonun dördüncü tertib üçüncü çekilişi bugün öğleden sonra saat 17,30 da Eminönü Halkevinin konferans salonunda yapılacağından salon saat 16 dan itibaren halka açık bulundurulacaktır.

Arzu edenler çekilişi serbest surette takib edebilirler.

İkramiye kazanan numaraları Ankara radyosu akşam servisinde neşredecektir.

HALKEVLERİNDE

Eminönü Halkevindeki resim sergisi

Eminönü Halkevinden:

İkinci amatör resim ve fotograf sergisi 8/1/1941 çarşamba günü Evimiz sergi yerinde açılacaktır. Sergi her gün saat (14) ten (20) ye kadar açıktır ve giriş serbesttir.

Motörcülük kursu

Eminönü Halkevinden:

Motörcülük kursunun amelî kısmı her hafta cumartesi günleri saat (14) ve çarşamba günleri saat (20) de Halkevinin arkasında Tasvir sokağında Turan garajında yapılmaktadır. Dersiere devam etmiş kayıtlı talebenin bu kurslara devamı ilân olunur.

«Atatürk ihtilâlinin anlamı»

Beyoğlu Halkevinden:

Halkevimizin konferans listesinde yazılı bulunan ve 9/1/1941 perşembe günü İzmir meb'usu Prof. Mahmud Esad Bozkurt tarafından «Atatürk İhtilâlinin Anlamı» mevzuunda verilecek olan konferans, konferansçının mazeretine binaen 31/1/1941 cuma günü saat 17,30 a talik edilmiştir.

Ölüm

Eski orman umum müdürü Tevfik Ortacın yeğeni Hamid Ortacın kardeşi Emine Ortac hayata gözlerini yummuştur.

Cenazesi dün Erenköyünde Sahrayıcedid mağarlığına defnedilmiştir. Allah rahmet eyliye.

Müsamere tehiri

Boyacıköy Rum ilk okulu menfaatine Tokatlıyan salonunda 12/1/1941 pazar günü icrasına müsaade edilen çaylı dans bazı esbab dolayısile tehir edilmiştir.

Günü ve yeri ayrıca ilân ile bildirilecektir.

Mekteb müdürü
Amaliya Kalfopulu

TEŞEKKÜR

Eşim, ağabeyimiz ve enistemiz emekli muhabere albayı Bay Haydar Harmankayanın vefatı dolayısile gerek cenaze merasiminde ve gerekse mektubla taziye lûtfunda bulunarak acılarımıza iştirak eden ehibba ve arkadaşlarına ayrı ayrı teşekküre teessürümüz mâni olduğundan en derin şükranlarımızın iblâğına sayın gazetenizin vasıta olmasını dileriz.

Eşi: Fethiye Harmankaya
Kardeşi: Ali Harmankaya
Kayınları: Ali ve Osman Harmankaya

***

İki senedenberi sinusite maxillaire hastalığı dolayısile duyduğum sıkıntıları esaslı ameliyatı ile tamamen ortadan kaldıran Gülhane hastanesi kulak, burun, boğaz Profesörü muhterem Bay Vahidettin Özana başasistanı Bay Emin Burada, kıymetli ihtimamları ile şifama yardım eden asistan doktor Bay Samime ve asistan Bay Abdurrahman, Bay Hasan, Bay Fahir ve doktor Bay Hikmet, Bay İsmaile ve hastanede yattığım müddet zarfında ihtimamlarını esirgemeyen hemşire Bayan Vecahat ve Atiyeye candan teşekkürü borç bilirim.

Dr. Selim Berkol

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 58 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Fakat Kondor yakamı bırakmıyordu:

— Haydi bakalım! İnkâr edin! Mesleğinizin vasfı olan cesaretten bir nebze göstersenize!

— Fakat... Doktor... Ne yapmalı? Bu hadde kadar da komedi oynayamam ya! Hissiyatına iştirak ediyormuş gibi görünemem...

Ve birdenbire, nefsime mağlûb olarak haykırdım:

— Hayır, imkânı yok!.. Yapamam ve yapmak da istemem!

Kondor, kolumu, kuvvetle yakalamıştı:

— Yavaş, dedi, Allahaşkına!

Sonra, bir sıçrayışta, elektrik düğmesini kapattı. Yalnız, masa lâmbası, abajurunun altına, donuk bir ışık serpiyordu.

— Olur şey değil!.. Sizinle konuşurken, sahiden bir hasta ile konuşur gibi hareket etmek lâzım. Şuraya oturun, bu koltuğun üstünde, bundan çok daha vahim meseleler halledilmiştir. Şimdi, sakin olunuz rica ederim, sözlerinizi yavaş sesle ve aheste söyleyiniz. Evvelâ, bana şunu izah edin. Bu zavallı çocuğun size âşık olmasında, size bu derece eza veren şey nedir?

Cevab vermeğe hazırlandım, fakat o devam ediyordu:

— Telâş etmeyin. Ve bilhassa, utanmayın! Bu kadar anî bir itiraf karşısında kalınca, insan, ilk anda ürkebilir, bunu takdir ediyorum. Esasen, kadınlar üzerinde, sözde «muvaffakiyet» lerden gurur duymak, budalaların harcıdır. Erkek denmeğe lâyık bir insan, bir kadının kendisine karşı beslediği çılgınca aşka mukabele edememekten azab duyar. Fakat sizi bu derece şaşkın görünce, kendi kendime şunu düşünmeğe mecbur oluyorum: Acaba, bu meselede, hususî bir vaziyetin rolü var mı, meselâ bazı haller?

— Ne gibi haller?

— İnsan, söylerken müteessir oluyor... Yani, Edit'in kötürümlüğü, size bir nevi nefret... fizyolojik bir tiksinti veriyor mu?

Şiddetle itiraz ettim:

— Hayır... kat'iyyen. Ben, ona kuvvetle cezbeden şey, esasen onun sakatlığı olmuştu ve bazı ahvalde, kendisine karşı, aşka çok benzeyen bir his duyuşum da, ıstırabının, yalnızlığının beni son derece müteessir etmesindendi.

Sonra, adeta acı bir kat'iyetle:

— Hayır, hiç bir zaman! diye tekrar ettim, bunu nasıl düşünebilirdim ki?

— Daha iyi! Bu beni bir parça müteselli ediyor. Bir doktor, cinsî sahada, ekseriya bu gibi gayriihtiyarî tiksinti halleri müşahede eder. Doğrusunu isterseniz, kadındaki en küçük bedenî kusurdan istikrak duyan erkeklere aklım ermez. Fakat, pek çok kimselerin, insan vücudünü teşkil eden milyarlarca hücrede, parmak kadar bir kısmı kusurlu görünce, her türlü cinsî rabıta istidadını kaybettikleri, bir vakıadır. Eğer siz bu gibi kimselerden değilseniz, tekrar edeyim, daha âlâ! O takdirde, sizi korkutan şeyin, bu kızcağızın aşkı değil de, o aşkla alay edilmesi ihtimali olduğuna... telâşınızın bir nevi korkudan, arkadaşlarınıza gülünc görünmek korkusundan ibaret olduğuna inanabileceğim.

Kondor, kalbime, bir iğne batırmış gibi oldu. Onun söylediğini, ben, çoktanberi tahteşşuurumda duymuş, fakat düşünmeğe cesaret edememiştim. Kötürüm genc kızla münasebet tesis ettiğim ilk gündenberi, meslekdaşlarımın benimle alay etmelerinden korkuyordum. İçimizden biri, çirkin veya fena giyinmiş bir kadınla beraber görüldüğü zaman, onların nasıl alay ettiklerini biliyordum. Binaenaleyh, alay karargâhile Kekesfalvalar arasına, bu iki muhit arasına bir sed çekmeğe daima uğraşmıştım. Kondorun tahmini doğruydu. O aşkın itirafı akabinde, babanın, İlona'nın, komşuların ve arkadaşlarımın, bunu nasıl karşılayacaklarını düşünerek utanmıştım. O menhus merhametten dolayı, kendi kendimden bile utanıyordum.

Cevab vermeğe vakit bulmadan, Kondorun manyetize eden ve okşayan elini, dizimde hissettim:

— Hayır, utanmayın! diyordu, insanların bâtıl itikadlarına, değişmez telâkkilerine aykırılık gösterildiği takdirde onlardan korkmak caiz olduğunu, ben herkesten iyi bilirim. Karımı gördünüz. Onunla niçin evlendiğime hiç kimse akıl erdirememiştir. İnsanlarını sözde normal, dar hayat çizgisi dışında kalan her şey, onların önce tecessüsünü, sonra suiniyetini tahrik eder. Sevgili meslekdaşlarım, derhal, kadının, benim tedavim yüzünden kör kaldığını, onunla, korkudan evlendiğimi, ağızdan kulağa fısıldamağa başladılar. Dostlarım da, onun ya çok paralı olduğunu, yahud bir miras beklediği rivayetini yaydılar. Anam, öz anam, iki sene, karımı evine almadı. Çünkü, bana almak istediği bir başka kız vardı, bir profesörün, üniversitenin en büyük hekimlerinden birinin kızı. Eğer o kızla evlenseydim, üç hafta sonra doçent, sonra profesör olacak, fevkalâde bir terakkiye erişecektim. Fakat, karım olan kadının, kendisini terkettiğim takdirde öleceğini biliyordum. Yalnız bana inanıyordu, bu inancını mahvedersem vaşayamıyacaktı. Verdiğim kararda nadim değilim. Bana inanınız, bir doktorun, hassatan bir doktorun, tamamen müsterih bir vicdana sahib olması nadir ahvaldendir. Bizler, neye hakikaten muktedir olduğumuzu biliriz; bir tek dimağın, insanlara musallat olan sayısız azablara karşı ne kadar âciz olduğunu pekâlâ idrak ederiz; esrarına nüfuz imkânı olmıyan bu ıstırablar ummanını, bir yüksükle boşaltmak kabil olmadığına vâkıfızdır. Kaldı ki, bugün tedavi ettim zannettikleriniz, ertesi gün bir başka hastalıkla gene size gelirler. İhmalkârlık etmiş olduğunuz kanaati içinizden asla çıkmaz. Tevakkisi mümkün olmıyan hatalar da, ayrı. Binaenaleyh, hiç olmazsa bir tek hayat kurtardığınıza, bir itimadı boşa çıkarmadığınıza, bir tek işi hakkile başardığınıza kanaat getirmek iyi bir şeydir. Netice itibarile, insan, ne için yaşadığını bilmelidir. Bana itimad edin, eğer bu yükü sırtınıza almakla, başka birinin ıstırabını hafifletmek imkânınız varsa, bu zahmete girmeğe değer.

Kondor'un sesindeki derin ihtizaz beni mütehassis etti. Birdenbire, göğsümde bir sıcaklık hissettim, kalbin genişlediği veya gerildiği hissini veren, o herkesin bildiği tazyiki duydum. Bu bahtsız kızcağızı terketmek fikri, tekrar merhmetimi uyandırıverdi. Bir saniye daha geçerse, mâni olamadığım o derunî coşkunluk tekrar başlayacaktı. «Mağlûb olma, diye düşündüm, tekrar sürüklenme, geriye doğru adım atma.» Sonra, Kondor'un yüzüne, azimle bakarak, dedim ki:

— Dinleyin, doktor, herkes, kendi tahammülünün son haddini bilir. Binaenaleyh, size haber vereyim: Bana güvenmeyin! Edit'e yardım etmek, bana değil, size düşüyor. Bu işte, ilk verdiğim karardan çok daha ileri gittim ve itiraf edeyim ki... ben sizin sandığınız kadar iyi, merhametli bir adam değilim. Artık, tahammülümün son haddine gelmiş bulunuyorum! Çılgınca sevilmekten, tapınılmaktan, sanki bunu isteyormuş, bundan haz duyuyormuş gibi davranmaktan bıktım. Sonradan sukutu hayale uğramaktansa, vaziyeti şimdiden anlaması, kendisi için daha hayırlı olur. Askerlik şerefimle sizi temin ederim ki, «Bana güvenmeyin» derken, çok samimiyim.

O kadar kat'î bir lisanla söylemiştim ki, Kondor, biraz hayretle yüzüme baktı. Birdenbire ayağa kalkarak:

— Verdiğiniz bir karar var ki benden saklıyorsunuz gibi geliyor. Haydi! Şimdi bütün hakikati söyleyin! dedi.

Hemen yerimden kalktım. Cebimden, istifanamemi çıkardım.

— Evet, dedim, geri alınmamak üzere verilmiş bir karar. Buyrun, okuyun.

Kâğıdı, tereddüdle, elimden aldı, endişeli bir nazarla yüzüme bakarak, lâmbanın serptiği ışık dairesine yaklaştı. Hiçbir şey söylemeden aheste aheste okudu. Sonra, kâğıdı katladı ve barid bir tavırla:

— Tahmin ederim ki, biraz evvel size söylediğim şeylerden sonra, yapacağınız hareketin tevlid edeceği neticeleri idrak etmişsinizdir. Kararınızın, biçare kızcağız üzerinde, öldürücü bir tesir yapacağını, az evvel gördük. Binaenaleyh, açıkça görüyorsunuz ki, bu kâğıd yalnız bir istifaname değil, ayni zamanda... Bir idam kararıdır.

Cevab vermedim.

— Söyleyin, azizim! Bunun siz de farkındasınız değil mi? Bunun mes'uliyetini de kabul ediyor musunuz?

Hâlâ susuyordum. Bana doğru geldi, kâğıdı uzattı:

— Mektubunuzu alın. Cinayetinize ortak olmak istemem. Vaki olabilecek bütün hâdiselerin mes'uliyeti yalnız sizin aid. Yalnız size, teğmen!

Kolumu kaldırmak mümkün değildi, kötürüm olmuş gibiydim. Kondorun didikleyici bakışlarına tahammül edemiyordum.

— Şu halde... Bu idam kararını vermek istemiyorsunuz öyle mi?

Ellerim arkamda, geri döndüm.

— Yırtabilir miyim? diye sordu.

— Evet, yırtın.

(Arkası var)

Emniyet Sahaları

[Başmakaleden devam]

sözde müsavi şartlı bir ittifak muahedesi akdetmişti. Bu muahedenin bir maddesinde şöyle deniliyordu:

«— İki âli âkid taraftan birinin memleketinde diğerinin muavenetine ihtiyac gösterecek herhangi bir zorluk ve karışıklık vukuunda diğer taraf bütün kuvvetlerile onun yardımına koşacaktır.»

İtalyada bir karışıklık vuku bularak küçük Arnavudluğun oraya yardıma koşacağını düşünmezsiniz tabiî. Bu madde günün birinde İtalyanın Arnavudluğu askerî işgal altına alması için konulmuş olduğu çok aşikâr bir keyfiyetti. İşte bilhassa bu tarihten itibaren Balkanlarda Arnavudluğu kendileri için emniyet sahası sayan memleketlerin huzurları ve rahatları kaçmıştır: Yugoslavya ile Yunanistanın vaziyetle alâkaları daha yakındı. Bizim bu meseleye ehemmiyet vermekliğimiz ise onlardan geri değildi. Oniki adayı elinde tutmakla o tarafta bize daha yakın olan İtalya, hatta biz Türkler için bile oralarda Arnavudlukta olduğu kadar tehlikeli sayılamazdı. Balkanlar karıştığı takdirde tehlike bizim için daha maddî, daha âcil ve daha mühim bir mahiyet arzederdi. Bu ihtimal çoktan derpiş edilmiş ve onun ne şekillerde inkişaf edebileceğinin bütün hesabları yapılmıştı. Bu dakikaya kadar olup bitenlerde hesab harici tek nokta bile yoktur.

Bütün tarihinde İngiltere Flandr sahillerini kendisinin birinci derecede emniyet sahası telâkki etmiş olduğu malûmdur. Flandr burada bir semboldür. İngiltere hesabına bu tabirle bütün Holandayı, bütün Belçikayı ve bütün şimalî Fransayı anlamalıyız. Geçen Umumî Harbde İngiltere, Almanyanın Belçika bitaraflığını çiğniyerek bu memlekete saldırması üzerine silâha sarılmıştı. Başvekil Baldvin'in meşhur:

— İngilterenin hududu Ren boyundadır.

Sözü emniyet sahalarının diğer hakikî bir timsalini teşkil eder. Talihin garib tecellilerile bütün Holanda, Belçika ve şimalî Fransanın en kuvvetli bir hasım eline geçmesi neticesinde İngilterenin bugün ne gibi zorluklarla boğuşmakta olduğunu gözönüne alırsak emniyet sahasının ne demek olduğunu daha iyi anlarız. Yerine göre emniyet sahasının bir hayat ve memat sahası demek olabileceği çok açıktır.

Niçin azçok ehemmiyetli bir harb, diğer bütün milletleri derece derece alâkalandırır? Hiç şüphesiz tehlikeye girecek emniyet sahalarından dolayı. Ne hacet, bugün kürei arzın Avrupaya ve Asyaya nispetle öbür tarafında bulunan ve her iki kıt'adan iki büyük Okyanusla ayrılan Amerika İngiltereyi kendisini çok yakından alâkadar eden bir emniyet sahası sayarak hemen hemen harbe iştirak eden bir vaziyet almış bulunuyor. Çünkü İngilterenin düşmesi Amerikayı tehlike altına koyacaktır.

Ayni Amerika Uzakşarkta Japonyanın Çini istilâ ederek hâkim bir vaziyet almasını Pasifik Okyanusu için ve binnetice kendisi için bir tehdid telâkki etmektedir. Çinin bu şekilde istilâsı hiç şüphesiz Rusya için de bir tehdiddir. Binaenaleyh Uzakşark hem Amerikanın, hem Rusyanın emniyet sahasıdır.

Balkanlarla Yakınşark yalnız biz Türkler için değil, Sovyetler Büyük Cumhuriyeti için de gayet ehemmiyetli emniyet sahalarıdır. Buralarda müesses vaziyetler gelişigüzel değişemez. Süveyşe teveccüh eden harb hareketlerini en hayatî ehemmiyetlerle gözönünde tutan milletler içinde Türkiye de vardır. Oraları da bizim zâhirde uzak, fakat hakikatte çok yakın emniyet sahalarımızdır.

Görülüyor ki yerine göre emniyet sahalarının adeta hududlardan farkı kalmıyor. Şimdiki halde filen yalnız üç dört devlet arasında cereyan etmekte olan harbin hemen hemen yeni bir umumî harb mahiyetini almasının sebebi emniyet sahalarıdır.Bu kanlı maceranın müstakbel inkişaflarını kavrayabilmek için bu hakikatleri gözönünde tutmağa ihtiyac vardır.

YUNUS NADİ

"İtalyanların bütün hayalleri yıkıldı!„

(Baştarafı 1 inci sahifede)

telâkki edilecektir. Mussolini şimdi, Almanyanın, Vichy hükûmeti müsaid bir tavır takındığı takdirde, İtalyanın yerine Fransayı geçirmekte hiç tereddüd etmiyeceğini pekâlâ biliyor.

İtalyanın İngiliz hava kuvvetleri tarafından bombardıman edilmek tehlikesi son aylar zarfında daha çok artmıştır. Akdenizin İngiliz donanması tarafından kontrol edilmesi, İtalyanın deniz muvasala yollarını kesmiş bulunuyor. Halbuki İtalya, iaşesini temin için bu yollara güveniyordu. Şimdi, İtalyan milleti daha çok mahrumiyetlere katlanmak mecburiyetindedir.»

Amerikan gazeteleri «Bu darbe İtalyada ciddî akisler uyandıracaktır» diyorlar

Nevyork 6 (a.a.) — Nevyork Times gazetesi bugünkü başmakalesinde şöyle demektedir:

«Bardianın sukutu İtalyan prestijine ciddî bir darbe daha indirmiştir. Bu kayıb İtalyada ciddî akisler doğuracaktır. Artık Afrikadaki İtalyan ordularının istikbali karanlıktır. Almanların şaşırtma hareketleri, şimdi Mussolini'nin son ümidini teşkil etmektedir.

«Umumî prova» başlığı altında yazdığı bir makalede Nevyork Herald Tribune gazetesi şöyle demektedir:

«Afrikadaki İngiliz ileri harekâti öyle bir hesabla ve kuvvet tasarrufile devam etmektedir ki bu kabiliyeti Almanların garba doğru yaptıkları taarruzlarda bile bulmak zordur.»

Bugün sıcak yuvamızda bayramımızı kutlarken, binlerce vatandaşın, bizden yardım beklediğini unutmıyalım.

Meclis kış tatiline başladı

[Baş tarafı 1 inci sahifede]

veya memleketimizin diğer mıntakalarında tetkikler yapacaksınız. Bize, güzel intıbalar getirmenizi dilerim. Ankaradan ayrılırken dahilî ve haricî vaziyetimiz hakkında benden birkaç kelime dinlemenizi rica edeceğim.

Türk vatandaşının ihtiyacı sıkı bir nizamla temin olunacak

Bugün dahilde en büyük çalışmamız, dünya buhranı karşısında iktısadî ve ticarî sahada müvazeneyi muhafaza etmek, Türk vatandaşının asgarî ihtiyacına tekabül eden yiyim, giyim ve yakacak maddelerinin bulunması, nakil, ve satışı işini sıkı bir nizam altına almak, istihsali hattâ elimizdeki vesaitin fevkinde bir dereceye çıkarmak; ve bilhassa ihtikârla mücadeleyi kuvvetlendirmektir.

Bu hususta, hükûmetinizi, lüzumu olan her türlü salâhiyetlerle teçhiz buyurdunuz. Sıkı nizamlı bir iktısadî sistemin ilk kademelerinde bulunuyoruz. Henüz ne müstahsilin, ne müstehlikin, ne tüccarın ve ne de alıcının alışmadığı bir devredeyiz. Sıkıntısı ve şikâyeti vardır ve olacaktır. Fakat, azamî dikkatle bütün gayretimizi sarfederek bu devreyi geçireceğimize kaniim. Bu arada, bir daha bilhassa tebarüz ettirmek isterim ki, «asgarî ihtiyac» gözönünde tutulacaktır. Yani, lüks malzeme denilen ve hayatta ihtiyaca değil, zevke cevab veren eşyaya hiçbir kıymet ve mevcudiyet vermiyeceğiz. Bize lâzım olan bilhassa geliri sabit ve mahdud olan vatandaşların ve ailelerinin ihtiyaclarıdır. İlk safta bu kütlenin yiyeceği, giyeceği ve yakacağı bizi alâkadar etmektedir. Ve edecektir. Bu hususta stok yapılması ve umumî satış yerleri tesisi, hususiler de dahil olarak bilûmum sanayi müesseselerinin devletin vereceği iş ve istihsal programı dahilinde çalışmalarının temini ve istihsalâtın bu mağazalarda vatandaşlara tevzii programı üzerinde alâkalı Vekâletler çalışmaktadırlar. Takdir buyurursunuz ki, bu suretle yapılacak stok, ihtikârla mücadelede büyük rol oynayacaktır.

Yegâne desteğiimz, fazla istihsaldir

Arkadaşlar,

Gezerken ve tetkikler yaparken, Türk köylüsünden çok, ama pek çok mahsul istediğimizi bir defa da sizlerin lisanından işitmelerini rica ederim.

Görüyorsunuz ki, bazan bir sel afeti, yahud tam istihsale yakın bir zamanda fena bir hava vaziyeti, umduğumuz mahsulden bizi mahrum ediyor. Hükûmetin çok ekim tavsiyesinin, normal zamankinden daha fazla, şimdi kıymeti olduğunu Türk köylüsü duymuş ve yapmaktadır. Fakat, sizin salâhiyetli lisanınızdan bir kere daha kendilerine duydurulmasına hükûmetiniz büyük kıymet vermektedir. Ne fiat düşmek endişesi, ne de satamamak korkusu vardır. Gerek toprakta ve gerek sanayide fazla istihsalin, halde ve istikbalde, bizim yegâne desteğimiz olduğunu, her vatandaş bilmelidir.

Şehirlerde tek ekmek sistemi

Bu arada, hükûmetinizin büyük şehirler için, tek ekmek sistemine karar vermek üzere olduğunu da arzederim. Bu işin tabiî neticesi olan un fabrikalarının devlet kontroluna alınması, ve çıkarılacak ekmeğin yüzde muayyen nispette çavdar unu ile karıştırılması da gözönüne alınmıştır. Bu suretle, ekmek fiatını düşürmeğe çalışacağız.

İhtikârla mücadelede yeni bir usule müracaat ediyoruz: Fiat murakabe teşkilâtını merkeze bağlayarak, sıkı ve daimî bir kontrolun mümkün olacağını tahmin etmekteyiz. Görülecek lüzuma göre, verdiğiniz salâhiyetlerden istifade ederek, kontrol cihazını mükemmelleştirmek daima imkân dahilindedir. Bu arada, vatandaşlarımızın da devlet teşkilâtına yardım etmesini ve bilhassa 100 kuruştan fazla alış verişte fatura istemekte israr etmelerini teşvik etmek lâzımdır. Müeyyideden mahrum şikâyetler karşısında, cezasız kalan mücrimlerin, ancak bu yoldan tedib olunabileceğini herkesin bilmesi, kendi menfaati iktizasındandır.

Ticarî sahada: Ticareti teşvik ve çerçevelemek suretile alınan tedbirler, sizleri, memnun edecek şekilde devam etmektedir. Hükûmet elindeki her vasıta ile buna yardım ediyor ve edecektir. İthalât ticaretinde görülen zorlukların, zamanla azalacağını ümid ediyoruz.

İthalât tacirlerinden şikâyet

Bu arada, ithalât tacirlerinden şikâyetim olduğunu söylemeden bu bahsi kapatmıyacağım. Devletten her türlü yardımı göreceklerine şüpheleri olmaması lâzımgelen bu vatandaşların daha makul bir yol tutacaklarından ümidvarım. Yakın zamanda büyük şehirlerimizdeki ithalât tacirlerini buraya çağırarak kendilerinden öğrenmeğe uğraşacağım; şikâyetlerini dinleyeceğim, vazifelerinin yalnız kendi menfaatlerine inhisar etmediğini, onun fevkinde umumî menfaatin hâkim olduğunu anlatmağa çalışacağım. Olmadığı takdirde, bundan evvel başka bir vesile ile huzurunuzda arzettiğim gibi, ithalâtı yalnız devlete inhisar ettirmek teşebbüsüne geçeceğim.

Aziz arkadaşlarım,

Dünyanın arzettiği fevkalâde şartlar karşısında vatan müdafaa vazifesini üzerine almış olan şanlı Türk Ordusunun her gün daha kuvvetli olmasına çalışıyoruz ve her gün daha kuvvetli olduğunu görmekle seviniyoruz.

Vatanın müdafaa kabiliyeti en yüksek derecededir

Yukarıdanebri arzettiğim bütün çalışmalar, Türk vatanının müdafaa kabiliyetini en yüksek derecede tutmak için bize verdiğiniz vazifenin icablarıdır. Bu yöndendir ki, altından kalkılamıyacak hiçbir müşkül tasavvur etmiyoruz.

Sizin yüksek itimadınıza, ve vatanın dört köşesinden Büyük Meclise ve onun hükûmetine karşı gösterilen çok içten gelen bağlılığa dayanarak, gösterdiğiniz yolda sükûnetle yürümek vazifemiz olduğunu bir kere daha arzetmekle sevinc duyarım.

Haricî siyasetimizin esasları

Aziz arkadaşlarım,

Bütün dünyada görülen siyasî ve askerî faaliyeti hükûmetiniz azamî teyakkuzla takib ediyor ve bunların muhtemel inkişaflarını her an gözönünde bulundurmağa çalışıyor. Haricî siyasetimiz, bu faaliyetler devrinde de sizce malûm olan esaslar dairesinde yürüyor. Diyebilirim ki, milletin ve memleketin selâmeti için ittihaz etmiş olduğunuz hattı hareketin isabeti, bu inkişaflarla bir kere daha teeyyüd etmiş ve bizim yegâne gayemiz olan masuniyet umdesi, ittifaklarımıza tamamen sadık ve merbut siyasetimizdeki şuurlu istikrardan iyi neticeler alınmasını intac etmiştir.

Muhterem arkadaşlarıma tekrar temin etmek isterim ki, tasviblerine iktiran etmiş olan ve hiçbir memleketi üzecek, endişeye düşürecek anasırı ihtiva etmiyen dürüst siyasetimiz, ayni yoldan yürüyecek ve, ümid ederim ki, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da, milletimizin hayrına velûd netice vermekten hâli kalmıyacaktır.

Arkadaşlarım,

Hepinize sıhhat ve neş'e ile güzel seyahatler dilerim.»

Mecliste müzakereler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

nunun mer'iyet müddetinin üç sene ve halen silâh altında bulunan 1335 ve daha evvelki doğumlu muvazzaf hizmete tâbi eratın da sınıflarına mahsus muvazzaflık müddetlerinin birer sene uzatılmasına aid kanun lâyihaları ve muamele vergisi kanununa ek kanun lâyihası kabul olunmuştur.

Meclis gene bu günkü toplantısında Hatay hükûmetinden devrolunan mütekaid ve yetimlerin aylıkları, orta tahsil mekteblerinde yardımcı muallim çalıştırılması, Hazinenin taksitle sattığı bütün gayrimenkullerin bedellerinin tahsil sureti ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası kanununun 51 ve muvakkat 8 inci maddelerinin tadiline aid kanun lâyihalarının da alâkadar Vekillerin talebi üzerine ruznameye alarak müstaceliyet kararile müzakere ve tasvib etmiştir.

Bu müzakerelerin sonunda Hasan Saka (Trabzon), Hilmi Uran (Adana) tarafından ve Meclisin 1 ikinciteşrin 1940 tarihinden bugüne kadar hükûmetten gelen lâyiha ve tefsirlerin mühim ve müstacelleri intac edilmiş olduğundan müteakıb içtimaın 10 mart 1941 pazartesi gününe talikini teklif eden takrir okunmuş ve tasvib edilmiştir.

Bunun üzerine söz alarak kürsüye gelmiş olan Başvekil Doktor Refik Saydam memleketimizin iktısadî durumile iç ve dış politikamız etrafında sık sık ve sürekli alkışlarla karşılanan nutkunu söylemiş ve Meclis içtimaına nihayet verilmiştir.

Ankara hattında bayram treni

Ankara 6 (a.a.) — Devlet Demiryolları idaresinden aldığımız malûmata göre, bayram münasebetile 7 sonkânun 1941 salı günü 17 de Ankaradan İstanbula ayrı bir yolcu treni tahrik edilecektir. Yataklı vagonu ile lokanta vagonunu havi olan bu tren, çarşamba sabahı saat 7,45 te İstanbula varacaktır.

Günde yüzlerce kurban veren milletlerden örnek alarak, harb ve sulh için iyice hazırlanmamız lâzımdır. Kurbanlarımızı Hava Kurumuna vermek, bu hazırlığa iştirak etmek demektir.

Yunanlıların ileri harekâtı devam ediyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ne devam fırsatını vermiş ve diğer taraftan Yunan topçusu düşman mevzilerini müessir bir surette zayıflatmağa muvaffak olmuştur.

Yakında büyük muharebeler bekleniyor

Manastır 6 (a.a.) — Reuterin Arnavudluk hududundaki hususî muhabiri bildiriyor:

Pazar günü Elbasan - Pogradetz muharebe mıntakasında az faaliyet kaydedilmiş olmasına rağmen, iki tarafın devamlı topçu ateşi, Yunanlıların ve İtalyanların bu bölgede büyük muharebeyi vermeğe hazırlanmakta bulunduğunu göstermekte idi. Buraya gelen raporlara göre, Yunan kıt'alarının maneviyatı mükemmeldir ve bu cephede muhakkak surette yakınlarda vukua gelecek muharebenin neticesi itimadla beklenmektedir.

Skumbi vadisindeki çarpışmalar, daha şiddetli olmuştur.

Göricede hayat normal vaziyete dönmüştür. Muhtelif yiyecek maddesi dolu kamyonların şehre varışı halk arasında çok büyük memnuniyeti mucib olmuştur.

Yunan resmî tebliği

Atina 6 (a.a.) — Yunan Başkumandanlığının dün akşam neşredilen 71 numaralı resmî tebliği:

Mahdud mahiyette mahallî harekât olmuştur. 200 kadar esir ve mebzul harb malzeemsi aldık.

Dahiliye ve Münakale vekillerimiz geliyorlar

Ankara 6 (Telefonla) — Dahiliye Vekili Faik Öztrakla Münakale Vekili Cevdet Kerim İncedayı bu akşamki trenle İstanbula hareket ettiler.

Yenilmez kanadlarla göklerimizi dolduracak bir gençlik bu ideale çabuk varabilmek için Türk Hava Kurumuna sık sık yardım edelim.

De Gaulle bir İmparatorluk konseyi kurdu

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

tâbi denizaşırı Fransız arazisi ile yapılacak iş birliğine müteallik bütün meseleleri müzakere etmekle bahtiyar olacağını bildirmiştir. Bu iş birliği, hür Fransız kuvvetlerinin, müşterek düşmanlara karşı harbi idame için kraliyet kuvvetleri ile birleşmesi şeklinde tecelli edebileceği gibi bu arazinin siyasî ve iktısadî menfaatlerine de taallûk edecektir.

1 numaralı başlıca emirname şunları derpiş etmektedir:

Madde1 — Düşmandan müstakil olarak hareket edebilecek bir Fransız hükûmetile Fransız milletini temsil eden muntazam bir heyet teşekkül edinceye kadar, düşman kontrolundan masun kalmış bütün imparatorluk arazisinde âmme idaresi, 23 haziran 1940 tan evvelki Fransız mevzuatı dahilinde aşağıdaki şartlara göre tanzim edilmiştir.

İmparatorluk arazisindeki ahalinin Fransaya karşı sadakatini ve bunların dahilî ve haricî emniyetlerini teminle iktısadî faaliyeti idare ve bu ahali arasındaki ahengi muhafaza ve takviye etmek gayesile bir imparatorluk müdafaa konseyi tesis edilmiştir.

Konsey, vatanın kurtuluşunu temin maksadile, bütün sahalarda harbin umumî idaresini deruhde edecek ve Fransızlara aid arazi ile Fransız menfaatlerinin müdafaası için ecnebi devletlerle müzakerelere girişip muahedeler akdedebilecektir.

Alman - Fransız münasebetleri gerginleşiyor

Bâl 6 (a.a.) — Basler Nachrichten gazetesinin Berlin muhabirine göre, Berlin resmî mahfilleri, Berlin ile Vichy arasındaki münasebetlerin gittikçe gerginleşmekte olduğunu ve pek muhtemel olarak «tamamile yeni bir vaziyete» varılacağını kabul etmektedir.

Yeni Amerikan sefiri Vişi'de

Cenevre 6 (a.a.) — D.N.B. ajansı bildiriyor:

Vichyden bildirildiğine göre, Amerika büyük elçisi Amiral Leahy dün geceyarısı Vichyye gelmiştir.

Amiral, protokol şefi ve orta elçi Loze ile elli kadar şahsiyet tarafından karşılanmıştır. İstikbalde ayrıca gazeteciler de bulunmuştur.

Yeni İngiliz zırhlıları hizmete girdi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bu zırhlılar denize indirildiği zaman onar tane 35 lik toplarla teçhiz edileceği ve 30 milden fazla sür'atleri olacağı resmen bildirilmişti. Bu 35 lik topların menzili, daha evvelki zırhlılara konulan 38 liklerden daha uzundur.

Yeni tip tayyareler

Londra 6 (a.a.) — Evening Standard gazetesinin havacılık muharririne göre, İngiliz hava kuvvetleri yakında yeni tip tayyarelere sahib olacaktır. Bu tayyareleri, eğer düşman ilkbaharda ve hattâ daha evvel istilâya teşebbüs ederse, kullanmak mümkün olabilecektir.

Bu yeni tayyareler, Spitfaire tipindedir ve geçen sene Alman tayyarelerini imha eden Spitfirelerden daha sür'atlidir ve ateşi daha şiddetlidir. Bu yeni Spitfirelerin yeni «Whirlwind», «Curtis 40», «Brewester Buffalo» lara ve diğer tipteki tayyarelere inzimam etmektedir.

Kanaat şudur ki, askerî tayyare olarak Spitfirelerin daha uzun müddet istikballeri parlaktır. En son irtifalarda bile Spitfireler - ki geçen yaz sonunda İngiltere hava muharebelerine iştirak etmişlerdir - saatte 645 kilometrelik bir sür'at vermişlerdir.

«Spitfire Mark 3» adını taşıyan bu yeni tip tayyare «Rolles Royce» motörile mücehhezdir ve daha yüksek verimli olacaktır. Bundan başka tayyarelerin kanadları da havaya daha az mukavemet göstermesi için sivriltilmiştir.

Londraya yapılan yeni hücum

Londra 6 (a.a.) — Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin tebliği:

Düşman tayyareleri, pazarı pazartesiye bağlayan gece Londraya hücum etmişlerdir. Fakat geceyarısından evvel nihayete eren hücumlar, büyük şiddette olnamamıştır. Birçok noktada yangınlar çıkmış, fakat bunlarla o derece seri bir surette meşgul olunmuştur ki, yangınlardan hiç birisi ciddî genişlik iktisab etmemiştir. Birçok bina hasara uğramıştır. Birkaç ölü ve yaralı vardır. Fakat şimdiye kadar alınan raporlara göre, ölü ve yaralı miktarı büyük değildir.

Londra mıntakaları haricinde, hiç bir ciddî hasar yoktur. Pek az ölü ve yaralı olduğu bildirilmektedir.

Gece bekçilerinin muvaffakiyeti

Londra 6 (a.a.) — Almanlar, Londra mahallelerinden birini yakmak hususunda giriştikleri teşebbüsü, pazar akşamı tekrar etmişler, fakat yeni teşkil edilen gece bekçileri servisini gafil avlayamamışlardır.

Londranın dış mahallelerinin üçüne Alman tayyareleri dolu halinde yangın bombaları atmışlardır. Gece bekçileri derhal harekete geçmişlerdir. Bu mahallelerin birinde kadınlar, hatta çocuklar bile bekçilere yardım etmişlerdir. İki dalga halinde gelen tayyareler tarafından atılan bombalar bu suretle hiç bir yangın çıkarmadan söndürüldükten sonra bekçiler meşhur bir şarkıyı nazire olarak «Daha isteriz» diye şarkı söylemeğe başlamışlardır. Bunların isteği kabul olunmuş ve bir müddet sonra tayyareler yeni bir dalga halinde hücum etmişlerse de bunların attığı yangın bombaları daha büyük bir sür'atle söndürülmüştür. Çünkü bu sefer, bir sinemadan çıkan seyirciler de bekçilere yardım etmişlerdir.

Bergson öldü

Vichy 6 (a.a.) — Tanınmış filozof Bergson bugün ölmüştür. Bergson 82 yaşında idi.

İngiliz piştarları Tobruk önlerinde!

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

müştür. Bardia'daki İtalyan garnizonu kumandanı General Bergonzoli, ayrıca dört general ve daha birçok yüksek subay, esirler arasındadır.

Tobruk'a doğru

Kahire 6 (a.a.) — İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Libyada bir taraftan Bardia harb sahasının temizlenme ameliyatı devam ederken bir taraftan da ordumuzun ileri kıtaatı Tobruk mıntakasına yaklaşmaktadır. Bardia'da alınan esirlerin adedi 30 bini tecavüz etmiştir. Bundan başka birçok tanklar, toplar, harb levazımı ve her nevi mühimmat ve iaşe maddeleri de iğtinam olunmştur. Sudan ve Kenya hududlarında müfreze faaliyeti devam etmektedir.

Tobruk'a hava taarruzları

Kahire 6 (a.a.) — Ortaşark hava kuvvetleri umumî karargâhının teliği:

Şarkî Trablusgarb üzerinde düşmanın hava faaliyeti artmıştır. Bu faaliyet esnasında İngiliz avcı tayyareleri düşman tayyareleri ile müteaddid defa muharebeye tutuşmuşlardır. Mezkûr muharebeler neticesinde 11 düşman tayyaresi tahrib edilmiştir. Diğer bazı düşman tayyareleri de ciddî surette hasara uğramıştır.

Dün, gündüz ve evvelki gece bombardıman tayyarelerimiz faaliyetlerini Tobruk üzerine teksif etmişlerdir. Buraya birçok hava akınları yapılmış ve askerî binalara, hava meydanlarına, bahriye kışlalarına ve şehrin müdafaa mevzilerine tonlarca bomba atılmıştır. Burada, Bardiadan yani tâ 95 kilometrelik bir mesafeden görülebilen büyük bir yangın çıkarılmıştır. Daha sonra İngiliz tayyareleri bu yangının merkezine de bombalar atarak yangının sahasını genişletmişlerdir.

Şarkî İtalyan Afrikasında Eritrede Massua deniz üssüne bir akın yapılmış ve hedef ittihaz edilen sahaya bombalar atılmıştır.

Bütün tayyarelerimiz, birçok keşif uçuşları da yaptıktan sonra, bu harekâttan salimen üslerine dönmüşlerdir.

Trablusgarba akın

Kahire 6 (a.a.) — Ortaşark İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhının dün akşamki tebliği:

1 ikincikânun günü Trablusgarb üzerinde yapılan bir keşif uçuşu bir gece evvelki hava akını esnasında limandaki gemilerin bombardımanı sırasında limanın tam ortasında demirli bulunan 10 bin tonluk bir vapurun batırıldığını meydana çıkarmıştır.

Bütün cephelerde birçok keşif uçuşları yapılmıştır.

Bu harekâta iştirak eden bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir. Yalnız bir avcı tayyaremiz garb çölünde kaybolmuştur.

İngiliz ordusu Bardia'ya girerken

Kahire 6 (a.a.) — Bardia'daki imparatorluk kuvvetleri nezdinde bulunan Reuter ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Son hücum saat 16 da başlamış ve yarım saat sonra her şey bitmişti. Top ateşi birdenbire kesilmiş ve harb meydanını bir sükût kaplamıştır. Bardia'ya girdiğim zaman yol kenarına dizilmiş binlerce İtalyan esirinin yanından geçmek mecburiyetinde kaldım. Bu esirlerin yüzlerinde ektikleri meşakkat okunuyordu. Şehrin meydanına geldiğim zaman son hücumda Avustralya piyadesine kumanda etmiş olan subay Vilâyet konağındaki İtalyan bayrağını indiriyordu. Şehir sessizdi ve artık Bardia'nın şimal kısmındaki müdafaa hattı da teslim olmuştu.

Avustralyalıların bütün zayiatı 500 kişi!

Melbourne 6 (a.a.) — Bu gün burada, Ortaşarktaki Avustralya kuvvetleri kumandanı Tuğgeneral Sir Thomas Blamey'in bir tebliği neşredilmiştir. Bu tebliğe nazaran Bardia'daki Avustralya zayiatı 500 ü geçmemektedir. Bu rakamın ölüleri ve yaralıları ihtiva ettiği tahmin olunmaktadır.

Avustralyada bayram!

Melbourne 6 (a.a.) — Başvekil Menzies, Bardia'nın zaptını tes'id için bütün idarelerin bayraklarla donatılmasını emretmiş ve halka da sokakların donatılmasına iştirak edilmesini tavsiye eylemiştir.

Zafer ahali ve matbuat tarafından büyük bir şevk ve heyecanla karşılanmıştır.

İtalyanların tayyare zayiatı

Londra 6 (a.a.) — Daily Telegraph yazıyor:

Ortaşarktaki İngiliz hava filoları geçen ay içinde bütün rökorları kırarak 228 İtalyan tayyaresi düşürmüşlerdir.

Bu tayyareler, İngiliz bombardıman ve av tayyareleri tarafından Yunanistanda, Mısırda, Libyada ve şarkî Afrikada yapılan birçok şiddetli hava muharebeleri esnasında düşürülmüştür. Düşürüldükleri muhakkak olan bu 228 tayyareden başka «tahrib edildikleri muhtemel olan» ve «yerde tahrib edilen» birçok İtalyan tayyareleri vardır.

İtalya, harbe girdiği tarihtenberi ceman 530 tayyare kaybetmiştir. İngilizlerin tayyare zayiatı bu rakamın sekizde biri nispetindedir.

İlkkânunda İtalyanların uğradıkları zayiatın büyük bir kısmı bu ayın ilk iki haftası içinde Nil ordusunun Libya hudundan yaptığı taarruz esnasında kaybedilmiştir.

Fransız kıtaatı da yararlıklar gösterdi

Londra 6 (a.a.) — Hür Fransızlar matbuat servisi bildiriyor:

Hür Fransız kuvvetleri umumî karargâhı, İngiliz kıt'alarile beraber Libya ve Sudandaki harekâta iştirak etmiş olan Fransız cüzütamlarının faaliyeti hakkında aşağıdaki haber alınmıştır:

Garb çölünde, bir Fransız bahriye silâhendaz taburu, İngiliz ilerleyişine çok faal bir tarzda iştirak etmiştir. İtalyanların Bardia'da işgal ettikleri mevzilerin garbında faaliyette bulunan bu kıt'a, Bardia - Tobruk yolunu kesmeğe muvaffak olmuştur.

Sudan'da, birçok sipahî müferezeleri, düşman keşif kollarile muhtelif çırpışmalar yapmıştır. Bu düşman keşif kolları sür'atle dağıtılmış ve çarpışma sahnelerinde bir miktar ölü bırakmıştır.

«Tarihin kaydettiği en meşhur muharebe»

Times bu hususta şöyle yazmaktadır:

«Nil ordusunun muzafferiyeti tam bir muzafferiyet olması itibarile dikkate şayandır. İtalyan ordusunun İskenderiye ve Süveyş kanalı üzerine yaptığı tehdide nihayet vermi şolmakla istediğimiz sevkulceyş neticeyi elde ettık. İtalyan teşebbüsü tam bir akamete uğramıştır. Sidi Barrani harb meydanında İtalyan ordusunun imhası tarihin kaydettiği en meşhur muharebeleri gölgede bırakmıştır.

ROOSEVELT

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

durmaya lüzum yoktur. 1919 barışının Münihten de evvel başlamış ve bugün bütün memleketlere yayılmak istiyen yeni zulüm nizamı mucibince icra edilmekte olan «musalemetleştirme» den daha az adaletsiz olduğunu hatırlatmaklığımız icab eder. Amerikan milleti buna sarsılmaz bir surette muarızdır. Demokratik yaşayış tarzı halen dünyanın her tarafında henüz barış halinde bulunan milletlerde birliği tahribe ve kargaşalıkları teshile çalışan milletler tarafından ya silâhla ve yahud gizli propaganda ile hücuma maruz bulunmaktadır. 16 ay evvel bu taarruz küçük büyük bir çok müstakil milletlerin yaşayış tarzını altüst etmiştir. Mütecavizler daima yürümekte, büyük ve küçük diğer milletleri tehdid etmektedirler.

Demokrasi dört kıt'ada kahramanca müdafaa edilmektedir

İşte Amerika Reisicumhuru sıfatile kanunu esasiye tevfikan memleketin vaziyeti hakkında kongreye malûmat vermek vazifemi ifa ederek, hududlarımızın çok uzak mesafesinde vukubulan hâdiselerde memleketimizin ve demokrasimizin müstakbel emniyetinin içtinabı imkânsız bir surette mevzuu bahsolduğunu bildirmeyi lüzumlu addediyorum.

Demokrasinin mevcudiyeti bugün dört kıt'ada silâhla kahramanca müdafaa edilmektedir. Bu müdafaa akim kaldığı takdirde Avrupanın Asya, Afrika ve Avustralyanın bütün nüfusu ve bütün kaynakları fatihlerin hükmü altına girecektir. Her kim olursa olsun, Amerikanın yalnızbaşına ve ellerini arkasına bağlayarak silâhlı bir dünyaya karşı mukavemet edebileceğini söylerse dikkatsiz ve yanlış söz söylemiş olur. Davul ve çan seslerile bize yatıştırma tavsiye edenlerden daima sakınmalıyız. Kendi yuvalarını teçhiz için Amerikan kartalının kanadlarını kesecek küçük hodbinler grupundan bilhassa sakınmalıyız. Denizaşırı vasıtasız bir istilânın güya imkânsız olduğundan müphem susurette pek çok bahsediliyor. Hiç şüphesiz İngiliz dornanması kudretini muhafaza ettiği müddetçe bu şekilde hiçbir tehlike mevcud değildir. Hatta İngiliz bahriyesi mevcud olmasaydı dahi, her düşmanın harekâtta bulunacak stratejik üsler temin etmeden binlerce mil Atlas denizini aşarak doğrudan doğruya Amerikaya kıtaat ihracı suretile taarruz edecek kadar budala olması imkânsızdır.»

Amerikan milletinin istikbali kat'î surette tehlikededir

Ruzvelt, başlıca limanları uzun yıllar zarfında evvelden hazırlanmış ihanetler ve sürprizler vasıtasile işgal edilmiş olan Norveç dersini hatırlatmış ve şöyle devam etmiştir:

«— Amerika bölgesi istilâsının ilk safhası Birleşik Amerika ile Lâtin Amerikasında icab eden sevkülceyş noktalarının gizli ajanlar ve onlara alet olanlar tarafından işgali olacaktır.

Taarruz mütearrız memleketlerin elinde bulundukça hücumlarının zaman, mahal ve usullerini biz değil onlar seçeceklerdir. Bunun içindir ki, bütün Amerikan milletlerinin istikbali bugün ciddî surette tehlikededir. Gene bunun içindir ki hükûmet icra şubesinin her uzvu ve kongrenin her azası büyük mesuliyetler karşısındadır ve verecek büyük hesabları vardır.»

Amerikanın dış sahadaki millî siyasetinin küçük büyük bütün milletlerin hak ve şereflerine riayet esasına müstenid olduğunu söyleyen Reisicumhur, nihayet adalet ve ahlâkın muzaffer olacağına kani bulunduğunu bildirmiş ve müteakıben siyasetini şu üç cümle ile hulâsa eylemiştir:

«1 — Birleşik Amerika, milletin nafiz ve müessir bir surette ifade ettiği iradesine uygun olarak ve parti meseleleri mevzuu bahsolmaksızın millî müdafaa hussuunda tam bir programın tatbikına.

2— Birleşik Amerika, milletin nafiz ve müessir bir surette ifade ettiği iradesine uygun olarak ve parti meseleleri mevzuu bahsolmaksızın, her tarafta mütearrıza karşı mukavemet eden ve bu suretle harbi yarı küremizden uzakta tutan bütün bu azimli milletlere tam bir surette muzaherete mecburdur.

3 — Birleşik Amerika gene milletin nafiz ve müessir bir surette ifade ettiği iradesine uygun olarak ve parti meseleleri mevzuu bahsolmaksızın, yatıştırma taraftarlarının sevkile mutaarrızlar tarafından dikte edilecek her hangi bir barışı kabul etmesine gerek ahlâkî prensiplerin, gerekse bizzat kendi emniyeti mülâhazalarının hiç bir zaman müsaade etmiyeecğini beyana mecburdur.

Devamlı bir barışın başka milletlerin hürriyeti pahasına satın alınamıyacağını biliyoruz.»

Ruzvelt, kongreden geniş salâhiyet ve tahsisat isteyor

Reisicumhur, iki büyük parti arasında millî siyaset hakkında hiç bir ihtilâf mevcud bulunmadığını ve her taraftaki Amerikalıların tehlikenin aşikâr olduğunu takdir ederek seri icraat istediklerinin aşikâr olduğunu beyan etmiş, istihsalde şimdiye kadar elde edilen terakkiden memnun ve mutmain olmadığını, daha seri ve daha iyi neticelerin elde edilmesi lüzumunu kaydederek şöyle devam eylemiştir:

«— Tamamlanmış tayyare teslimatı hakkındaki programımızda gecikme vardır. Sayısız meseleleri hal ve gecikmeyi telâfi etmek için gece gündüz çalışıyoruz. Gemi inşası programından daha ileri geçmek için çalışıyoruz.

Yeni şartlar durmadan yeni ihtiyaclar doğurur. Kongreden geniş mikyasta artırılmış tahsisat ve başladığımız şeyi ileri götürmek için salâhiyet isteyeceğim.

Mütecaviz memleketlere karşı şimdi hakikaten harb halinde bulunan milletlere verilmek üzere muhtelif cinste muntazam harb malzemesi ve mühimmat imal etmeğe yetecek tahsisatın kabul edilmesini kongreden taleb ediyorum.

En faydalı rolümüz bu milletler için aynı zamanda kendimiz için bir imalâthane olmaktır. Bu milletlerin insanca yardıma ihtiyacları yoktur. Fakat kıymeti milyarlar değerinde silâha ihtiyacları muhakkaktır. Siparişlerini peşin ödeyemiyecekleri zaman yaklaşmaktadır.

İhtiyacları bulunduğunu bildiğimiz silâhların bedelini şimdi ödeyemedikleri için teslim olmalarını kendilerine söyliyemeyiz, söylemek istemiyoruz. Bu silâhların bedelini ödemeleri için dolar olarak iade edecekleri nakdî ikrazatta bulunmayı tavsiye etmiyorum.

Siparişlerini kendi programımıza ithal ederek bu milletleri Amerikadan harb malzemesi almaya devam edecek vaziyete sokmaklığımızı tavsiye ediyorum.

Dünya hürriyetini yeniden tesis ve idame için...

İcabında malzemelerinin hemen hemen hepsi öz müdafaamıza müfid olabilir. Binaenaleyh harice malzeme gönderelim, muhasamat bittikten sonra makul bir vade ile onların da bize bu teslihatı benzeri malzeme ile veya ihtiyacımıza göre bizim seçeceğimiz ve bu memleketlerin imal veya istihsal edeceği maddelerle ödesinler.

Demokrasilere diyoruz ki:

Biz Amerikalılar giriştiğiniz hürriyet müdafaasile hayatî bir surette alâkadarız. Dünya hürriyetini yeniden tesis ve idame için hizmetinize, enerjimizi, membalarımızı, teşkilât ve kudretimizi veriyoruz.

Daima miktarını arttırarak size gemiler, tayyareler, tanklar ve toplar göndereceğiz. Bu bizim gayemizdir. Size bunları vadediyoruz.

Bu vazifeyi ifa ederken, hareketimizi beynelmilel kanunlara bir tecavüz ve kendi tecavüzlerine mukavemet etmeye cesaret edenlere yaptığımız yardımı bir harb fiili telâkki edecek diktatörlerin tehdidinden korkmıyacağız. Böyle bir yardım bir diktatör tarafından öyle ilân edilse bile bir harb fiili değildir.

Diktatörler bize harb ilân etmeye hazır olacakları zaman tarafımızdan bir harb fiili işlenilmesini beklemiyeceklerdir. Nitekim Norveçin, Belçikanın veya Hollandanın bir harb fiili işlemesini beklememişlerdir.

Diktatörler görünüşte bir istikamet takib eden fakat neticede bir tecavüz fiili sayılan yalnız bir taraflı beynelmilel bir hukukla alâkadardır.»

Fevkalâde vaziyetin icab ettirdiği fedakârlıkların yapılması için herkesin hazır olması lâzımgeldiğini söyleyen Ruzvelt bütçe hakkında yapacağı beyanatta müdafaa bütçesinde taleb edilen tahsisatın şimdikinden daha geniş vergilerin alınmasile karşılanmasını tavsiye edeceğini ilâve etmiştir.

Ruzvelt sözlerine şöyle devam etmiştir:

Beşer hukuku her şeyin Üstünde olmalıdır

«— Bu programın tatbiki vesilesile hiç bir kimse zengin olmaya çalışmamalıdır, hiçbir kimse zengin olmaya mezun bulunmamalıdır.

İstikbalde beşer için dört esaslı hürriyet bahis mevzuudur:

1 — Her tarafta söz hürriyeti,

2 — Dilediği şekilde Allahına ibadet etmek serbesti ve hakkı,

3 — Zaruret korkusundan kurtulmak,

4 — Korku endişesinden kurtulmak.»

Ruzvelt sözlerini şu suretle bitirmiştir:

«— Bu millet, mukadderatını milyonlarca hür insanların ellerine, fikrine ve kalbine, imanını da Allahın sevk ve idare ettiği hürriyete tevdi etmiştir. Hürriyet, beşer hukukunun her şeyin üstünde olması demektir. Bu hakları istihsal veya idame etmek için mücadele edenler nerede olursa olsun onlara yardım edeceğiz.

Kudretimiz gayemizin bir olmasındadır. Ancak bu kanaat zafere ulaştırır.»

Bir senelik harb zayiatı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

yaresi düşürülmüş veya hasara uğratılmıştır.

1940 senesi zarfında İngilizlerin deniz zayiatı şudur: 1 tayyare gemisi, 3 kruvazör, 10 müsellâh ticaret gemisi, 33 muhrib ve 21 denizaltı.

Alman zayiatı şudur: 2 kruvazör, 12 muhrib, 1 motör torpidosu, 1 torpidobot, 2 refakat gemisi, Batırılan Alman denizaltıları İngiliz Amirallık dairesince malûm ise de bunların adedi, düşmana malûmat vermemek için gizli tutulmaktadır.

İtalyanların deniz zayiatı ise şudur: 1 kruvazör, 11 muhrib, 25 denizaltı. Tarantoda da ağır hasara uğratılan harb gemileri şunlardır: 3 zırhlı, 2 kruvazör, 2 donanma muavin gemisi.

Norveç seferinde İngilizler 55, Almanlar 56 tayyare kaybetmişlerdir. Garb cephesinde İngilizler 375, Almanlar 954 tayyare kaybetmişlerdir.

Bir katil yakalandı

Şehrimizde muhtelif sirkatlerden suçlu olarak yakalanan ve gönderildiği İzmit hapisanesinden kaçarak tekrar İstanbula gelen ve dün yakalanan Mustafa isminde bir hırsızın ayni zamanda beş sene evvel Kadıköyünde vukua gelen bir katil hâdisesinin de faili olduğu anlaşılmıştır.

Mustafa, yapılan sorgu esnasında suçlarını itiraf ederken, 935 senesinde Kadıköyünde vukua gelen ve o zamandanberi karanlık bir halde kalan bir katil hâdisesinin de faili olduğunu söylemiştir.

935 senesi teşrinisani ayında Kadıköyünde Zaharon iskelesi yanındaki kumlukta Vâhid adında bir garson boğulmak suretile öldürülmüştü. O zamanlar kaçak et satan Mustafayı garson Vâhid zabıtaya ihbar ederek iki defa yakalatmış, buna muğber olan Mustafa da bir akşam gezmek bahanesile Vâhidi kumluğa götürerek belindeki kayışı birdenbire boynuna geçirerek öldürmüştür.

Mustafa bugün evrakile birlikte adliyeye teslim edilecektir.

Günün Bulmacası

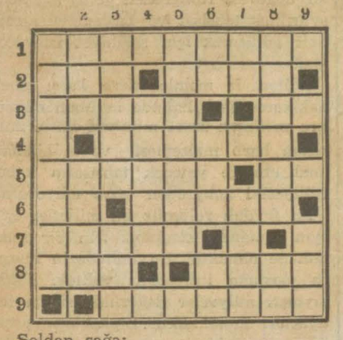

Soldan sağa:

1 — Badibadi yürümeklik. 2 — Kraliçe, ümidsizce teessür. 3 — Bir hayvan, sahib. 4 — Oturulacak yerler (cemi). 5 — Vapurun yanaştığı yer, yemek. 6 — Eski bir mabud, bir edat. 7 — Süleyman Şahın gömüldüğü yerdeki kale. 8 — Vermeklik, paranın getirdiği para. 9 — Güzel kokulu maddelerden.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Yenecek maddelerden birini satan. 2 — Istırab, vakti bildirir. 3 — Giyilecek şeylerden, tatlı maddelerden. 4 — İşçi. 5 — Hayali aksettirenler (cemi). 6 — Parçanın tersi, bir cins pasta, nota. 7 — Sıfat edatı, inanış. 8 — Hararet alan, bir hayvan. 9 — Üye.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	K	U	R	B	A	N	L	I	K
2	I	S	■	E	N	E	İ	D	■
3	S	U	P	H	İ	■	S	A	M
4	K	L	A	N	■	B	A	D	İ
5	A	■	R	A	Z	A	N	■	H
6	N	E	S	N	A	S	■	A	V
7	Ç	■	A	■	İ	K	İ	L	E
8	■	A	■	A	D	■	T	E	R
9	İ	K	İ	Z	■	H	A	T	■

Ankara Borsası 6/1/941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,6875
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,005

ESHAM VE TAHVİLÂT

Ergani	19,79
Sıvas - Erzurum 2	19,19
Sıvas - Erzurum 5	19,19
Sıvas - Erzurum 7	19,19
Merkez Bankası peşin	109.— 109.50

OSMANLI BANKASI

İ L Â N

Kurban bayramı münasebetile Osmanlı Bankasının Galata Merkezile Yenicami ve Beyoğlu şubeleri 8/9/10 ve 11 ikincikânun 941 günleri kapalı bulunacaktır.

DADI ARANIYOR

İki yaşında bir çocuk için dadı aranıyor. Fransızca, ingilizce veya almanca lisanlarından birini bilen tercih edilir. Gazete idarehanesine müracaat edilmesi.

Ürolog - Operatör

Dr. Sedad Kumbaracılar

BEVLİYE MÜTEHASSISI

Muayenehanesini Sirkeci: Ankara cad. Tan gazetesi karşısı Semih Lûtfi apartımanına nakletmiştir.

Böbrek, Mesane, Prostat, İdrar yolu ve Tenasül hastalıkları mütehassısı.

Gece işiyen çocukların tedavisi

BAHÇE MİMARI

Mevlûd Baysal

Dördüncü Vakıf Han, dördüncü kat, 18 numara. Telefon: 23426 Telgraf adresi. Mim Baysal - İstanbul

Büyük şehir ve kasaba parkları, anıd, meydan, çocuk parkları ve villâ bahçeleri için modern proje ve plânlar hazırlar; keşifnameler tanzim eder. Projelerin arazide tatbikını deruhde ve taahhüd eder.

Bağcılık şubesi: Avrupada uzun seneler bağcılık ve şarabcılık ihtisası yapmış pratik bir arkadaş elindedir.

Çiçek, sebze tohumları; fide ve fidanlar, süs. meyva ağac ve ağaccıkları, bahçe alet ve edevatı ve ehliyetli bahçıvanlar gönderir.

Acele satılık

70 X 100 eb'adında bir matbaa makinesi ehven fiatla acele satılıktır. Taliblerin İstanbul, Ankara caddesi Sertel matbaasına müracaat

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

Ankarada İdare Merkezimizle Ankara Şubemizde istihdam edilmek ve 100 liraya kadar ücret verilmek suretile lüzumu kadar fransızca bilir daktilo alınacaktır.

20/1/941 tarihinde yapılacak müsabaka imtihanına iştirak etmek istiyenlerin 17/1/941 tarihine kadar şubelerimize müracaat ederek lüzumlu vesikalarını tamamlamaları ilân olunur. (135)

Hali Tasfiyede bulunan

KISMET LİMİTED ŞİRKETİ

Tasfiye Memurluğundan:

BİRİNCİ İLÂN

İstanbulda Eminönünde Hubyar mahallesinde Hamidiye sokağında Kutlu handa 5/8 numaralı dairesinde mukim (Kısmet Limited Şirketi) hissedarlar umumî heyetince verilip 24432 numara ile ticaret sicilline kayıd ve 2/1/1941 tarih ve 4224 numaralı Sicilli Ticaret gazetesinde ilân olunan 23/12/1940 tarihli karar mucibince (Kısmet Limited Şirketi) feshedilmiş ve tasfiye haline konulacak tasfiye muamelesini ifa etmek üzere hissedarlardan Muhiddin Alemdar ve Halil Kacar tayin kılınmış ve tasfiye muamelelerinde işbu iki tasfiye memurunun müştereken hareket ve vaz'ı imza eylemeleri şart kılınmıştır. Binaenaleyh münfesih şirketten alacağı olanlar ticaret kanununun 445 inci maddesi mucibince alacaklarını ispat etmek üzere azamî bir sene zarfında şirketin yukarıda yazılı Kutlu handaki 7 numaralı odada bulunan tasfiye memurlarına müracaat eylemeleri icab eder.

Dz. Levazım Satınalma Komisyonu ilânları

1 — Taahhüdünü ifa edemiyen bir müteahhid nam ve hesabına olmak üzere 55 aded hususî tipte plâkanın, 15 ikincikânun 941 çarşamba günü saat 14 te pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — İsteklilerin belli gün ve saatte teklif edecekleri bedelin yüzde on beş nisbetinde makbuz veya teminat makbuzlarile Kasımpaşada bulunan Komisyona müracaatleri. (45)

***

Marmara Üssübahri K. Satınalma Komisyonundan:

Kocaeli Müstahkem Mevki Ambarı Müdürlüğünden bir melbusat ve teçhizat eşyasına aid olup Kor Ambar Müdürlüğü namına tanzim olunan 2/9/940 gün ve 745335 sayılı ayniyat makbuzu zayi olmuştur. Yerine yeniden ayniyat makbuzu kesilmiştir. Zayi olan bu makbuzun hükmü olmadığı ilân olunur. (109)

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

DAHİLİYE MÜTEHASSISI

Divanyolu 104

Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

OPERATÖR

RIZA ÜNVER

Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı

Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı

Telefon : 22683

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ

Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

MUAMELE Vergisine

Tabi müesseselerin 1941 den itibaren tutacakları

Nümune 1 2 — İMALÂT DEFTERLERİ

Nümune 3 — MUAMELE DEFTERİ

Ücret üzerinden muamele vergisine tabi sınaî müesseselerin

Nümune 4 — MUAMELE DEFTERİ

Nümune 5 — EMTİA İTHALÂT ve İHRACAT DEFTERİ

Nim mamul maddeleri imal ettiren müesseselerin

Nümune 6 — EMTİA İTHALÂT ve İHRACAT DEFTERİ

Nümune 7 — SATIŞ DEFTERİ

Defterlerimizin 25 - 50 - 100 ve daha fazla sayfalıları mevcuddur.

Yukarıdaki defterlerin nasıl kullanılacağına dair İZAHNAME fiatı 25 kuruş.

Kazanc vergisi kanununa göre İHTİYAT AKÇESİ ve AMORTİSMANLAR İsmail Otar Fi. 30 Krş.

Umumî Satış Yeri: **İNKILÂP KİTABEVİ** İstanbul - Ankara Cad. No. 155

TAŞRA SİPARİŞLERİ SÜR'ATLE GÖNDERİLİR.

Zayi — Tosya askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.

Tosya Müslimcedid mahallesinden 314 doğumlu Ağa Şaban oğlu Akif oğlu Ahmed Pirinççi

Satılık Dizel motörleri

Üç tanesi 55 beygirlik, bir tanesi 70 beygirlik kara ve deniz vasıtalarında kulalnılır mükemmel bir halde dört aded (Mercedes - Benz) marka DİZEL motörleri satılıktır. Her gün Tel: 20992, Hakkı Özaka müracaat.

Saati; Los - Angelos ve Berlin Olimpiyadlarında resmî kontör olarak intihab edilen yegâne saattir.

Umumî Acentalığı: İstanbul Kutlu han 1/4. Bütün büyük mağazalarda satılır.

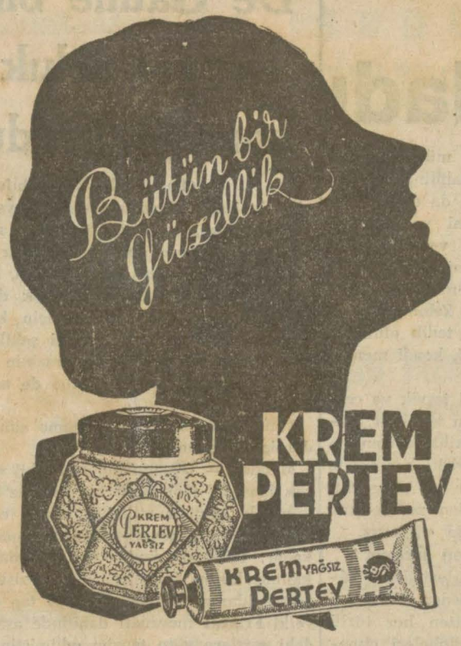

Güzel Olmak İçin

Her şeyden evvel sıhhatli ve parlak bir tene, lekesiz ve düzgün bir cilde malik olmak lâzımdır.

KREM PERTEV

Sizin de cildinizi güzelleştirir, guddelerini besliyerek canlandırır.

40 senelik bir tecrübe mahsulü olan KREM PERTEV tertib ve yapılış tarzındaki incelik dolayısile tenin fazla yağlanmasına mani olur. Yağsız olarak hususî tüp ve vazolarda satılır.

Antalya Belediye Riyasetinden:

1 — Kapalı zarf usulile eksiltmeye konulan iş: Antalyada yapılacak soğuk hava deposu binası inşaatı.

2 — Bu inşaatâ aid şartnameler ve evrak şunlardır:

a — Eksiltme şartnamesi
b — Mukavele projesi
c — Bayındırlık işleri genel şartnamesi
d — Hususî şartname
e — Keşif cetveli
f — Proje.

3 — Keşif bedeli 18588 lira 42 kuruştur. İsteyenler evrakı keşfiyeyi Nafıa ve Belediye dairesinde görebilirler.

4 — Eksiltme 20/2/941 pazartesi günü saat 11 de Antalya Belediye dairesinde müteşekkil Komisyonca yapılacaktır.

5 — Eksiltme kapalı zarf usulile ve vahidi fiat esası üzerinden yapılacaktır.

6 — Eksiltmeye girebilmek için 1394 lira 13 kuruşluk muvakkat teminat vermeleri, bundan başka aşağıdaki vesikaları haiz olup getirmeleri lâzımdır. Nafıa Müdürlüğü Müteahhidlik Komisyonundan alınacak vesika, Ticaret Odası vesikası.

İstekliler eksiltme saatinden bir saat evvel tekliflerini usulünde hazırlıyarak Komisyon Riyasetine vermeleri. (12518)

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

İşletmemizde münhal «60» ar liralık üç puantörlük için 7/1/941 tarihinde müsabaka imtihanı icra kılınacaktır. Taliblerin Mezkûr günde saat 13,30 da İşletmemiz Memurin Müdürlüğüne müracaatleri. (98)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli (975) lira olan 100 aded gaz ve benzin koymak için galvanize saçtan mamul musluklu ve kapaklı 50 kg. lık bidon (14/1/941) salı günü saat (10,45) onu kırk beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (73) lira (13) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (12434)

Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan Demiryolları arasında mer'i üç taraflı müşterek eşya tarifesindeki Bulgar Demiryollarına aid eşya ücretlerine 1 şubat 941 den itibaren % 10 zam yapılmıştır. «26» (127)

Karacabey Harası Müdürlüğünden:

Haranın (250) lira aylık ücretli doktorluğu münhaldir. Bu vazifeye Harada oturmak şartile bir münasibi alınacaktır.

İsteklilerin bütün vesaikile ve diploma asıl veya musaddak suretile 10/1/941 tarihine kadar Haraya tahriren veya şifahen bizzat müracaatleri ilân olunur. (11955)

İstanbul Belediyesi ilânları

Haseki, Cerrahpaşa, Beyoğlu ve Zührevî hastalıklar hastanelerile Zeyneb-Kâmil Doğumevinin yıllık ihtiyacı için lüzumu olan muhtelif cins kuru erzak 2490 numaralı kanunun 46 ncı maddesinin L fıkrasına tevfikan pazarlıkla satın alınacaktır. Mecmuunun tahmin bedeli 14,721 lira 27 kuruş ve teminatı 2208 lira 20 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 15/1/941 çarşamba günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin teminat makbuz veya mektubları ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (133)

Büyükdere: Tümen Satınalma Komisyonu Reisliğinden:

Asker ihtiyacı için aşağıda cins ve miktarları yazılı erzak ve yem maddeleri pazarlıkla satın alınacaktır. Pazarlık muameleleri aşağıda yazılı gün ve saatlerde Taşkışlada hazır bulunacak olan Tümen Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin şeraiti anlamak üzere hergün Tümene ve pazarlığa iştirak için de aşağıda yazılı muhammen bedellere göre teminat paralarile birlikte Komisyona müracaatleri ilân olunur.

Cinsi	Kilo	Tahmin olunan bedeli Lira K.	Saat	Tarih	Gün
Kesme makarna	17,000	5100 00	9,50	14/1/941	Salı
Kırmızı mercimek	17,000	3910 00	9,45	»	»
Bulgur	45,000	11150 00	10,00	»	»
Nohud	34,000	5100 00	10,15	»	»
Kuru ot	1000,000	80000 00	10,30	»	»
Saman	800,000	48000 00	10,45	»	»
Çift K. Çor. Mercimek komprimesi	21,000	5460 00	11,00	»	»
Bulgur [*]	300,000	75000 00	11,30	»	»

[*] «Kapalı zarfla intac edilemediğinden pazarlıkla». (62)

Samsun Belediye Riyasetinden:

Şehrimizde mevcud elektrik santralının takviyesi için 320 - 290 efektif beygir kuvvetinde bir lokomobil alınacaktır.

1 — Muhammen bedel «62800» liradır.

2 — Muvakkat teminat «4390» liradır.

3 — Alınacak lokomobil müteahhidi tarafından hususî takas suretile tedarik edilecektir.

4 — Bu işe aid evrak ve saireyi görmek istiyenler ve ayrıca malûmat almak istiyenler tahriren veya şifahen Samsun Belediyesi Elektrik, Su İşletme Müdürlüğüne müracaat etmelidirler.

5 — İhaleye aid evrak 304 kuruş mukabilinde Samsun Belediye Elektrik dairesinden temin edilebilir. 50 kuruş posta ücreti gönderildiği takdirde isteklilerin adreslerine de yollanabilir.

6 — İhale 2490 sayılı kanunun hükümlerine göre ve 27/1/941 perşembe günü saat 15 te Samsun Belediyesi Daimî Encümeni huzurunda kapalı zarf usulilidir. (64)

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Mecmuuna tahmin edilen bedel «253» lira «25» kuruş olan 47 kalem köhne eşyanın açık arttırma ile satışı 14 ikincikânun 941 salı günü saat 14 te Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Eşyalar hergün Akademi Debboyunda görülebilir. Arttırma müzayedesine iştirak edeceklerin müzayededen evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne yatırılmış 19 lira 50 kuruşluk teminat makbuzile mezkûr günde Komisyonumuza müracaatleri. (113)

Bu akşam: Taksim KRİSTAL salonunda

YÜKSEK OKUYUCU Bayan **MUALLÂ**

Kemanî SADİ ve arkadaşları Saz Heyeti

Halkımızın yüksek teveccüh ve alâkaları muvaffakiyetle devam ediyor.

SAZ HEYETİ		OKUYUCULAR	
Kemanî	: DEMİR ALİ	Hanende	: HAFİZ İBRAHİM HAFIZ CELÂL
Klarnet	: ŞÜKRÜ	Bayanlar	: BELKİS, SUZAN, NADİRE, SAADET
Cümbüş	: CEMAL		
Kanun	: İSMAİL		
Banço	: ŞABAN		
Piyanist	: AYSEL		

LİLİ ŞEKİ idaresinde POGANNİ Kadın ORKESTRASI

Hergün saat 4 ten 7 ye kadar HALK matineleri, 1 konsmasyon 13,5 kuruş Bayramda büyük sürprizler. Masalarınızı evvelden kapatınız. Telefon: 40099

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası

Şube ve ajans adedi: 265.

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

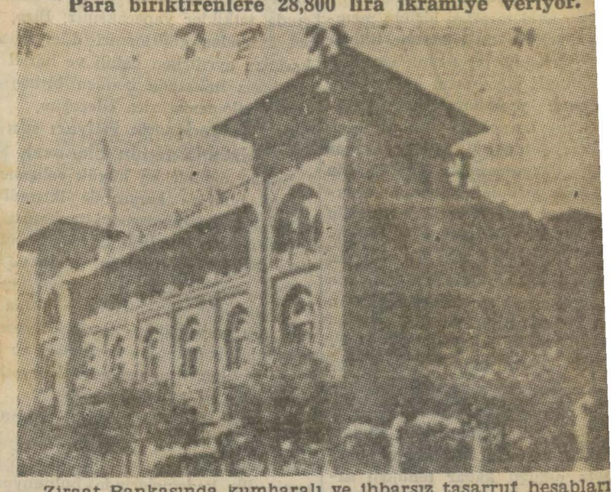

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesabları en az 50 lirası buulnanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	aded	1,000	liralık	4,000	lira	100 aded 50 liralık	5,000
4	»	500	»	2,000	»	120 » 40 »	4,800
4	»	250	»	1,000	»	160 » 20 »	3,200
40	»	100	»	4,000	»		

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan ağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 faziasile verilecek

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Kapalı zarf usulile eksiltme ilânı
Antalya Belediye Riyasetinde

1 — Kapalı zarf usulile eksiltmeye konulan iş: Antalyada yapılacak soğuk deposu binası inşaatı.

2 — Bu inşaata aid şartnameler ve evrak şunlardır:

A) Eksiltme şartnamesi.
B) Mukavele projesi.
C) Bayındırlık işleri genel şartnamesi.
D) Hususî şartname.
E) Keşif cetveli.
F) Proje.

3 — Keşif bedeli (18588) lira (42) kuruştur. İsteyenler evrakı keşfiyeyi ve Belediye dairesinde görebilirler.

4 — Eksiltme 20/2/941 pazartesi günü saat 11 de Antalya Belediye dairesi müteşekkil komisyonca yapılacaktır.

5 — Eksiltme kapalı zarf usulile ve vahidi fiat esası üzerinden yapılacaktır.

6 — Eksiltmeye girebilmek için 1394 lira 13 kuruşluk muvakkat teminat meleri, bundan başka aşağıdaki vesikaları haiz olup getirmeleri lâzım Nafıa müdürlüğü müteahhidlik komisyonundan alınacak vesika, Ticaret dası vesikası.

7 — İstekliler eksiltme vaktinden bir saat evvel tekliflerini usulünde hazırlayarak komisyon riyasetine vermeleri şarttır. (12

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1 — İdaremizin İstanbul bira fabrikasında 30/VIII/941 tarihine kadar rikeceği tahmin olunan «10» ton «arpalı saman» la ve gene malt imalâtdan arta kalan «85» ton «filiz» pazarlık usulile satılacaktır.

2 — Pazarlık 20/1/941 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta Levazım mubayaat şubesindeki Alım, Satışı Komisyonunda yapılacaktır.

3 — Şartname ve nümune sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

4 — İsteklilerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte teklif edec fiat üzerinden % 15 miktarındaki güvenme parasile birlikte mezkûr Kom yona müracaatleri.

İnhisarlar İzmir Tütün Fabrikasından

Fabrikamız ihtiyacı için kapalı zarf usulile «509» beş yüz dokuz metre muhtelif eb'adda sandıklık köknar kerestesi satın alınacaktır.

İstekliler şartnameyi tatil günlerinden başka hergün İzmirde fabrikamızd İstanbulda Levazım ve Mubayaat Şubesi Müdürlüğünden, Ankarada İnhisa Başmüdürlüğünden «138» kuruş mukabilinde alabilirler.

Muhammen bedel yirmi yedi bin dört yüz doksan, muvakkat teminat altmış iki liradır. Ve usulü dairesinde idare veznelerine ihale saatinden ev yatırılması lâzımdır.

İhale 16/1/941 perşembe günü saat 14 te İzmr Tütün fabrikasında ya lacaktır.

Teklif mektubları muayyen saate kadar fabrikada müteşekkil Komisy tevdi edilmiş olacaktır. «5692» (125

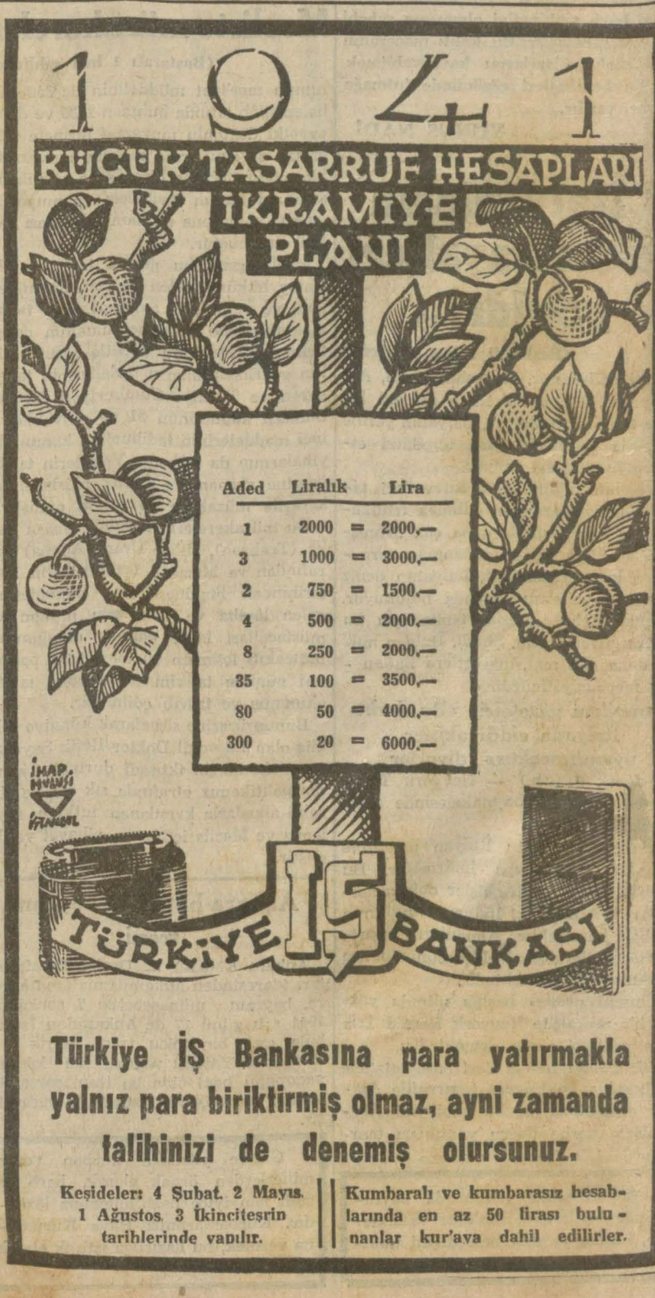

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat. 2 Mayıs. 1 Ağustos. 3 İkincitesrin tarihlerinde yapılır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.